

17. 2.

H O M E R I

ODYSSEAE LIBRI VIII,

Francisco Florido Sabino interprete,

AD FRANCISCVM VALESIVM,

Gallarum Regem Christianissimum.

Lutetiae apud Vascofanū 1545 cum priuilegio.

Alberti Lollij.

H O M E R I

MEMORIAL

OF

THE

...

Alfred ...

FRANCISCO VALESIO GALLIA-
RVM REGI CHRISTIANISSIMO

Franciscus Floridus Sabinus S. P. D.

Emper existimauit, Regum Rex
præstantissime, eos homines sum-
ma laude dignos esse, qui ut ma-
gis re quàm nomine cæteris se animã-
tibus præstitisse ostenderent, flu-
xum atque umbratile mortalis uitæ spacium ali-
quo immortali opere edito fulcientes, aliquando
se uixisse testati sunt. Cũ enim solis hominibus ra-
tione uti posse concessum sit: illi certè quibusuis
pecudibus stupidiore uideri debent, qui mortali
tantũ corpori inseruientes, suum nomen mise-
rè obscurare, quàm immortalem animum propo-
sitis etiam gloriæ præmiis exornare malunt: cũ na-
turam ipsam etiã in pinguioribus rudium animis
nonnullas quærédæ apud posteros (quoad eius fieri
possit) immortalitatis scintillas posuisse, plurimis
iudiciis cognoscamus. Verũ cum iis qui opus
aliquod uiro dignum perficere conãtur, uaria sint
ad id consequendũ propõsita: qui certè altiore in-
ter homines animo antecellũt, aut ad summos ho-
nores, imperiãque in capeßenda Republica, aut ad
doctrinæ studia totis se uiribus conferunt. Quo-
rum cum maximè laudandi sint, qui egregiis ope-
ribus illustres, plurimum sibi, suis ciuibus, orbique

profuerunt, dum aut Respublicas prudēter admi-
nistrant, aut imperia bellicis artibus proferūt, pro-
latāue tutātur: summam tamen etiam literarū stu-
diosos laudē promereri par est: tum quòd aliorum
res gestas tradunt memoriā hominū sempiternā:
tum quòd ipsi plurimū per se nobis ad omne ui-
tā genus expurgandum poliendumq; conferunt.
Qua in re nō me latet, uix satis inter doctos con-
stare, quòdnam scriptorum genus aliis anteferen-
dū existiment. Cæterum si rem ipsam propius spe-
ctemus, nemo sanè meo iudicio pudenter eam lau-
dem poētis præcipuè tribuendam esse negauerit.
Nam ut omnia diligentius quæramus: siue ex eru-
ditione, quæ magnam nobis affert utilitatem, siue
ex uetustate, scriptorū excellētiā metiri uelimus,
utrunq; in poētis longè clarius quàm in aliis eni-
tescere uidemus. Quid enim, obsecro, humanæ ui-
tæ utilius, magisq; expetendum, quàm poëtarum
scripta dicere audebimus? cū non modò omnium
scientiarum uestigia in iis inueniantur, sed ab iis om-
nium doctrinarū scaturigines affatim effluxisse
nemo sit qui ambigat. nā ea quæ ad instituendos
hominū animos pertinēt, in poētis, ut si usquā in
aliis, uberrimè inueniūtur: receptumq; est, nō mo-
dò ætate prouectiorum animos, sed etiam puero-
rū ora, assidua poëtarum lectione esse formāda.
Iā quæ ad antiquitatē attinēt, ita per se sunt conspi-
cua, ut longiorem orationē nō desiderent. Enim-
uero supra Orpheum, Musæum, Hesiodum, Ho-
merumq;

merūq; nullo in literis, modò paulo excellēti-
 res (Hebræos tātū excipio) floruisse uidebimus,
 cū ipsi potius primi uitam hominū nō mediocri-
 ter illustrarint, uel hoc ipso quauis admiratione
 maiores, quòd ab ipsis statim poëtica in ea
 eminentissimi fuerint. Itaq; quo tempore Orpheus
 inter homines excellere cœpit, & sacrificia nobis
 primus ostēdit, & à cædibus abstinendum esse do-
 cuit. Musæus elegātissimis carminibus morborum
 nobis curationes, oraculaq; dedit. Hesiodus terra
 culturā, fructuū tēpora, arationesq; diuinis carmi-
 nibus cōplexus est. Homerus quoq; iis longè me-
 lior, ex eo immortalē gloriā est consecutus, quòd
 bona utiliaq; docuit, heroū uirtutes, militarisque
 disciplinæ peritiā, ac omniū ferè quæ in uita hu-
 mana accidere possunt, exēpla quodā quasi oracu-
 lo nobis ostēdēs: quasi peculiare sit poëtarū, præ-
 clara mortalibus documēta cū singulari poëma-
 tū elegātia suppeditare: quod & uerissimè Aristo-
 phanes in Ranis testatur. Quocirca cum tantum
 fructus ex poëtarū lectione percipi uideamus, quis
 neget eorum scripta assiduè esse manibus terēda?
 quis autem non ex iis optimū quenque esse de-
 ligendum affirmet? His de causis cum & ipse inter
 bonarum literarum candidatos iandiu nomen de-
 derim, earumq; initia à poëtis pro mei ingenii ca-
 ptu hauserim, tantam me in eis excellentiam inue-
 nisse fateor, ut etiam ad maturiorē ætatem proue-
 ctus, ab assidua illorum lectione diduci nullo mo-

} *Orpheus.*

} *Musæus.*

} *Homerus.*

do potuerim. Quo in negotio cū duos mihi præcipuos, Homerum ac Virgilium, quasi duces proposuerim: (hi enim reliquos omnes tam Græcos quā Latinos poetas lōgo post se interuallo reliquerūt) sicut eorū utrūq; à doctis omnibus miris ad cælum laudibus extolli summopere gaudeo, ita non parum dolet mihi, longè disparē esse nostris temporibus utriusq; fortunā. Cū enim græcæ latinæq; literæ in uniuersis ferme Europæ partibus quæ Turcarum imperio non accesserunt, mirificè floreat, Virgilioq; scripta in omniū ore sint, omnium manibus terantur: Homerum pauci ferè, neque ut tantum poētā decet, attingere audēt, nempe quòd minor sit (ut arbitror) eorum copīa, qui Græcis, quā eorū qui Latinis literis sunt imbuti, quo fit ut in tanto bonarū literarum prouentu, uehemēter doleam, Homerum, à quo ceu perēni fonte, ut inquit Ouidius, poëtarū ora Pieriis aquis irrigantur, frigidius hominū manibus cōtrectari. Quamobrem licet minimè dubitem, Homeri gloriam non è mediocriter doctorum, sed ex eruditissimorum (qui pauci semper fuerunt) commendatione, ad summum gradum peruenisse: quoniam tamen nihil eius operibus elegantius, nihil doctius, nihil magis uariū, ipsiq; rerū naturæ similius existimo (quæ faciūt ut illius lectioe supra modū oblecter) utrūq; eius poema Latinis carminibus reddere constitui, ut etiā mediocri eruditione præditi, aureas diuini poëtae sententias, ingeniosaq; figmēta, occulta tamen

mē doctrinæ referta, mirumq; in cōtexendis operibus artificium percipere ualeant. ex quo & illud fieri cuperem, ut pleriq; meorum carminū lectione, siquid modò illis elegās exprimere ualui, tātò Homeri desiderio accēderēt, ut ad ipsam se totos cōferrēt, ipsa poētæ mysteria longè melius ex proprio fonte, quàm ex nostræ musæ riuulis hausturi. Cum itaq; Odysseæ manū primū admolirer, octo eius libris absolutis, ubi ad Vlyssis narrationū principium perueni, summā illis manū imponere, eorumq; lectionem omnibus communicare decreui. In quibus si non pœnitendam me operam collocasse, ex doctorū iudiciū intelligam, erit cur sperem nostram operam non omnibus in posterum fore inutilem. Cæterum hosce Homeri libros in lucem daturus, cuiam potius illos, q̄ tibi, Rex præstantissime, nuncuparem, in mentē mihi uenire nō potuit. Nam Rege dignū opus, quippe regalis tum belli peritiæ, tum summæ in rebus aliis uirtutis & prudentiæ exemplis refertū, cuiam magis q̄ eximio, omnibūque uirtutibus ornatissimo Regi, erat inscribendū. Huc accedit, quòd bonarū literarum studiis ita es deditus, ut te de iis mirè sollicitum, nullis unquam occupationibus ab illis diduci posse animaduertierim. Quamobrem nec mirandum est, si tam singulare in iis iudiciū es affectus, ut nullus sit neque Græcus neque Latinus cuiusuis argumenti scriptor, de quo nō rectissimè sententiam ferre queas: quod uix pauci in bonis li-

teris à pueritia uersati potuere consequi. Nā Græcis præcipuè literis tam impensè iam inde ab adolescentia fauisti, ut maximum earum seminariū cōtra ineptorum quorundā latratus in Gallia, ob earum studia iam omnibus nationibus suspicienda, tuis auspiciis sit excitatum : atque ut uberiorè doctis Græcorum auctorum copiam suggereres, plurima indidè exemplaria magno impèdio in tuam bibliothecam colligèda curaueris. Qua in re Ptolemæū Philadelphum Aegypti regem, qui & ipse copiosam bibliothecā instruxit, proculdubio uicisti. Quod enim ille integris adhuc, nullamque ruinam passis auctoris, facillè præstare potuit: maiore ipse tum sumptu tum etiam industria perfecisti: hoc quoque nomine illi citra cōtrouersiam antefèrèdus, quòd quæ ille in paucorum usum, & eorum tantum qui Aegyptum inuiserèt, collegerat : uniuersis ipse & ubicūq; uiuentibus impartiri conaris, dū Græcis typis (quibus nihil unq; in eo genere pulchrius, nihil elegātius, nihil deniq; absolutius uisum esse censeo) tuo iussu formatis, tot summorū hominū labores in lucē prodire cœperunt. Quo nomine plurimum tibi debet Eusebius Cæsariensis : qui cū per multa secula exul ac penè uertustate absumptus delituisse, nunc demum te iubente inuulgatus, per doctorū ora cū magna tua laude passim uolitat. Quod ut in reliquis efficias, tot excellentes auctores in tuo Musæo rediuiui, summis à te precibus cōtèdūt, si modò (quod aiūt)

currenti

currenti calcattia addere par est, ac non potius eam tibi laudem peculiari quodā modo uindicare cōtendis. Quauis enim reliquos qui ante te uixerūt Gallia Reges, bellicis laudibus ita excellas, ut plura propè ipse bella gesseris, quàm illi audiuerint: ut tamen illi in aliquam eius gloriæ partem sint referendi, hæc sanè tua in bonas literas, eorumq; professores officia, te unum ornant, tibi uni sempiternum decus pariunt. Quocirca si in tuas laudes diffusius tot nominibus impulsus progredi niterer, uerendum mihi esset, ne in eum campum pedem inferrem, in quo difficilius sit orationis exitum q̄ principium inuenire: cum non tantùm ob ea quæ diximus, te ita conspicuum reddideris, sed omnia quæ uel mediocris fortunæ homines cognosse par sit, exactissimè teneas: & quod in maximo Rege uix per coniecturam quæras, ille mihi πλὴθος uideare, quem Homerus hoc in opere effingit. Quæ ne quis aurita fide à me dici existimet, nō sine magna animi delectatione frequētissimè mihi coràm uidere contigit, postquā à Paulo III summo Pōtifice (Quo nihil maius meliusue terris Fata donauere, bonique diui) Horatii Farnesii eius nepotis summæ spei pueri μύθων ἐπιπέ in tuam aulam missus fui. quod cum magnæ mihi felicitati cessisse existimem, nō me omnino operam lusisse arbitror, si has laborum meorum in uertendo Homero primitiās, hilari uultu acceperis. nam & ad reliqua uertēda me magis ac magis accendes, & onere nō

paruo leuabis, si magnæ difficultatis opus aggressum, tuo (quod plurimi facio) iudicio, tuæque auctoritate probatum, contra malignorum inuidiam calumniâsq; longè audentiorem magisq; confirmatum reddideris. Vale.

ARGVMENTA IN OCTO

sequentes Homeri *Odyssæa* libros, Francisco Florido Sabino auctore.

ARG. PRIMI LIBRI.

C oncilium rector Superum uocat, atque hominum Rex
 S ideream in sedem, tandem ut Lærtius heros
 I n patriam letus remearet ab æde Calypsius,
 M issus ab Ogygia, post quæ Tritonia Pallas, uelut
 T elemachum uisura, Ithacam descendit in altam,
 O ra ducis referens Taphiorum Casia Mentæ.
 C um multa inter se uario sermone dedissent,
 D iua monet iuuenem, genitoris ut aspera fata
 N osse queat, Pylon accedens ad Nestora primum,
 D ein Spartam ad flauo Menelaum crine uehatur.
 I psa deam sese ostendens discedit, et inde
 L ata proci celebrant altis conuiuia tectis.

SECUNDI.

A urora at currus ubi protulit orta rubentes,
 C oncilium indicens generoso cretus Vlyssæ,
 C ollectis Ithacæ populis non pauca profatur.
 I mperat inde proci, Lærtæ ut limine pulchro
 E grepsi, cænas alias mensasque requirant.
 I nde deæ monitis, quæ pectore fixa tenebat,
 I n Pylon ire parans Spartamque, uiaticæ largè
 A ccipit: illa dedit nanque Euryclia petenti.

Hic olli celeremque ratem sociosque parauit
Mentora uoce prium referens et corpore Pallas:
Qua demum iuuenis comitante, ab litore puppim
Soluit, in occiduas cum Sol se immergeret undas.

TERTII.

Ast ubi Sol oriens pelagi stagna alta reliquit,
Telemachus, toruorque timendam Pallada uultu
In Pylon aduectos longæuus Nestor amico
Excipit hospitio. tum narrat atrociam Graiûm
Disidia, et uarios redeuntum demique casus.
Edoctusque proci quæ facta iniusta patrent
Lærtæ in tectis, abeuntem et Pallada noscens,
Sacra deæ peragit: post quæ generatus Ulysse
Conscendit currum, comes et Pisistratus olli
Nestore progenitus, claram ut Lacedæmona uisant.
Cumque superueniens ijs nox offunderet alas,
Deueniunt Pheras, celebrésque Dioclis ad ædes.

QUARTI.

Hinc Spartam clari iuuenes tenuere beatam:
Quos grato hospitio fouit Menelaus: et olli
Telemachus narrat crudelia facta procorum.
Hic minor Atrides iuueni sua damna recenset,
Quæ rediens hausit: Protei responsaque uatis
Subdit cis: per quæ fratris cognouit acerbum

Interitum:

I nteritum: auricomæ detentum inque æde Calypsus
L aërte genitum prolem patientis Vlyssi
P erdere deinde proci statuunt, at Cælia mæstam
P enelopen nati discessu, altóque sopore
S olatur domitam, fingens simulacra sororis
I llius, Iphtimæ, Icario genitore creatæ.

Q V I N T I.

N umina concilio Superûm statuère secundo
L aërte genitum dimittere ab æde Calypsus.
P roinde ea iussurus nymphæ Cyllenius altam
I uit in Ogygiam, mandatæque rite peregit:
Q uæ perfecta dedit, quanuis inuita, Calypso.
O Etæua ac decima Neptunus luce, creatum
L aërte aspiciens pelagus sulcare, carinam
I mpetit iratus, medûsque abscondit in undis.
H croi hîc uittas Cadmo sata præbuit Ino,
H ásque sibi rursus seruatum ex æquore mandat
R eddere proiectas retro: queis fretus Vlysses,
P hæacum celebres euadit tutus in oras.

S E X T I.

Ae rumnis igitur domitus Laërtius heros,
L anguida prædulci recreabat membra sopore:
A tque huic prospiciens glauco dea lumine torua,
N ausicaam Alcinoi sobolem sub nocte profunda,

R emigis eximij nata assimilata Dymantis,
I mplicitam somno monuit, uicina fluenta
V t peteret, uestesque lauaret sorde rigentes:
N anque olli instabant hymenai. Regia uirgo
Q uae peragit: ludensque pilam clamore secutas
T rans famulas iaciens, generosum exciuit Vlyssēm:
Q ui supplex, illa uestes praebente, cibumque,
A ccipit: inque urbem demum duce pergit eadem.

S E P T I M I.

N ausicaam interea uelox deduxit in urbem
C urrus, & in patrias uirgo se condidit aedes.
A t Laërtiades post illam haud multa moratus,
I nchlyta Phæacum peruēnit ad atria Regis.
V xorem Alcinoi supplex dein uoce precatur
A retem, ut patrias se puppe remittat in oras.
H eroemque epulis post Rex excepit: cūmque,
C uius dona ferat, quo tectus adesset, amictum,
D um rogat Arete (agnouit nanque ilicet artis
I llud opus propriae) Reginae narrat Vlysses
Q uae passus fuerat dum per mare curreret, ex quo
L iquerat Ogygiam, Phæacum eiectus in agros.

O C T A V I.

P ostera cum caelo se lux ostendit ab alto,
C onueniunt claro super hospite consulturi

Phæaces:

P hœaces. cupido reditúsque paratur Vlyssi.
E xcipit hîc epulis proceres Rex optimus, inde
P hœacas disco superat Lærtius heros:
P ost quæ Demodocus canit ollis carmina uates
P ulchra super Veneris formosæ ac Martis amore.
D uratei subiungit equi debinc ordine molem,
P allade quem monstrante dolum construxit Epœus.
Q uæ postquam accipiens lachrymis mæsta ora rigabat
L ærte genitus, rogitat Rex inclytus illum
Q uis sit, queis patribus genitus, quibus ortus in oris.

C A V T V M est edicto P. seguerij Propratoris Parisiensis, ne quis
intra biennium hos octo libros *Odyssææ* Homeri à græco in latinum
conuersos per Franciscum Floridum Sabinum, uel imprimere audeat,
uel uendere, sub mulctâ arbitraria, ac librorum publicatione. Parisiis
III Id. Decemb. M. D. XLIII.

1. The first part of the document
2. The second part of the document
3. The third part of the document
4. The fourth part of the document
5. The fifth part of the document
6. The sixth part of the document
7. The seventh part of the document
8. The eighth part of the document
9. The ninth part of the document
10. The tenth part of the document

11. The eleventh part of the document
12. The twelfth part of the document
13. The thirteenth part of the document
14. The fourteenth part of the document
15. The fifteenth part of the document
16. The sixteenth part of the document
17. The seventeenth part of the document
18. The eighteenth part of the document
19. The nineteenth part of the document
20. The twentieth part of the document

HOMERI O-

DYSSEAE LIBER PRIMVS,

Francisco Florido Sabino interprete,

AD FRANCISCVM VALESIVM

GALLIARVM REGEM,

Xpertum dic multa uirum mibi Mu-
sa, labores

Qui tulit errando uarios post eruta
Troia

Mænia: qui mores multorum uidit &
urbes,

Horrendosque maris fluctus, animi-

que procellas

Sustinuit, sibi dum reditum socijsque pararet,

Quos Stygijs, optans licet, haud seruaui ab undis:

Quandoquidem stulti sibi causa fuere malorum:

Nam uctitas edere boues Hyperionis, uno

Qui reditum hoc illis iratus nomine ademit.

Hæc nobis, quæ parte lubet, Ioue nata referto.

I AM reliqui, quoscunque auidus non hauserat orcus,

In sua post longos belli que maris que labores

Condiderant se tecta: sed hunc ueneranda Calypso

Et sponsæ & proprij cupidum laris, una tenebat

In specubus uastis, cupiens retinere maritum.

Verum ubi post multos Phæbæi sideris orbes

T empus erat, reditum quo iam pater optimus olli
 I n patriam annuerat, neque tum certamina fugit
 I nter amicorum cœtus: miserata sed illum
 C unctâ cohors superum est: quæuis maris arbiter, iræ
 I mmodicus, patria hunc uellet prohibere cupita:
 Q ui tunc Aethiopum longinquas uiserat oras,
 Q uos hominum extremos, duplicique in parte locatos,
 S ol partim adueniens cernit, partimque recedens:
 M ulto ut gauderet taurorum ouiumque cruore.
 H ic igitur letis celebrans conuiuia tectis
 T unc erat: ast alij Iouis intra tecta frequentes:
 F aricæ in quibus hæc Saturnius incipit illis:
 N anque Thyestei repetens miserabile nati
 F unus, ab eximio qui nuper Oreste petitus
 O cciderat, tales deprompsit pectore uoces:
 Prò scelus, ut damno mortalibus esse uidemur!
 V t falso à nobis mala cuncta uenire loquuntur!
 I psos cum præter fatum quæsitæ sequantur
 D amna: Agamemnoniam ueluti sine numine sponsam
 D um tenet Aegisthus, redeuntem obruncat iniqua
 F raude uirum durus. sed enim Cyllenius illum
 A dmonuit, quem nos cælo demissimus alto,
 N e scelus id strueret, sponsamue teneret adulter:
 Q uod metuendus ei post impendêret Orestes,
 C um foret in patriam redeunti robur ab annis.
 R ettulit hæc illi Cyllenius: ille monentis
 O mine contempto penas dedit usque, superque.
 R eddidit has illi Pallas tum cæstia uoces:
 O pater, ô diuinæ rector Saturnia proles,

Non illum immeritò quisquam cecidisse putabit:
 Sicque alius pereat, qui talia cunque patrarit.
 Me Laërtiadae potius fors dura quietam
 Commouet, à charis quem nunc disiungit amicis
 Insula quæ medium spectat circumflua pontum,
 Insula nec syluæ nec nobilis indiga tecti,
 Quo se Atlante tenet sata, magno Atlante, profundos
 Qui maris anfractus nouit, geminasque columnas
 Sustinct, inuictum columen terræque polique.
 Hoc generata tenet mæstum, propriasque gementem
 Fortunas: uerbis quanquam prædulcibus illum
 Post Ithacæ ut ponat curam, lenire laboret.
 Is uerò patriæ fumum modò cernat amatæ,
 Mortem orat, cur non igitur tua dura mouentur
 Corda? nec afflictum miseraris? nõnne frequenter
 A ra tibi illius fumauit munere grato
 Ad Troiam? quæ causa odij pater optime tanti?
 Sic dea, sic nubes inducens Iuppiter olli:
 O mea progenies, nam cur tam dura locuta es?
 Quo pacto egregij sic obliuiscar Vlyssis,
 Humanum qui mente genus præcellit, et idem
 Plurima sacra dedit summo gaudentibus axe?
 Fratei cum terram complectens durius urget,
 Feruidus ob charum Polyphemo lumen ademptum:
 Quem nobis uirtute parem, uirtute minores
 Præstantem experti Cyclopes, quemque Thoosa
 Phorcynis soboles pelagi rectoris, in antris
 Mixta cauis forti natum edidit Ennosigæo.
 Tempore iam ex illo frater non perdit Vlysses,

A st illum à patria tantùm diducit amata.
 N unc agite optatum reditum iam numine nostro
 O btimeat tandem: neque enim Neptunus in iras
 P erpetuus fuerit: neque si uolet esse, ualebit
 V nus cuncta deùm confringere numina frater.
 His dictis glauco Tritonia lumine Pallas
 E xcipit: O diuùm genitor, rex maxime regum,
 S i libeat superis Laërte posse creatum
 I n patrios remeare lares, Cyllenius alas
 S umat, Aristorides cecidit quo uindice, & altam
 O gygiam nostro iussu petat, ocyus atque
 A uricomæ id referat nymphae, quod certa deorum
 D e reditu miseri sententia censet Ulyssis.
 I psa ego nunc Ithacámque petam, natóque potentes
 I llius adijciam stimulos, animósque uiriles,
 C onuocet ut Graios promisso crine decoros,
 A tque procis interdicat conuiuia promptus
 Q uæ bobus celebrant, alieno & semper ouili.
 T um duce me Spartam se conferet usque beatam,
 L itoreámque Pylon, reditum si fortè paternum
 N offe queat, celebris que sibi sit nominis auctor.
 Hæc effata, pedum Pallas sibi uincula nequit
 A urea: quæ sublimem alis siue æquora supra
 S eu terram rapido pariter cum flamine portant.
 H astam deinde manus ualidam desumit, acuto
 A e re grauem, heroum qua disijcit ampla uirorum
 A gmina, queis claro succensuit orta parente.
 S ic ornata polo descendit Pallas ab alto.
 I amque Ithacæ in populo clari prope limen Ulyssis

Vestibulo

V estibulo adstiterat, grauis hasta robore nixa,
 O ra ducis referens Taphiorum Casia Mentæ:
 I nnumerósque procos in limine comperit amplo,
 T essera quorum animos mulcebat fortè sedentes
 P ellibus ijsce boum, duri quos antè necarant.
 P racones autem fidos, promptosque ministros
 C ernere erat lymphas properare, & munera Bacchi:
 M ultorúmque manus, inerat queis spongia, mensas
 T ergère, & carnes præbere sedentibus assas.
 P rimus eam uidit uersuto cretus Vlysse
 T elemachus, medio mæstus qui forte procorum
 A gmine, de reditu uoluebat mente parentis,
 S i meritas caperet scelerato à sanguine pœnas,
 I pse domusque suæ uindex, dominusque suorum.
 T alia corde puer dum uoluit, Palladæ cernit,
 V estibulumque, procos inuens, iratus adiuit,
 H ospitis ante fores curam quòd multa morati
 S usciperet nullus: dextram tum prendit, & hastam:
 P rompsit & è grato uelocia pectore uerba:
 O , salue: læto huc uultu accipere profectus:
 C ænatus posthac referes quorum indigus adsis.
 H æc fatus, diuam præcessit: at illa secuta est.
 A tque ubi nobiles iam se penetralibus ambo
 C ondiderant, hastam longæ applicat ipse columnæ
 T elemachus, pulchro nimirum tegmine septam,
 T ela ubi diuini pendebant multa parentis.
 A st ipsam iussit residere tapetibus altis,
 D epietis, uarijs. pedibus tum fulcra ministrat:
 H inc sellam apponit præclaram, auidoque procorum

A gmine disiunctam, ne quam hospes fortè tumultus
 T ristitiam capiens, cœnam execratus abiret,
 S citariq̄ue patris reditum ut bene possset Vlysis.
 H inc manibus lymphas ancilla dat. aureus olli
 G uttus, cratq̄ue lebes argenteus. inde decentem
 A pposuit mensam: mox & cerealia dona
 P roma ferens, gratæ cumulauit munera mensæ,
 A ddens multa hilari lautissima fercula uultu.
 T unc alius lances dissectis carnibus auget.
 P ocula cumq̄ue forent illis simul aurea præstò,
 P ræco ea liquenti complebat sæpe Lyæo.
 P ost hæc aula procos accepit lata superbos:
 O rdine qui cuncti petiere sedilia nota.
 H is quoque præcones undam infudere parati,
 A tque amplis famulæ panem apposuerunt canistris:
 E t pueri è plenis capientes fercula mensis,
 C ratêras magnos statuunt, & uina coronant.
 P ostquam exempta fames epulis, mensæq̄ue remota,
 N ulla grauis iuuenes uersabat cura procaces,
 S ed choreæ & cantus, cœnæ suprema uoluptas.
 P hemius iccirco citharam præcone ministro
 P orrectam accipiens, iucundo carmine lusit
 A nte procos, illis quanuis inuitus adesset:
 C um iuuenis tali est affatus uoce Mineruam,
 N èue quis acciperet, caput auribus admouet eius.
 Dicam equidem, licet hæc tibi non grata putarem,
 H is citharæ cantusq̄, ut cernis, grata uidentur:
 N anque impunè uiri domibusq̄ue opibusq̄ue fruuntur,
 A cthereis cuius putruerunt imbribus ossa,

S iue ea terra tenet, seu uersat in æquore fluctus.
 Q uòd si illum patriæ repetentem littora terræ.
 A spicerent, mallent leuitate laceffere uentos,
 Q uàm innumeras uestes atque auri ferre talenta.
 V erùm is iandudum periit malè, nullaque nobis
 S pes superest: non si uenturum quilibet illum
 M ortalis referat. nanque atris occubat umbris.
 N unc age uera mihi refer. ecquis, & unde uirorum
 H uc ades? & patriæ dic nomen: dicque parentum:
 Q uaque rate aduectus. post hæc effare, quibus te
 C redideris nautis, quibus in regionibus ortis.
 N ulla etenim huc pedibus te peruia semita duxit.
 V era mihi, ut rectè norim, tu singula narra.
 A n'ne recens, an tu potius fortasse paternus
 H ospes ades? patuit quoniam uenientibus ædes
 H æc alijs, cum queis uersari norat Vlysses.
 Hæc ille: hæc iuueni respondit casta uirgo:
 S ingula, ne dubita, certissima proloquar hospes.
 A nchialo Mentis dicor genitore creatus,
 I mperitans Taphijs remi gaudentibus usu.
 A duexcre rates huc me socijque uolentem,
 D um peto diuersos populos, maria aspera sulcans,
 A d Temesin ferrumque uehens, æra unde reportem.
 P uppis agrum iuxta mihi nuper ab urbe relicta est,
 P ortus ubi spectat nemorosa cacumina Neij
 R hetrus. ob hospitij iunctus tibi iura paterni
 I ampridem aduenio. Laërtem testor & ipsum,
 V rbe procul duram memorant quem degere uitam,
 S emoto & corpus cruciare laboribus agro,

P ræsido ancillæ, quæ uictum præparet una,
 A ppropereque seni, tunc quum cæpere laborum
 T ædia uincti reptantem ad fertilis antes.
 N unc ueni, quod abesse diu iam fama parctem
 C erta tuum narrat, reditu quem numina fraudant.
 V iuus enim ætherea uesci non desit aura:
 S ed multo in populo circumflua detinet illum
 I nsula, difficilis populi nimis aspera mater,
 Q ui reditu inuitum prohibet prædurus Vlysses.
 A t tibi fata canam, quæ me monuere potentes
 C alicolæ, paucis que reor uentura diebus:
 I pse neque aut uates, aut clari nominis augur.
 I am non dilecta à patria tuus inclytus ille
 M ultum aberit genitor, cohiberent uincula quem non
 F errea, quin reditum sibi iam molirier ausit.
 I ntreca mihi uera refer, quæcunque rogabo.
 A n'ne patrem tantus, dic oro, agnoscis Vlysses,
 C um capite atque oculis uideare simillimus olli?
 N am fuit is sociæ iunctus mihi munere uitæ,
 A rdua cum ad Troia ueberetur mania, cuius
 N auibus excidium petijt quoque Graia iuuentus.
 E x illo non est mihi tempore uisus Vlysses.
 Hæc effata dea est: iuuenis cui talia reddit:
 C uncta scies, libuit tibi quæ scitarier hospes.
 M e mater genitore satum mea narrat Vlysses:
 I d tamen haud noui: nec quencquam nosse parentem
 C redam posse suum: uellem tamen esse creatus
 H oc patre, qui proprijs tutus senuisset in agris.
 N unc secus euénit: me nanque miserrimus unus

Cunctorum

C unctorum genuit: quando hoc tibi poscere uisum.
 Pallas ad hæc tales respondit castia uoces:
 N on sobolem à diuis ætas uentura pudendam
 H anc capiet, tali genitrix quum prole superbit.
 T u tamen ipse refer, quænam hæc conuiuia? quinam
 C onuentus? hæc an facias fortasse coactus?
 S ymbolum abest, igitur conuiuia? sunt ne hymenæi?
 D igni etenim quorum Nemesi succenseat ausis.
 D eturpant cœnas, nam quis tam lenis adesset,
 Q uin ea cordatus uultu insequeretur iniquo?
 Tunc hæc Telemachus prompta uice reddidit olli,
 Q uandoquidem uerbis hospes scrutaris amicis,
 D ebuerant nostras ædes pia numina diuûm
 I mmunes seruare, pater dum charus adesset:
 N unc illis pariter nos nostraque perdere uisum.
 N anque alios supra, ignotum fecere uolentes,
 Q uò minor extincto premeret me causa doloris,
 S i tantum Troiæ muros cecidisset ad altos,
 S eu socium in manibus transacto tempore belli.
 S ic etenim à claris tumulum sortitus Achuiis,
 M e quoque non parua liquisset laude decorum.
 N unc illum Harpyiæ obscurum rapuere, peritque
 I gnotus, mihi causa mali non parua: nec ergo
 E ius in assiduo tantum mihi uiuere luctu
 C ontigit: imò alio cumularunt fata dolore.
 Q uotquot enim iuuenes primos nemorosa Zacynthos
 D ulichiûmque Samèque tulit, quotque ardua nutrit
 I nsula rectores uasto hæc circumdata ponto,
 P enelopes poscunt thalamos, mea cuncta uorantes.

I lla autem sua nec cuiquam connubia firmat,
 N ec negat:interca penitus, mihi resque domusque
 D isperit:insidiâsque mihi molivier audent.
 Tunc iuuenis sortem Pallas miseræ a profatur:
 M æsta suum dudum exoptant hæc atria regem,
 V indice quo pereant digno agmina scæua procorum.
 Q ui proprio rediens si limine fortis adesset,
 H orrendus clypeo, galeaque, hastisque duabus,
 S i qualis primæ uersari tempore mecum
 C æpit amicitia, conuiuia nostra frequentans,
 T empore quo rediens Ephyra, diuertit ab Illo
 M ermeride in nostras ædes. nam nauibus illuc
 V ectus erat quærens lethalia pharmaca, ut illis
 T ingeret electo fulgentes ære sagittas.
 C umque deos Ilus ueritus, quæsita negasset,
 I ure sodalitiij genitor meus illa petenti
 T radidit. is talis si tantus & afferet, omnes
 H os raperet uelox fatum, tristesque hymenæi.
 A t quia diuino pendent hæc omnia nutu,
 A n'ne procos rediens obtruncet limine uestro,
 T u cape dicta memor nunc me generose iubente:
 Q ua ratione procos ualeas his pellere tectis,
 T ecum age: iamque meis sermonibus imbue mentem.
 C oncilium Graijs indic ubi crastina primùm
 S e lux extulerit, diuis tum testibus omnes
 I n sua quenque procos uerbis remcare iubeto.
 A t matri illorum cuius nupsisse paratæ,
 D ic repetat patriosque lares, ædésque beatas,
 I n quibus optatos poterunt celebrare hymenæos,

M unera quæ tali sint nomine digna, parantes.
 T c quoque, si credes quicquam mihi, recta monebo.
 B is denis agilem remis tibi delige puppem,
 Q ua cognosse aliquid ualeas de patre profectus,
 S iue serant homines, siue id tibi fama renarret
 A b Ioue, mortales celebri quæ laude coronat.
 I pse Pylon primum pete. Nestora consule primum:
 D ein Spartam, & flauo Menelaum crine decorum:
 H ic postremus enim redijt de gente Pelasga.
 V iuere si patrem, si noris posse reuerti,
 Q uanlibet afflictus uenientem perfer in annum.
 S in mortem oppetiit fatis uexatus acerbo:
 I n patriam rediens, defuncto redde parenti
 I usta pius, tumuliq[ue] sacrum ne differ honorem,
 V t decet: inde uiro matrem coniunge uolentem.
 Q uæ perfecta tibi fuerint ubi singula, mentem
 T unc adhibe, adq[ue] procos animum conuerte superbos,
 Q ui ualeas proprijs arcere penetibus omnes,
 S iue dolo perimis, ui siue occidis aperta.
 N anque decent primis egressum scria lustris.
 A n'ne latet clari facinus te nobile Orestis?
 Q ua fama uiget, ad tumulum quod spontè paternum
 A egisthum occidit, per quem caret ipse parente.
 T u quoque (nanque uigens certè ualidusq[ue] uideris)
 E de aliquid cuius uigat tibi fama perennis.
 I pse ego me ad naues referam, sociosq[ue] morantes,
 S olliciti absentem qui me causantur & urgent.
 T u tua curabis, memoriq[ue] hæc pectore condes.
 Hæc dea. cui prudens iuuenis dein talia fatur,

M ulta quidem nobis ualde opportuna recenses
 V t nato genitor, quæ condita mente tenebo.
 S ed properans quauis, paulum consiste rogatus,
 L otus ut à chari mox oblectamine cordis
 A d nauim referas te, denique munere honesto
 D iuiteque auctus eas, nostri haud sine pignore amoris,
 Q ualia ab hospitibus capit hospes dona benignis.
 Cæstia respondens tunc hæc dea reddidit olli:
 O ro hospes, ne me remoreris abire uolentem:
 A t mihi quod præsens munus donare laboras,
 F erre domum ut possim rediens, seruare memento:
 E ximumque leges. referes nam compare dignum.
 Sic effata abiit Tritonia lumine glauco,
 V tque Anopæa uolans se sustulit, ilicet addens
 T elemacho roburque animi, curamque parentis,
 Q uæ leuis attigerat iuuenem. tunc ille recensens
 V isa modò, obstupuit, numenque agnouit amicum.
 E xtemplo ergo procos iuuenis formosus adiuit,
 Q uorum animos grato mulcebat carmine doctus
 P hemius, attentis modulans lugubria Graiùm
 F ata reuertentum, quæ fecit atrocia Pallas.
 S edibus è summis tum fortè his præbuit aures
 P enelope, Icario prudens genitore creata:
 P erque gradus notæ descendit protinus ædis,
 A ncillis, ne sola foret, comitata duabus.
 A tque ubi pulchra procos adiit regina sedentes,
 C onstitit ante fores aula mira arte politas,
 M olli occulta genas uitta: dominaeque propinquæ
 H inclatus atque illinc stantes texere ministræ.

Tum lachrymas fundens, citharæ dum affata peritum est:

Dulcia multa animi nostri lenimina Phœni,

Gesta uirum diuumque canens, quæ uatibus apta.

Aggredere horum aliud quoduis cantare: sed isti

Lenec merum taciti potent: tu carmen omitte

Lugubre, tota mihi semper præcordia turbans:

Ad me etenim spectat dolor hic, uix, crede, ferendus:

Charum nanque caput noctesque diesque reposco,

Græcia quod late celebrat, quod concinit Argos.

Hæc ubi dicta dedit mulier, sic filius olli:

O genitrix, dulcis quænam fastidia cantus?

Quin hæc arbitrio modulantis libera mittis?

Non te auxere malis citharædi: Iuppiter ut uult

Dat miseris adimitque uiris ea rector Olympi.

Hunc igitur par est Danaum mala dicere fata:

Cum genus inter nos laudetur carminis illud,

Quod patulas hominum postremum illabitur aures.

Prouidè ea ne mæstos tibi dent in corda dolores:

Non solus reditu pater est fraudatus Vlysses:

Præter cum multi periere ad Pergamam Grai.

Nunc excelsa igitur referens te ad limina, lanam

Atque colum cura, famulasque, nota iubeto

Munera obire: uiris, ut par est, uerba relinquens,

Est mihi præsertim, cum sit mea summa potestas.

Hæc mirata domum genitrix ascendit in altam,

Uerbæque desigens nati prudentis in imo

Pectore, consedit tandem penetrabilibus amplis,

Accillâsque inter sortem lugebat Vlyssis,

Donec ei Pallas demisit cæca somnum.

Obstupere proci, p̄rque atria tota frequentes
 D iscubuerè toris auidi. tum uersus ad illos
 T elemachus fudit prudenti has p̄ctore uoces:
 Penelopes matris iam non toleranda procorum
 T urba, cibo ac uino gaudentes, mitite quãso
 C lamorem: siquidem iuuat hunc audire canentem,
 A rbitror eximia quem uoce laceffere diuos.
 N os ad concilium cunctos lux crastina coget,
 A lloquar intrepidis uos ut sermonibus omnes.
 E xite his domibus: alias exquirite cœnas:
 P ̄rque uices uestris conuiuia porgite mensis.
 Q uod si ducetis præstantius unius esse
 F ortunas impunè uiri consumere cunctas,
 P ergite, ego ad superos uertens mea uerba, precabor,
 V t pater omnipotens uestris det præmia factis
 D ebita, & in nostri pereatis limine tecti.
 Sic ait: atque olli pressis exinde labellis
 M ordicus, audacter uerbis stupuere locuti.
 Antinous contrà Eupitheï tunc indyta proles:
 O iuuenis, nimium dii te docuere superbe
 A ltiloquum uerbis audacibus esse ferocem.
 N on te Ithacæ dominum statuatur regnator Olympi,
 Q uod generi uestro iam iura paterna tuentur.
 Ad quæ Telemachus proles patientis Vlyssi:
 A ntinoë, id forsàn mirabere, quod tibi fari
 I nciptom uellem Ioue dante hæc sceptrâ tenere.
 A n scelus in miseris mortalibus ista uocabis?
 O ptandum est homines inter regnare: beata
 N anque domo subito & decorabere honoribus amplis.

Plerique

Plerique eximios reges sunt inter Achiuos:
 Non desunt Ithacæ multi iuuenésque senésque
 Qui sceptrum nostro capiant genitore perempto.
 Ipse meum dominus uiuam, rex ipse penatum,
 Ipse regam seruos belli mihi iure relictos.

Hæc ubi dicta dedit, Polybi tum clara propago
 Excipit Eurymachus: Diuino hæc omnia nutu
 Dependunt, quicumque Ithacæ potictur habenis.
 Tu retine fundosque tuos, ædesque paternas,
 A quibus inuitum te nemo eiecerit unquam.
 Humanæ siquidem terra hæc consortia uitæ
 Seruat adhuc. sed te super hospite pauca rogabo:
 Vnde tuas ædes petij? quibus ortus in oris?
 Quo patre? qua in patria genitus? quo sanguine cretus?
 Antibi de charo quicquam genitore locutus?
 An ne sui cupidus lucri affuit? id mihi mirum
 Cesserit, ut properans nostrum non cognitus ulli:
 Quippe malo haud similis, nisi lumina nostra fefellit.

Talibus at iuuenis tunc uocibus ora resoluit:
 Eurymache, absumpta est reditus mihi cura paterni,
 Ne super hoc rogitem uenientem scilicet illum:
 Nec mihi responsum cordi est, quod matre petente
 His ualeat laribus consultus reddere uates.
 Illum clara Taphos dedit: hospésque ipse paternus
 Anchialo Mentès genitus meæ limina adiuit,
 Imperitans Taphijs remi gaudentibus usu.

Hæc uerbis iuuenis uersans in Pallade mentem:
 Ast illi cantus memores, dulcisque choreæ,
 Optabant lucem subeundi cedere nocti:

ODYSSEAE LIB. I.

Quæ tandem adueniens, fuscisque inuecta quadrigis,
 In sua correptum dimisit quenque sopore.
 T elemachus thalamo se condidit inclytus alto,
 S tructus erat pulchri summa qui in parte palatii:
 Quo demum accubuit, non pauca in corde uolutans.
 S edula deinde faces tulit Euryclia, pudentem
 Quam Pisenorides quondam Ops generauerat, & quam
 A teneris famulam Laërtes emerat annis,
 B is denos precium persoluens nempe iuuenocos:
 D ilectæque loco ueneratus coniugis illam,
 A ttigerat nunquam, uxoris dum iurgia uitat.
 H æc iuueni tulit ipsa faces: nanque una ministras
 S upra alias puerum, quem iam enutrisset, amabat.
 T um thalami referans ualuas multa arte politas,
 C onfedit lectus, mollem uestemque libenter
 E xuit, ac uetulae tergendam porrigit: illa
 C ompositam referens, clauo suspendit adunco,
 A ffixus lecti fuerat qui parte propinqua:
 E xijt inde: fores argenteus annulus altas
 O bferat adductas, admotoque obice lorum.
 A t iuuenis noctem, quam longa est, tectus ouina
 P elle, iter à diua monitus uoluebat amica.

HOMERI

HOMERI ODYSSEAE
LIBER SECVNDVS.

9
Vrora at roseas ubi protulit aurea bigas,
Mollibus è stratis surgit generosus Vlysis
Filius: èq; humeris pedentè sustinet ensẽm,
Sũpta ueste prius: pedibus deũ additur olli
Calceus. è thalamo tum sidere pulchrior
exit:

E xtemploq; iubet præconibus ipse propinquis,
C oncilium Graijs indicere crine decoris.
O lli conuenere omnes (mora nulla) uocati.
Q uos simul aspexit collectos cretus Vlysse,
A ducẽit in medios, dextráque hastile gerebat,
P ræsidiũ geminos ducens sibi fortè molossos.
C ui quoniam eximiam dederat Tritonia formam
C onspicuum supra morem, mirarier omnes.
V tque senes iuueni solium cessere paternum,
I llorum è numero tum sic Aegyptius heros,
Q uem senio curuum, multa experientia rerum
O rnabat, cuius prudentem fortis Vlyssẽm
F ilius ad sacræ comitatus mania Troiæ
A ntiphus à crudo perijt Cyclope uoratus
I n specubus, rediens, supræ munere cænæ:
E que alijs tribus Eurynomus pars una procorum
F ortè fuit, reliquosque paterna negocia habebant.
H ic igitur natum absentem miseratus amico est
P ectore: tum lachrymis suspirans cæpit obortis:
Audite ô ciues quæ sit sententia nobis:

O D Y S S E A E

N unquam ad concilium conuenimus ilicet, ex quo
 C oncaua diuinum puppis deuexit Vlyſſem.
 N unc quæ tam grauis huc nos cauſa uenire ſubegit?
 I unior æne aliquis, ſeu longa ætate grauat?
 A n quiſquam huc acies redeuntes nouit? eo que
 Q uod prius accepit, nobis aperire laborat?
 A n quicquam ad cunctos ſpectans populariter inquit?
 I uerit hic multum nos, noſtræque. Iuppiter ipſum
 A uctet ope, atque animi concedat uota benignus.
 Telemachus uerbis gaudens ſenioris amici,
 S urgit ab his dictus: ac multa orare paratus,
 C onſtitit in populi medio: Piſenor at olli
 D at ſceptrum, domino fidus ſolers que miniſter.
 I nde ſenem aſpiciens, in uerba hæc ora reſoluit:
 Non procul ille, ſenex: cernes quin protinus illum.
 C auſa ego concilij. nam me dolor occupat ingens.
 N on noui huc acies redeuntes nuncius ullas,
 D e quæis certa quæam uobis narrare peritus.
 N on quicquam in cætu referam populare frequenti,
 S ed quod opus mihi ſit: laribus nam duplici damno
 O brutus in noſtris, primùm ſine patre relinquo,
 Q uem uos experti regem mitem que bonum que:
 T um maiore malo, et noſtras quod ſubruet ædes,
 O pprimor, ac uitam demum mi extinguet amatam.
 N anque proci inuitæ ſtimulant connubia matris,
 H is patribus geniti, quos hæc habet inſula primos:
 Q ui tamen Icarij nec tecta ſubire parentis
 A udent, nec dignam genitrice expoſcere dotem,
 V t redeat uoti compos quencunq; probarit.

Q uin potius nostro uersantes limine semper,
 L ata bouum capita atque ouium, pinguesque capellas
 C ædunt, appositoque iterant conuiuia Baccho.
 I mpunc ergo domus perit, & mea cuncta supellex:
 N am mala qui hæc abigat, similis non restat. Vlyssi:
 N ec teneros istuc ualeo præstare per annos,
 I am non firmus adhuc, nec bello assuetus & armis.
 T alis si ipse forem, caderent me iudice cuncti.
 I ntoleranda etenim scelcri scelera addere pergunt,
 D um mea dispercant. proin uos reprehendite duri:
 V os, age, uicinæ moueat reuerentia gentis:
 Q uam si negligitis, tum numina sancta timete,
 N e uos ira deum post tot malefacta sequatur.
 V os ego per superum rectorem sedulus oro,
 P erque Themun, quæ hominum conuentus congregat atque
 S oluit, me chari finite, atque dolore sepultum
 M itite, si genitor quondam meus acer Achiuos
 I ratus nullis uexauit cladibus unquam.
 V os mihi pro meritis non præmia digna refertis,
 H os in me armantes, lucro qui posse uiderer
 D ucere, si à uobis nostra hæc absumpta perirent,
 Q uos mihi facturos olim satis esse putarem.
 N am quia disuncti non uiuimus, illa frequenter
 A uobis repetens, quandoque petita referrem.
 A t mihi supremo nunc estis, credite, damno.
 His dictis iacit iratus quæ scepra gerebat,
 P ræsentem & lachrymis turbam commouit obortis.
 C onticuere tamen cuncti: nam uera locuto
 N on ausi iuueni contraria uerba referre:

A ntinous sedcnim cœpit sic farier unus:
 Altiloque, impatiens iræ, quod pessime nobis
 D edecus infligis? qua nos aspergine tingis?
 N on tibi causa proci, non sunt, ut rere, malorum:
 S ed dilecta tibi potius uersutâque mater.
 T ertius hic quarto propior nunc uoluitur annus,
 S ollicitas ex quo mentes suspendit Achiuûm,
 P ollicitis quenuis retinens, spemque omnibus addens,
 N on sine fraude tamen: nanque his contraria uersat:
 Q uæ dolus hic cuiuis exactè ostendcrit unus.
 C onstruit ingentem tenui subtegmine telam
 O rdine texendam: dehinc nobis talia fatur:
 I am quoniam interijt mihi coniux, lecta uirorum,
 T urba proci, nostros thalamos cessate petentes,
 L ærtæ donec (ne mi irrita fila supersint)
 P rompta queam exorsam iandudum absolueret telam,
 F uncream, uitæ dulcem quum clauserit horam,
 N equa mecum obscuret Graiarum ex agmine nomen,
 N udus humo locuples fuerit quodd conditus heros.
 S ic ait, ex animo nobis ea dicere uisa:
 C allida sed telam texebat luce paratam,
 A d motis eadem facibus sub nocte retexens.
 T ertius hoc nobis prætextu elabatur annus:
 A st ubi iam aduênit quartus redeuntibus horis,
 C onsilio ancillæ, quæ nouerat omnia, freti,
 F ila retexentem contexta offendimus antè:
 S ic cœptum perfecit opus non illa libenter.
 N unc responsa proci dant hæc tibi, noscere quæ tu
 I am ualeas, ualeant alij quoque nosse Pelasgi.

M itte tuis matrem laribus, compelle morantem
 N ubere cui genitor uolet, aut uolet ipsa petenti.
 Q uod si non adimat nostro hanc è pectore curam,
 (A b Ioue prognata semper studiosa Minerva,
 C ui moresque probos, & miras debeat artes,
 C onsiliumq; sagax, cunctas queis uincit Achiuas,
 N anque nec eximijs spectanda criminibus olim
 T iroque Alcmenè que, etiam formosa Mycene,
 P enelopen superant, quanus certare uolentes)
 H oc illam auspicijs discas tentare sinistris.
 N am tua sufficient opulentas prædia cænas
 C ulta procis, donec similis sententia matri
 H aud sine mente deum steterit, non parua parenti
 G loria, sed uehemens damnum rebûsque tibi que,
 N obis hoc certum nullò hinc abijisse prius quam
 E ligat è Graijs sibi Penelopea maritum.

Dixerat: at que illi contra generosus Vlysis
 F ilius: Inuitam nam què dimittere possim,
 Q uæ me progeniuit? quæ nutriit? inde peregrè
 D um pater est (dubium an uiuus) persoluere multa
 C ogeret Icario genitricem hoc limine pellens.
 N am genitor pœnas alias, aliasque repositet
 C hara parens, quum me furijs irata uouebit
 H is procul à domibus, quin me conuicia terrent
 I usta hominum, ergo illi nunquam tam dura minabor.
 Q uod nisi sedatis animis tolerare uoletis,
 E ffugite his tectis, alias exquirite mensas.
 A lternas uestro cænâsque ibi porcite sumptu.
 I am si fortè decens magis unius esse putatis

ODYSSEAE

F ortunas impune uiri disperdere cunctas,
 P ergite: ego ad superum uersus pia numina, supplex
 O rabo ut uestris factis condigna rependat
 I uppiter, hisque omnes tectis percreatis inulti.
 Talia dicenti Saturnius omnia cernens
 A erij geminas aquilas è uertice montis
 C um rapido primum demittit flamine uenti.
 V icino liquidum sulcantes aëra tractu.
 A st ubi confessus medium tenuere propinqua,
 C oncussis circum uolitarunt agmina plumis,
 C unctorumque caput spectarunt, omina cædis.
 H is super ungue genas incuruo & colla laceffunt,
 D extra perque domos illorum urbemque uolarunt.
 Q uicis uisus stupuere animis presentibus omnes,
 P ortenti in dubia mentem formidine fixi:
 M aturi inter quos Alitherses incipit aui
 M astorides, solus qui præpetis omina pennæ
 E numero tanto doctus uentura canebat,
 I llius ostenti certus prænuncius heros:
 Audite o proceres Ithacæ quæcunque loquimur:
 A nte alios audite proci, quos dura manebunt
 F ata nimis cunctos. etenim Laërtius heros
 A d charos reditum iam iam pertentat amicos.
 Q uin uobis redicens cædem molitur, & idem
 D amno alijs fuerit multis, quos insula nutrit
 H æc placidum spectans Phæbæ lampadis ignem.
 I ras ergo prius regis placemus, & ipsi
 H oc agite, ac uestro mea fœnore dicta probate.
 N on etenim ignarus monco, sed certus aruspex.

Sic

S ic etenim efficiet, cupiet quæcunque reuersus,
 V t quum Troianam ueheretur Græcia ad urbem,
 Q uæ fuerat monitus me uate, subiuit Vlysses:
 Q uandoquidem amissis socijs mala plurima passum,
 A d sua bis deno rediturum scilicet anno
 I gnotum, cecini. quæ iam perfecta dabuntur.
 Sic ait. Eurymachus Polybi sic filius olli,
 V aticinare senex proprijs age talia natis:
 I nque tuis, ne quid patientur, consule tectis.
 H æc ego te interpretes melior uatésque docebo.
 N on pauca claro uolitant sub sole uolucres,
 N ec tamen ab Ioue sunt omnes. Laertia proles
 A ttamen interiit: cum quo simul ipse iacere
 D ebueras, ne tot caneres mala perditus augur:
 T elemachus tantas neu te duce percitus iras
 C onciperet: licet hoc munus tibi nomine captes.
 N unc cape dicta memor, quæ iam perfecta dabuntur:
 S i iuuenem hunc ueterum rerum non inscius auctor
 I rritare magis uerbisq; inuoluere perges,
 I pse prius damni non parua mole premetur,
 E t tamen haud poterit quicquam ob tua dicta mouere.
 T um tu stulte senex digna multa habere pœna,
 Q uorundam arbitrio tibi quæ durissima cedit.
 Q uin et Telemachum certa ratione monebo,
 I carijs matrem genitoris ad atria mittat.
 H i uerò optatis hymenæis rite potiti,
 M unera quæ tali sunt coniuge digna, parabunt.
 N am neque ab inceptis (ea sunt licet ardua) certum est
 S isterere: nec quisquam his nos absterrere ualebit.

ODYSSEAE

Non nos Telemachus facundi mouerit oris:
 Nec tua curamus responsa leuissima, quæque
 Irrita transierint: odio ipse grauabere summo.
 Ut captum est, labentur opes, grauiusque peribunt,
 Quàm formosa diu genitrix remoretur Achiuos
 Pollicitis. nos interea dum optata petuntur,
 De uirtute inter nos contendemus: ad illas
 Accedent alij, queis cuius nubere tutum.

Telemachus tunc his respondit uocibus olli:
 Eurymache, atque proci reliqui, lectissima turba,
 Illa ego præteriens, non ultrà orare laborem.
 Norunt nanque dei, norunt eademque Pelasgi.
 At celerem nauem, uiginti at tradite saltem
 Mi socios quocunque uelim me ducere promptos.
 Littoream peto nanque Pylon, Spartamque beatam,
 De reditu siquid chari fortasse parentis
 Audierim à quouis hominum, famæque profecta
 Ab Ioue, quæ summum mort alibus addit honorem.
 Quòd si uiuat adhuc genitor, possitque reuerti,
 Dura premat quanuis fortuna, morabor in annum.
 Sin perijt gratæ defunctus munere uitæ,
 In patriæ dulces oras rate uectus eadem,
 Tunc illi tumultum statuam, tum debita reddam
 Iusta pius, matremque uiro dein protinus addam.

Hæc fatus sedit: mediòque ex agmine surgit
 Egregij Mentor quondam comes unus Vlyssi,
 Cuique domus curam dederat cum nauibus iret
 Ad Troiam, parère seni cui iusserat omnes.
 Hic igitur cætu in medio sic farier orsus:

Audite

Audite hoc Ithacæ qui rura tenetis amœnæ:

I am probus aut facilis non su, non corde benigno
 R ex ullus posthac, recto iam tramite uiuat
 N emo, sed immitis sit quisque, sit impius, asper.
 L enis enim inter quos olim regnauit Vlysses,
 V t pater, ex animis deleerunt cuncta malignis.
 N on ego quippe procis ausim maledicere quòd sic
 I ndecores sedeant aliena ad pabula fuci.
 N am sua ponentes capita hæc in limine nati
 L ærte admittunt, quem iam periisse loquuntur.
 V os alios damnem, quòd in alta silentia claro
 C onfessu immersi, rigidis non uocibus ulro
 P aucos usque procos multi absterretis iniquos.
 Tunc Euenorides ait hæc Liocritus olli:

M entis inops, quæ in nos iactas conuicia Mentor?
 H osque mones cogant ut nos absistere cæptis?
 D ifficile est uictus contendere pluribus ergò:
 A d sua quandoquidem si tecta rediret Vlysses,
 C ænantésque procos in primo limine cernens,
 P romptus eos laribus tentaret pellere auitis,
 L atitiæ, uxori, licet expectatus, adesset
 C ausa breuis: nostris siquidem succumberet armis,
 V nicus à multis domitus. tu stulta recenset.
 E rgo opera in populo repetat sua quisque coactò.
 H unc ad iter Mentorque accinxerit, atque Alitherses,
 Q uosque paterna illi iam gratia fecit amicos.
 Q uin & fortè diu regionibus hisce sedenti
 N uncius adueniet, neque ab his abscesserit oris.
 Confessum his dictis soluit Liocritus. olli

ODYSSEAE

Quisque suos petiere lares. at turba procorum
 Ad celsos Laërtiada cessere penates.
 Telemachus diuersa petens, in littore palmas
 A bluit undifono, diuamque ad Pallada fatur,
 Hesternus quicumque deus mea tecta subisti,
 Et rate me nigrum pelagus sulcare iubebas,
 Si patris ad reditum spectantia nosse profectus
 Possem, cuncta proci quæ nunc inuertere tentant,
 Nos audi, nostrumque leua quicumque laborem.
 Vix prece finita, dea proxima constitit olli,
 Mentora uoce pium referens & corpore Pallas:
 Atque hæc præfenti uelocia uerba locuta est:
 Strenuus his iuuenis cum queis uersabere posthac
 Cognoscere, ut qui patrij iam roboris hæres
 Cuncta queas uerbis & rebus in arduaniti.
 Proinde iter hoc nunquam sine numine uanus obibis.
 Quod nisi Penelope Laërtiadeque creatus
 Agnoscere, equidem nunquam potiere cupitis:
 Nam paucos patribus similes est cernere natos:
 Quos multi uincunt scelere, haud uirtute frequentes.
 Atque ideo promptus quoniam cautusque futurus,
 Adque patris notas artes properare uideris,
 Spes superest perfecta dari hæc te posse uolente.
 Conatus mitte ergo leues & stulta procorum
 Consilia, iniusti cum sint, nugisque tumentes,
 Nec lethi fuscas uideam ceruicibus alas
 Impendere suis, quos omnes una feret lux.
 Tu quod iter statuis, celer aggredicre: paterna
 Nanque ego amicitia nauim tibi iure parabo

Remigio

R emigio celerem, sed nec comes ire grauabor.
 N unc medio, tua tecta petens, uersare procorum
 A gmine, delectis atque adde uiatice uasis,
 V ina urnis, uictumque uirum cerealia dona
 P ellibus instructis, comites tunc ipse parabo
 E populo promptos: Ithacæ nec littore naues
 O bductæ pelago desunt ueteresque nouæque:
 E quibus electam simul instruxisse licebit,
 C redere tum pelago dabitur, tum soluere uela.
 Hæc ubi dicta dedit Pallas, non multa moratus
 T elemachus celeri redit ad sua limina gressu,
 V t qui iam tumidas animo conceperat iras.
 O ffinditque procos, cæsis cum tergora capris
 D iriperent, mediæque sues coquerentur in aula.
 Hic illi Antinous ridens sese inclutus offert:
 H isque manu prendens affatur uocibus ultro:
 I rarum impatiens, effrenatæque timende
 O re, malas animo curas & uerba remitte,
 N obiscum uino indulgens epulisque quietus:
 N anque parata tibi dederint hæc omnia Grai,
 D electos cum naue uiros, ut dira parentis
 F ata, Pylon ualcas rectè internoisse profectus.
 Sic ait Antinous, sic olli-eretus Vlysse:
 A ntinoë, inuitus quis enim conuiuia possit
 I nter uos letus tam concelebrare superbos?
 N ònne satis, mca uos bona consumpsisse malignè
 P lurima, quum puer ut scirem puerilibus annis?
 N unc quid consilijs melioribus utor adultis,
 E t sapio, & mi animos augeri in pectore nosco.

O D Y S S E A E

P roin uobis afferre manus (mibi credite) nitâr,
 S eu Pylon accedam, populo siue hocce morabor.
 I amque abeo haud sine mente deum: neque puppe recedam
 N ostrâ uectus inops: alieno credere sed me
 R emigio impellor, sic uos uolulistis iniqui.
 Hæc ait, & facile à dextra dextram ipse retraxit
 A ntinoi, tum grata proci conuiuia tectis
 C urantes, iuuenem multis risere cauillis:
 I unior è quorum numero sic dicere quisquam:
 Telemachus eadem nobis molitur apertam,
 E Sparta auxilium seu nunc petit ille beata,
 L itorea siue ille Pylo properare laborans.
 Q uin Ephyra præpingue solum fortassis adibit,
 P harmaca ut inde ferat lethi præsentia dona:
 N os necet ut cunctos, ubi pocula tinxerit illis.
 E tumido iuuenumque alius sic agmine fari:
 Q uis scit an ipse caua nunc primum puppe profectus,
 V t pater, à charis pereat disunctus amicis:
 S ic quoque difficili nos augeat usque labore?
 P rædia enim inter nos partiti, tecta sinemus
 P enclope, ac iuueni quem legerit illa maritum.
 Hæc illi, at iuuenis thalamum petit inde paternum,
 A Eris ubi excellens auriq̄ue iacebat aceruus:
 S plendida uestis ubi, & bene olentis copia oliui:
 D oliaque in cuius penetrâli sede Lyæi
 M unera diuinum potum cōhibentia dulcis
 A pplicita ad murum fuerant ex ordine, clari
 I n reditum domini, si plurima passus, adesset.
 A t multæ bifores ualuas compingere clauas

Illius

I llus: atque intus proma omnia sedula curans
 N octe dieque inerat domino Euryclyia fidelis,
 Q uam Pisenorides quondam Ops generauerat. ergo
 I n thalamum accitæ sic inquit Vlysse creatus:
 Dulce age prome cadis unum, charissima nutrix,
 P ost id lene magis, quod cautè sedula curas
 D um miseri expectas reditum genitoris Vlyssi,
 S i fato redeat quandoque ac morte solutus.
 B us senos imple hocce cados, atque obline clausos
 V tribus electis: modios inde adde farina,
 V t mensura cibum uigesima prabeat eius.
 T u mihi cuncta parans, non ipsa effabere cuiquam.
 V espertinus enim desumam hæc omnia, lecto
 C um genitrix referens sese ad penetralia condet.
 N anque Pylon Spartamque petens, si forte paterno
 D e reditu ualeam quicquam cognosse, laboro.
 Hæc ait. in lachrymas sedenim pia lumina nutrix
 S oluit: deinde gemens uelocia uerba locuta est:
 Quanam nate tuæ sedit sententia menti?
 C ūr ue ita longinquas statuis discedere in oras,
 V nicus, & nobis uita quoque charior ipsa?
 N am procul à patria perijt generosus Vlysses.
 Q uin struet insidias abeunti turba procorum,
 V t te fraude necent: tua prædia diuidat hæres.
 P roinde morare tuis domibus. nam nil opus alto
 T e pelago errantem multos tolerare labores.
 Hæc illa: at prudens uetula sic ortus Vlysse:
 F ide: iter hoc non aggredior sine numine diuūm.
 A t prius id matri nutrix haud dicere iures,

O D Y S S E A E

Quàm lux undena aut etiam duodena nitebit,
 Ne desiderio, quum nouerit ipsa profectum,
 Plorando lachrymis corpus deformet honestum.
 Sic ait, estque deos anus attestata supremos.
 Omnia sollicito quæ postquam rite peregit,
 Vina cadis onerat confestim, amplòsque farina
 Depromens modios, instructis pellibus aptat.
 Ille procis miscet sese ad sua tecta reuersus:
 Officio inde alio Pallas quem casis iuuuit.
 Telemacho faciem nanque assimilata, per urbem
 Quenque uirum assistens, uerbis demulcet amicis:
 Velocemque iubet sub uespere scandere nauim.
 Egregio hinc puppem Phronio genitore creatum
 Velocem exposcit, cui tradidit ille petitam.
 Sole cadente uias postquam texere tenebræ,
 In pelagus nauim trahit, ac simul instruit armis,
 Quæis pelago celeres insultauere carinæ:
 Postremò hinc statuit portu: quam lecta iuuentus
 Prompta petit, ueluti monuit Tritonia Pallas.
 Necnon illa cadem glauco dea lumine torua
 Ad Laertiade contendit tecta tyranni:
 Insuditque procis dulcem per membra soporem,
 Splendida ut abijcerent errantes pocula Baccho:
 Dormitumque irent quisque ad sua tecta per urbem.
 His actis (neque enim sederunt multa morati)
 Telemachum è domibus præclaris diua uocatum
 Prudentem alloquitur uerbis, atque incipit ultro,
 Mentora uoce pium referens et corpore Pallas:
 O iuuenis, delecta uides socia agmina præstò

Promptaque

Promptaque remigio: te solum (crede) morantur.

Pergamus: res nulla uiam iam differat ultra.

Ex templo his iuuenem præcessit Cæsia dictis,

Postque deæ iuuenis uestigia promptus abiit.

Ad mare sed postquam uenere, ratemque paratam,

Offendunt socios in littore crine decoros:

Ad quos Telemachus sic farier incipit heros,

Nunc agite ô socij cumulata uiatica tectis

Auferte è nostris: nanq; hæc ignota parenti,

Ac illisq; alijs: tantumque anus unica nouit.

Sic iter aggreditur dicens, alijque secuti,

Et celeri studio lecta posuere carina,

Telemachus gratis quæ iusserat omnia uerbis.

Tunc nauem ingreditur iuuenis: dea cæsia cuius

Consedit prora moderatrix, Pallada iuxta

Telemachus. posthac resoluta è littore puppis

Per mare collectos uexit, transirisque sedentes.

Cui dea submisit facilem Tritonia uentum,

Sic licet ut Zephyro resonarent æquora puro.

At iuuenis socios iubet arma capeffere, blandis

hortatus uerbis. tunc hi recto ordine cuncta

Expediunt, mediâque abiugnum atollere puppe

Estinant malum, religantque rudentibus aptis,

Distenduntque bouum dissectis linteæ uelis.

Quæ postquam instauit Zephyrus, resonare carina

Per purpureo cæpit fluctu pulsata, uolante

Nauc per immensum, fluctusque secante marinos.

Arma olli celeri tunc omnia puppe ligantes,

Cratæras magnos statuunt, & una coronant.

ODYSSEAE

P ocula dein libant dijs immortalibus altis,
 C æruleæ ante alios omnes non pauca Mineruæ.
 I lla uiam uelox & nocte & luce secabat.

HOMERI ODYSSEAE LI-
 BER TERTIVS.

T Sol exoriens, pelagi stagna alta
 reliquit,
 Ad conuexa poli properans, fulgeret
 olympo
 Vt superis, terrâque simul mortalibus
 alna.
 Atque olli ad Pylium, Neliæ Nesto-

ris arua,

P crucnere urbem, nigros quum littore tauros
 R ectori pelagi mactarent sacra ferentes,
 S edibus idque nouem. quingentum qualibet harum
 P lena uirum, taurosque nouem cobibebat. at ipsi
 V isceribus saturi, tunc ordine crura cremabant
 N eptuno: at lectis iuuenum manus incluta uelis
 S uccedens portu, nauem admouet. exilit inde
 T elemachus, celereque ratem duce Pallade linquit:
 C ui dea cæruleis oculis metuenda profatur:
 Nunc nimium o iuuenis te dedecet esse pudentem.
 N anque ades ut ualeas cognoscere fata parentis,
 S it quibus occultus terris, quo funere raptus.
 P roinde age pugnacem rectâ te ad Nestora confer,
 D e fato ut referat quæ norit cunque paterno.

Illum,

- Illum, certa tibi narret tantum, ipse rogato:
 Quandoquidem prudens nunquam tibi uana loquetur.
 Hæc dea. Telemachus contra cui talia reddit:
 Quinam ad eam sic Mentor eum? quæ nempe salutem,
 Ornatis minimè assuetus sermonibus? adde
 Quòd rarò affari seniore iunior audeat.
 Sic ait. ast iuueni respondit Cælia claro:
 Plurima succurrent per se tibi, multaque diuûm
 Consilia attulerint meditantibus: nec sine mente
 Te superum credam genitum, neque uiuere adultum.
 His dictis, iuuenem cepit præcedere diua,
 Confestim iuuenis que sequi uestigia diuæ.
 Confessum ad Pylîum sic deuenere profecti,
 Nestor ubi et nati conuiuia læta parabant.
 Tum socij assare ac ueribus transfigere carnes:
 Qui simul hospitibus cuncti occurrere duobus,
 Coniungunt dextras læti, sellasque ministrant.
 Nestorides autem Pisistratus aduenit ollis,
 Proximus atque epulis adhibet, dextraque prendit.
 Tum molles substernit eis in littore pelles,
 Fratrem illas propter Thrasymedem, ac Nestora diuum,
 Visceribus quadras cumulans, auroque propinans
 Vina graui, multoque augens dein promptus honore,
 Ad Ioue progenitam sic Pallada farier inquit:
 Tu quoque funde preces Neptuno scilicet hospes,
 Cui modò sacra damus conuiuia læta parantes.
 Ast ubi libaris iusta prece rite peracta,
 Huic dulcis cratera meri tum porrige, libet
 Vt pariter, diuisque preces effundat amicas,

Quorum ope semper egent prudentum uota uirorum.
 Nunc quoniam æquæuus nobis, te iunior hic est,
 Aurea tu capies à nobis pocula primus.

Hæc fatus, manibus dulcis cratæra Lyæi
 Obtulit. at gauisa uiro prudente Minerua est,
 Aurea quod primæ sibi pocula iure dedisset.

Hinc tali supplex Neptunum uoce precatur:

Terram complectens audi maris arbiter, atque
 Hæc perfecta dari nobis concede benignus:

Nestora cum natis amplissima gloria primùm

Te præbente ornet: Pylis dehinc omnibus amplè

Gratus redde uices hecatombes munere dignas.

Tum me ac Telemachum his actis da posse reuerti,

Quorum nos studio uastum sulcauimus æquor.

Hæc præcata dea est: perfecitque omnia Pallas:

Telemachoque dedit pariter cratæra rotundum:

Qui prece Neptunum confestim orauit eadem.

Hic Pylis carnes traxerunt protinus assas:

Partisque epulas celebrarunt ordine lautas.

Postquam exempta fames, et amor compressus edendi,

Cæpit eques Nestor fari hæc Gerenius heros:

Nunc ex hospitibus libeat scitarier ipsis,

Quinam huc adueniant: epulis sunt nanque reſecti.

Dicite qui adſitis, qua parte per humida ueſti

Ac quora: sunt uobis an forte negocia? casu

An magis erratis prædonum more, salutis

Inmemores propriæ, atque alijs mala multa ferentes?

Hæc Nestor: cui sic respondit Vlyſſe creatus,

H aud timide:ingentes animos nam cæſia Pallas
 S ubdidit,ut de abſente diu genitore rogaret:
 • Nefcide ô Neſtor,deccus immortale Pelafgum,
 Quæ ſenior cognoſſe cupis,dicam ipſe libenter.
 N os Ithacam Neio poſitam ſub monte colentes
 V enimus:haud propria officia aut popularia dicam:
 S ed Laërtiadæ ſi gloria magna parentis
 F ortè meas aures tangat,quem fama gerentem
 T ecum bella canit Troiam euertiſſe ſuperbam.
 Q uotquot enim Troiæ muros adicere,tencmus
 Q uo letho abſumpti,quæue in regione ſepulti.
 I uppiter ignotum hunc unum dedit,ac neque clarè
 D icere mi ualuit quiſquam,quibus occubet oris:
 A n'ne manu hoſtili domitum terra occupet,ânne
 I n pelagi gremio ſibi uendicet Amphitrite.
 P roin ſupplex ueni genua ad tua,dura referre
 S i mihi fata patris libeat tibi,ſicubi fortè
 V ideris,errant iue alij mihi credita narres:
 N am miſerum hunc genuit ſupra omnes indyta mater.
 T u nec me ueritus,necue aſſentare miſertus,
 S ed comperta refer,quòque ordine uiſa tenebis.
 P er ſiquid genitor meus unquam clarus Vlyſſes
 T roiano in populo promiſſum aut rebus obiuit,
 A ut uerbis,tunc cum mala mula tulifſis Achiui:
 H æc animo repetens heros mihi uera referto.
 Sic inuenis.Neſtor tunc iſta Gerenius olli:
 Q uandoquidem duros memoras mihi chare labores
 I n populo nuper Graiij quos hauſimus illo,
 Q uæque alto errantes pelago,prædàmque petentes,

Q uandocunque ducem lecti sequeremur Achillem,
 Q uæque etiam tulimus Troiæ sub mœnibus altis,
 S ub quibus eximij bello cecidere Pelasgi,
 M artius ad quæ Aiax, Pelidæque occidit, ad quæ
 P atroclus uirtute deis æquandus, & ille
 M e genitus prudens iuuenis bellator & audax
 A nilochus, cursu uelox, armisque timendus:
 P ræter quæ & tulimus mala plurima: cuncta referre
 Q uisnam oro posset mortali sanguine cretus?
 Q uin si quinque aut sex Phœbei sideris orbes,
 Q uot nos ærumnæ uexarint, quæ ue, rogares,
 T u patriam peteres nimirum hæc tædia uitans:
 N anque dolis Troiam aggressi certamine duro
 A ssiuè, decimo uix tandem euertimus anno.
 I am tum consilij magnus superabat Vlysses,
 A tque dolis alios Graiorum ex ordine quosuis,
 I lle tuus genitor, si te pater ille reliquit
 N on dubiam sobolem. quin & stupeo, optime, cernens
 T e sermone illi similem: uix nanque putaris
 E fferi iuuenem tam commoda & apta ualere.
 I lion & sanè dum circumsedimus altam,
 N on Laërtiades mecum dissenserat unquam
 C onsilio, ast animis eadem sententia nostris
 S edit, ut exacto gauderet Græcia bello.
 V erùm ubi direptam Priami succendimus urbem,
 N auibus impositos dii dissecere Pelasgos:
 N am reditu Graios afflixit Iuppiter atro,
 Q uos neque prudentes cunctos neque nouerat æquos:
 A tque ideo illorum multos mors dura necauit,

Queis

Quets claro Pallas succensuit orta parente,
 Disidio Atridas inuoluere feruida fratres.
 Olli ad concilium frustra acciuerè Pelasgos
 Rite parum, occiduas cum sol ferretur ad oras.
 At Graij multo Baccho uenère grauati
 Consultura super communi sorte iuuentus.
 Confessu Menelaus eo censebat Achiuos
 Quærere iam reditum pelago debere profectos.
 Faterer eos natu maior diuersa monebat,
 Qui populum cohibens, hecatombes munere sacrae
 Lenire accensas cupiebat Pallados iras,
 Demens, & uoti compos non usque futurus.
 Nam facile haud mutant, quæ dij statuère supremi.
 Dum grauibus uerbis sic altercantur Atridae
 Discordes, clari consurrexere Pelasgi
 Cum clamore: atque his duplex sententia sedit.
 Ardua uoluentes sic nocte quicuius illa
 Vexati, nobis nam dij mala multa parabant.
 Traximus in pelagus curuatas mane carinas
 Impositis opibus, cultis itidemque puellis.
 Dimidium interea populi sibi maior Atrides
 Diuisi tenuit, rector princepsque benignus.
 Altera pars naues conscendimus: ocyus æquor
 Quas tulit instrato (sic dij uoluère) profundo.
 Sacra deis Teneduni uecti, patriamque petentes,
 Soluimus: at reditum nobis deus abstulit atrox:
 Altera quo inter nos contentio nata mouente.
 Diuersi puppes nanque ascendère paratas,
 Quos habuit secum comites Lærtius heros

O D Y S S E A E

M aiori Atridæ sic rursus grata ferentes,
 C onfestim hic densis me credere nauibus ausus,
 E ffigi, cernens dira impendêre Pelasgis.
 C um socijs fugit Tydides: serior ad nos
 D euenit flauo Menclaus crine decorus:
 A ffuit in Lesbo, tunc expendentibus illud
 N anque iter, ànne Chion supra ueheremur iniquam
 I n Pphyriam, læua nobis quæ parte iacebat,
 A rdua subne Chion uentosi ad saxa Mimantis.
 S ic dum signa deos peteremus, certa dederunt
 S igna, ut in Eubœam pelago dare uela iuberent,
 V t citò damna simul fugeremus proxima nobis.
 I ncipit at stridens uentus spirare: carinæ
 P iscoso arreptæ pelago petiere Geræstum
 N octè illa, ex undis seruati plurima taurùm
 N eptuno sacris hic crura reponimus aris.
 I am lux quarta aderat, quum puppes applicat Argis
 A pta manus bello, Diomedis clara iuuentus:
 I pse Pylon rectâ tenui: nec uentus euntem
 D eslituit, primum quem dij mihi stare dederunt.
 S ic ego iam dudum nostra hæc ad rectâ reuersus,
 Q uifato absumpti Græiorum, qui ue relictî,
 H aud noui: at licuit quæcunque audire sedenti
 H is laribus (quæ fas) disces: nec te ulla latebunt.
 M yrmidonum incolumes aiunt rediisse cateruas,
 Q uos hasta egregios ducebatur Achille creatus.
 F ama Philoëteten fortunæ adscribit eidem.
 I domeneus socios Cretæ quoque reddidit omnes,
 Q uos bello eripuit, pelagus nullum abstulit olli.

Scilicet

S ciliçet Atridæ casum ipsi audistis acerbum,
 V t redijt, ceciditque Aegisthi fraude peremptus:
 Q ui post occubuit fato confossus eodem.
 T anti Agamemnoniam prolem fuit esse relictam,
 Q uæ patris ulta necem, tristi demiserit orco
 A e gisthum, insidijs cuius cecidisset Atrides.
 S ic tu nate, bonus quoniam grandisque uidere,
 V t te posteritas celebret, iam strenuus esto.

Hæc Nestor: cui sic generoso cretus Vlysse:
 N eclide o Nestor Graiùm decus, ilicet ultus
 I lle patris eadem, uiuet celebrandus Achiuos
 I nter, & æternis ideo cantabitur hymnis.
 A uxissentque utinam simili me robore diui,
 Q uo multare procos petulantes omine possem,
 I urgia queis patior iamdudum & damna magistris.
 A t me non tali superi dignantur honore,
 N ec Laërtiaden: proin cogimur illa subire.

Sic ait: at iuueni contrà hæcce Gerenius inquit:
 H æc quia chare mihi memorasti nate, procosque
 N on paucos causa genitricis in ædibus aiunt
 M ulta patrare tuis, dum tu meliora precaris,
 D ic age, sic ne uolens absumeris? anne tui te
 O derunt populi, diuùm responsa sequentes?
 Q uis scit an hisce uices reddat quandoque reuersus
 S uue unus genitor, siue omnes fortè Pelasgi?
 C æsia quandoquidem si te sic Pallas amaret,
 V t patris illa tui curam ad Troiana gerebat
 M ænia, quæ propter Graiùm mala multa tulere:
 (Nanque deos nulli tam uidimus usque fauentes,

C onspicue ut Pallas genitorem diua iuuabat)

S i te sic animo curans tua Pallas amaret,

O mnibus exciderent animo connubia lata.

Dixerat hæc Nestor: tum contra ingressus Vlyssis

F ilius: Ista senex nunquam perfecta dabuntur:

S unt etenim (ut stupeam) nimis ardua: uix que ualeret

O ptanti illa mihi superum effecisse potestas.

Hæc tacuit fatus: cum sic Tritonia Pallas,

Q uenam uerba tibi dentum extra septa uolarunt?

Q uem uult ipse deus seruat facile, & procul absens.

M allem multa animo passus mala posse penates

I n patrios remeare, diem reditumque uidere,

Q uam, uelut Atrides, domibus cecidisse reuersus,

Q uem dolus Aegisthi Ledaæque nata necarunt.

P arcere sed nulli solito non magna dcorum

V is letho criperet uel charum quanlibet, illum

I mproba quem stygio Lachesis damnauerit Orco.

Hæc Pallas: cui sic prudenti cretus Vlysse,

H æc tenus hæc Mentor mæsti licet. ipse redire

S ed genitor prohibetur: & (ut reor) aspera dudum

F ata dei misero, ac triplices neuere sorores.

N unc libet ast aliud scitari è Nestore, cuius

I ustitiæ insidunt maturo pectore dotes:

N am tribus hunc perhibent auis regnasse uirorum,

Q uem similem superis uideo immortalibus ore.

Neleide o Nestor, tu ediffere uera petenti:

Q uî perijt Graiùm latè regnator Atrides?

Q uis ue locis Menelaus erat? qua fraude doloso

C oncidit Aegistho, bonus à pcioe peremptus?

Non

N on erat hic Argis, alias fortasse peragrans
 V iserat ast oras, proinde illa est ausus adulter?
 Tunc ita respondens eques hæcce Gerenius infit,
 Q uæ petis, ista scies per me certissima nate.
 C onijcis hæc rectè: nec te scopus usque fefellit.
 S i patris in laribus uiuum offendisset Atrides
 Ac gisthum à Troia rediens Menelaus, inanis
 N ullus cum terræ texisset munere cæsum,
 S ed uis dira canum atque auium laceraisset ab Argis
 I n medijs prostratum aruis procul: ulla neque illum
 F lesset Achiuarum, tantum scelus ilicet ausum.
 N os siquidem ad Troiam dum fortia facta morantes
 A ggreddimur, uacuis celebres Aegisthus ad Argos,
 V xorem eximij uerbis molliabat Atridæ.
 H ïc facinus tetrum prius auersata, benignis
 M entibus absenti favit Ledaæ marito,
 C um uatem uxori clarus liquisset Atrides,
 Q ui thalauui intaetum custos seruaret honorem.
 V erùm ubi fata uiro lucem statuère supremam,
 D eserta abduetum miserè capit insula uatem,
 P asceret ut rabidas (ludibria dira) uolucres.
 H is aetis non inuitam ad sua limina adulter
 D ucit eam: permulta deis mox sacra propinans,
 S uspendit peplòsque illis, atque aurea dona,
 P ostquam insperatum facinus perfecerat audax.
 I am uerò Atriden mecum (nam uixit amicus
 I lle mihi) è Troia uentus deduxerat idem.
 S union at postquam attigimus, quod propter Athenæ
 R ectorem nauis Menelao Phæbus Apollo

ODYSSEAE

I pſe ſuis ueniens occidit nempe ſagittis,
 C urrentis clauo hærentem (prout ſæpe) carinæ
 P hrontin Onetoriden, quo non præſtantiore alter
 N auem agere, ingruerent ualidæ quum fortè procellæ.
 S ic properans quauis minor hic ſubſedit Atrides,
 V t ſocio daret exequias, ſtrueretque ſepulcrum.
 A ſt idem pelago naues ubi credidit alto,
 S axáque iam Maleæ peruénit ad ardua currens,
 F uenſtum huic reditum, cernit qui cuncta, parauit
 I uppiter, immittens ſtridentia flamina uentos,
 H orriſerasque ciens iamque æquas montibus undas.
 H ic claſſis partem Cretæis applicat oris,
 I ardanique undas circum, iuxtaque Cydonas.
 E ſt autem ſaxi leuis quædam altaque moles
 I n mare procurrens, Gortynos ad intima uerſa.
 H ic Notus in Scæum montem impulit acrior undas
 A d Phæſtum, ingentes ubi frangit petra procellas
 E xigua: buc puppes iactæ: ſtudioque ruinam
 E ffugère uiri: naues periere propinquis
 I llisæ ſcopulis: è queis & quinque tulerunt
 L itus ad Aegypti uentus pelagique fragores.
 S ic & opes illic multas aurumque coegit
 N auibus Atrides aliena per oppida uectus.
 I nterea Aegiſthus facinus crudele patrauit,
 I llius interimens fratrem, ſceptroque potitus
 I nde Mycenæis ſeptem moderatur in annos.
 O Etæo at demum linquens generoſus Athenas
 A e giſthum obtruncat præclaro nomine Orefles,
 Q uod patris ille caput ſtygijs immerſerat undis.

H oc opere exacto, quum donat honore sepulcri
 I mbellem Aegisthum, atque odiosa cadauera matris,
 E cce die in patriam rediens Menelaus eadem,
 D iuitijs classem innumeris adduxit onustam.
 T u quoque ne domibus longè, mihi credis, aberras,
 D imittens & opes, & in aedibus impia linquens
 C orda uirum: tua cuncta uorent ne fortè malignè
 P artiti inter se, atque iter hoc tibi cedat inane.
 T e nunc ipse tamen Menelaon adire iubebo,
 V t qui fortè recens aliunde reuertetur, hisque
 A populis, quorum ex oris remeare uolentes
 N on illi sperare queant, quosunque procellæ
 P er mare tam uastum sparsissent, unde uolucres,
 (Quòd graue, quòd magnum) haud unus deduceret annus.
 P roin tu naue tua socijsque iter istud obito:
 S iue pedes maui, præstò est tibi currus, equique:
 Q uin gnatisque meis ducibus Lacedæmona uises,
 Q ua Flauus sceptro Menelaus in urbe potitur.
 I llum, uera tibi ut narret, quum nate rogaris,
 P rudens uera tibi tantum narrauerit heros.
 Sic ait: at densas sol est demersus in umbras,
 C æsiaque hæc illis sic est effata Minerva.
 Ordine cuncta senex, atque ut decet, ista recenset.
 C ædere sed linguas, uinumque infundere tempus,
 N eptuno atque deis alijs ut sacra feramus
 L ibantes, somnique oculos in tempore soluant.
 S ol tenet occiduas oras, ac multa sedere
 D edecet, à superum cœnis nec uelle reuerti.
 Sic loue nata: ollique auscultare locuta.

O D Y S S E A E

A t que hic præcones manibus dant ordine lymphas:
 C ratêras statuunt iuuenes, & uina coronant,
 A t que ea solliciti cunctis ex ordine porgunt.
 I n̄iciunt igni linguas, ad libâque surgunt.
 H is ubi perfectis potus satiata libido est,
 T elemachus forma insignis, Pallasque reuertit
 A d curuam cupiere ratem: sed lembus illos
 I ncrepuit uerbis Nestor remoratus cuntes:

Nec pater omnipotens nec cætera numina faxint
 V t mea linqvatis sic atria puppe petita,
 Q uo pacto à nudo & discedere paupere mos est,
 C ui neque sint chlamydes, neque tinctæ copia uestis,
 Q uâque ipse instratus, quæ leniter ipsius hospes
 A ccubet: at nobis illorum est diues acervus.
 N on igitur Laertiadæ clarissima proles
 M e uiuo accumbens tabulis in naue quiescet:
 Q uanquam & turba meis natorum est plurima tectis,
 H ospitio excipient qui limina nostra petentes.

Sic Nestor, cum sic affata est Nestora Pallas:
 H æc tu charè senex rectè: monitisque decebit
 T elemachum parère tuis, quando æquius illud.
 P roinde tuis somnum capturus in ædibus unus
 A ggre dietur iter tecum. nigram ipse carinam
 A t repetam, ut socios hortet, tum singula narrem:
 G loriior inter quos æuo præcellere solus.
 N am quot amicitia iuuenes huc iure profecti,
 T elemacho æquæuos cernas in naue licebit.
 Q uæ simul, ut tempus nunc admonet, ipse quicquid,
 M ane ibo egre gios confestim ad Cauconas orto,

Quos

Q uos inter dudum debentur plurima nobis.
 T u iuuenem huncce (tuos petijt modò nanque penates)
 C um nato curru mitte: & quæ gloria equorum
 P rima tibi cursu est ac robore, trade duobus.
 Hæc ubi dicta dedit glauco dea lumine, abiuit
 O ssi fragæ similis: cuncti obstupere uidentes:
 O bstupuit simul ipse senex ubi talia uidit:
 T elemachi que manum capiens, ita farier inquit:
 Non ego degenerem aut timidum te nate putarim,
 Q uem iuuenem diu que duces comitesque sequuntur.
 N on fuit ille alius superiorum ex ordine quisquam,
 D isijcit hostiles sed quæ Tritonia turbas,
 Q uæ que tuum ante alios genitorem ornauit Achiuos.
 A lma igitur regina faue, ac me laudibus auctum
 C um natis simul ac ueneranda coniuge linque.
 N anque bouem iuuenem tibi lata fronte uidendam
 I ndomitam cædam, nondum ceruicè subactam.
 I mbuet illa aras insperso cornibus auro.
 Hæc precibus dederat: diua audiit ista precantem.
 S trenuus hic natos generosque ex ordine Nestor
 P ræcedens, ornata dehinc ad tecta reducit.
 A t postquam ad clari deuentum est atria regis,
 O rdine quisque suo petiere sedilia nota.
 M iscuit inde senex dulcis cratæra Lyæi,
 H auserat undecimo quod solers scilicet anno
 P roma cadum relinens. huius tunc miscuit ergo
 C ratærem præstans heros: libansque Minerva,
 M ulta satam orauit summo Ioue Pallada supp'ex.
 H is actis, ubi deinde sitim extinxere bibentes,

O D Y S S E A E

A d sua discedens tum limina quisque reuerfus.
 H ic iuuenem Nestor prole in patientis Vlyssi
 I pfe toris somno iubet indulgere paratis,
 H ic ubi uentosa resonabat porticus aura:
 M oribus hunc iuxta & celebrem Pisisraton armis,
 Q ui fuerat natos herois iunior inter.
 P ost ipse extremus dormitum absecessit in ædes:
 C ui regina simul lectos instrauerat uxor.
 Aurora at roseis ubi fulsit lutea bigis,
 E xit eques thalamo, surgit que Gerenius heros.
 A rte laboratis confedit denique saxis
 A nte fores altas positus, candentibus, albo
 V nguine conspicuus, Neleus queis federat olim,
 C onsilio similis dijs immortalibus: illum
 S ed fera Parca domans, stygijs demiscrat umbris.
 C onsidet his Nestor custos præclarus Achiuûnu
 S ceptra tenens. post hunc nati uenere frequentes
 E gressi thalamis, Stratius que, & pulcher Echephron,
 P erseus, Aretusque, ac diuinus Thrasymedes.
 A ducit sextus post hos Pisisratus heros.
 T elemachum hi secum adductum statuere sedili.
 Q uos simul aspiciens eques hæcce Gerenius inquit:
 Q uæ cupinuis, celeri nati properate labore,
 V t diuau ante alios liceat placare Mineruam,
 Q uæ nostras niuirum epulas inuisit apertè.
 P roinde bouem nostris adduci curet ab agris
 V nus: eam extemplo nam se egerit ante bubulcus:
 T elemachi nauem eximij petat alter, & omnes
 I llius omiffis socios uocet ipse duobus:

Tertius

T *ertius aurificem moneat Lærcæa ut ad nos*
 N *unc eat, atque bouis diffundat cornibus aurum.*
 H *ic remanete alij, atque ancillis scilicet intus*
 D *icite lauta parent pulchris conuiuia tectis,*
 A *pportent fellas, & aquas ac ligna ministrent.*
 M *unera quisque sua his dictis obit. aduenit hinc bos*
 E *x agris: socij è uigra uenere carina*
 T *elemachi: aurificisq; fuit manus inelyta præstò:*
 C *ui propria fuerant artis simul arma parata,*
 M *alleus, atque incus, cum forcipe. nanque metalla*
 E *xercebat eis auri. uenitque Minerua*
 O *ccursura sacris. tum Nestor præbuit aurum:*
 C *ornibus ille bouis quod circumfundit, & aptè*
 A *pplicat, ut cernens gauderet munera Pallas.*
 C *ornibus ergo bouem ducunt Stratiusq; & Echephron,*
 Q *uin Aretus aquas manibusq; lebetè lauandis*
 E *thalamo fert, atque molam tenet ipse canistro.*
 B *ellicus ancipiti Thrasymedes quippe securi*
 A *dstitit, atque bouem iam percussurus adiuit.*
 Q *ud cruor immanet caesa, fert Persæus utrem.*
 I *ncipit hinc Nestor lymphisq; molaque, Mimeruam*
 M *ulta orans: capitisq; pilos cremat igne inuencæ.*
 H *is æctis, sparsaq; mola, fortissima proles*
 N *estoris extemplo Thrasymedes impulit adstans,*
 I *nciditq; bouis neruos ceruice petitos.*
 I *lla cadit: nata atque nurus, utnerandaq; coniux*
 N *estoris, & Clymeni natarum maxima quondam*
 E *urydice, implerunt ululatu tecta frequentes.*
 O *lli prostratam à terra tenuere leuantes.*

ODYSSEAE

T um iugulum clatæ Pifistratus abscidit heros.
 V erum ubi diffuso perijt bos sacra cruore,
 E xtemplo secuere ac truncarunt rite iacentis
 O mnia crura: dehinc omento obducta dedere
 I n partes dissecta duas, & cruda reponunt:
 V rere tum lignis Nestor, uinóque Lyæo
 L ibare: at iuuenes uerua hunc prope quina tenebant.
 C ruribus ast absus ubi uiscera tosta uorarunt,
 S ecta minutatim uerubus dein cætera figunt,
 A dque mouent igni ucrubus transfixa tenentes.
 T elemachus interea lauit Polycasta decenter
 F ormosa, atque inter prognatas Nestore, natu
 M axima: tum pingui lotum ungere pergit oliuo,
 P alliolóque tegit molli, tunicaque parata.
 I s uerò loto similis iam corpore diuis,
 B alnea dimittens, Pylum prope Nestora sedit.
 O lli ubi iam carnes assas traxere, sedentes
 I ndulsero cibo: queis aurea pocula lauti
 A pportant iuuenes, & uino plena ministrant.
 P ostquam exempta fames, compressus amorque bibendi,
 I ncipit inter eos hæc uerba Gerenius heros:
 Ducite equos, iuba quos densa ornat, ducite nati:
 A dque iter accinctos ueloci adiungite curru.
 Sic ait. at iuuenes uerbis audire locuti.
 A diunguntur equi celeres ita curribus aptis.
 T um Bacchum & Cererem proma atque obsonia ponit,
 A b Ioue queis reges uescuntur rege creati.
 T elemachus currum his actis conscendit, & illi
 S e fidum adiunxit comitem Pifistratus heros,

Frena manu capiens: simul insonuit que flagello
 Impellens, & equi uoci audiuerunt uolantes
 Per campos, Pylūmque urbem post terga dederunt.
 At iuuenes tota circum iuga luce rotarunt.
 Occidit hic, magnis que uias sol contegit umbris.
 Deueniunt Pheras, celebris que Dioclis ad ades
 Ortilocho genitore sati, quem Alphæe tulisti.
 Hic noctem, oblatis quæ sunt digna hospite, sistunt.
 Aurora at roseas ubi protulit aurea bigas,
 Sub iuga quadrupes adigunt, currūque leuantur.
 Admouet is fœnicam, nec equos piget ire uolantes,
 Frugiferum donec campum tenuere furentes.
 Hic iter exactum est. tanto ruit impete equūm uis.
 Occidit hic sol, atque uias texere tenebræ.

HOMERI ODYSSEAE
LIBER QVARTVS.

T Spartā tenuere cauā latamque profecti,
 Adque domos iuuenes uenere minoris A-
 tridae,
 Cuius exhibuit qui tum conuiuia tectis
 In proprijs, nati celebrans nataque hy-
 mænæos.

Hanc Pyrrho siquidem mittebat Achille creato
 Desponsam ad sacra sublimia mœnia Troiæ,
 Quæ perfecta dei dederant uenientibus annis.
 Hanc & equos igitur mitens currūque parabat

O D Y S S E A E

M y r m i d o n u m i n p a t r i a m P y r r h i i n c l y t a r e g n a t y r a n n i .
 S p a r t a n a m & s p o n s a m g e n u i t q u a c l a r u s A l e c t o r ,
 S u b l a t o è f a m u l a M e g a p e n t h a a d i u n x e r a t h e r o s .
 V n i c u s h i c : H e l e n a s o b o l e m n a m I u p p i t e r u l l a m
 N o n d e d e r a t , p o s t q u a m d i l e c t a m i n l u m i n i s a u r a s
 E d i d i t H e r m i o n e n d e c o r a t a m à C y p r i d e f o r m a .
 E r g o e p u l a s l e t i l a u t a s c e l e b r a r e p e r a l t a
 A t r i a , u i c i n i c o m i t e s q u e m i n o r i s A t r i d a
 O b l e c t a t i a n i m o s , c i t h a r a q u o s o p t i m u s i n t e r
 P e r s o n u i t u a t e s , i u u e n e s q u e e x a g m i n e b i n i
 I n g y r u m s a l i u n t , c o r p u s q ; a d c a r m i n a i a c t a n t .
 T e l e m a c h u s s e d e n i m , c u m q ; h o c P i s i s t r a t u s h e r o s
 V e s t i b u l o s t e t e r u n t , & e q u o s h a b u e r e p r o p i n q u o s :
 Q u o s s i m u l a c c u r r e n s E t e o n c u s u i d i t i n i p s o
 L i m i n e , d i l e c t u s r e g i , s o l e r s q ; m i n i s t e r ,
 P a s t o r i u t r e f e r a t p o p u l i , f e s t i n a t i n a e d e s ,
 A t q u e a i t h a e c o l l i c o r à m u e l o c i a u e r b a :
 H i c n u n c o c c u r r i h o s p i t i b u s M e n e l a e d u o b u s
 A n t e f o r e s : c e r t a m s o b o l e m I o u i s e s s e p u t a r i s .
 E f f a r e , a n s o l u a m u s e q u o s u e n i e n t i b u s ? a n n e h o s
 H o s p i t i u m u t q u a e r a n t a l i u d , m i t t e m u s i n u r b e m ?
 S i c a i t : a t q u e o l l i s u c c e n s e n s i n s i t A t r i d e s :
 N e m p e B o e t h a e d e i n s i p i e n s n o n a n t e f u i s t i ,
 N u n c t a m e n u t p u e r h a e c i g n a r u s i n a n i a f u n d i s .
 N o s q u e d i u e r r a n t e s , & n o s t r a a d t e c t a r e g r e s s o s
 N u t r i j t e x t e r n u m h o s p i t i u m : m o d o I u p p i t e r o m n e s
 A e r u m n a s p o s t h a c a d i m a t m i b i : p r o i n d e a g e e q u o r u m
 S o l u e i u g a : a s t i u u e n e s e p u l i s p r i u s e x c i p e g r a t i s .
 H a e c a i t : i l l e g r a d u m c e l e r a t , r e l i q u o s q u e m i n i s t r o s

S e iubet inde sequi, promptósque ad cuncta manere.
 H ic & equum soluere iugo fumantia colla,
 D isunctosq; ligant alta ad præsepia, & illis
 O biciunt xcas atque hordea candida: currus
 P arietibus nitidis mox applicuere: sed ipsos
 A urea duxerunt ad nobilis atria regis
 H eroas: quæ dum aspicerent, stupuere uidentes.
 N am luna similis, Phœbea aut lampados igni
 E ximius fulgor tecta alta tenebat Atridæ.
 P erlegere oculis auidi quæ gaudia postquam,
 B alnea pulchra petunt loturi ex ordine corpus.
 Q uos oleo lotos ubi fidi unxere ministri,
 P allia digressus circum tunicasque dedere:
 P ropter & appositus regem statuere cathedris.
 H inc manibus lymphas ancilla dat: aureus olli
 G uttus, eratq; lebes argenteus. inde politam
 A pposuit iuxta mensam, uenerandaque lectis
 M uneribus cereris grata auxit proma libenter,
 F ercula multa addens placitura sedentibus illa.
 H ic struëtor quadras dissectis carnibus implet
 O mnigenis, solido craterasque adijcit auro.
 H os itaque aspiciens flauus sic inquit Atrides:
 Indulgete epulis lati: post nanque rogabo
 C ænatos, quanam huc sitis de gente profecti,
 C um rear haud uestrum genus interisse parentum:
 Q uim ego regali uos credam stirpe creatos:
 N on etenim tales humilis pater edidit ullus.
 Accipit hæc fatus manibus præpinguia terga
 A ssa bouis, propriisque his doni apponit honorem.

Qui palmas epulis prompti admouere paratis.
 Postquam exempta fames, compressus amorque bibendi,
 Telemachus nato hæc effatur Nestore: néue
 Audirent alij; capiti caput admouet ultro:
 Chare, istæc expende, animo Pisistrate nostro,
 Ae re residentes ades, auro, atque elephanto,
 A argento, electróque micro resonantia tecta.
 Interior Iouis est huic aula simillima summi:
 Nam numero tam multa carent. stupeo omnia cernens.
 Audijt hæc flauo Menelaus crine loquentem,
 Atque ait hospitibus uelocia uerba propinquis:
 Mortalis certare Ioui non ausit, amici,
 Cui domus & nigra sunt cuncta carentia morte.
 Diuitijs uir mecum alius certare ualebit,
 Aut secus. hæc etenim, errando mala plurima passus,
 Nauibus octauo huc aduexi redditus anno.
 Ae gyptum, Phœnicem, etenim Cyprumque peragrans
 Ae thiopas adijque, & Sidonios, & Erembos,
 Cornigeros Libyamque ferentem protinus agnos:
 Nam ter oues anno fatum illic edere suerunt.
 Pastores igitur dominoque haud caseus illic
 D escit, aut carnes, aut dulcis copia lactis,
 Quo cunctis pollent soliti mulsisse diebus.
 Huc multas cum cictus opes ego fortè parando
 Errarem, clam fratrem alius mi aggressus inermem,
 Incautum uxoris scelerata fraude peremit.
 Tot licet ergo bonis diues, maroribus angor.
 A uestris autem patribus uos nosse putarim,
 Qui sunt cunq; illi, me damna ingentia passum,

Amisisse

A misisse domos cultas, amplasque, refertas
 D iuitijs, quarum mi utinam nunc tertia tantum
 P ars integra foret, modò tectis uiucret illa
 Quæ manus ad Troiam claris procul occidit Argis.
 V crum illos deflens omnes, tamen atria mæstus
 N ostra tenens, charis penetralibus ipse frequenter
 D elector luctu interdum, luctumque remitto
 I nterdum. miseri est luctus non longa uoluptas.
 A t mihi non tam illos omnes periisse molestum,
 Quàm somnum unius dempsit fortuna cibumque
 D um memini. nam plura olim generosus Vlysses
 G raiorum quàm quisquam alius tulit. ergo dolores
 S icut eum, sic me curæ mansere perennes
 S ollicitum illius causa, cum serius absit,
 O mnibus incertum an uiuus. tamen, arbitror, illum
 L acertésque senex flet, Penelopeaque coniux,
 T elemachusque, recens quem liquit in ædibus ortum.
 Sic ait. at iuueni lachrymas genitoris amati
 P alpebris renouatus amor discussit, ab imo
 P urpream ut reuocans uestem, sua lumina palmis
 A mbabus tegetet. quæ postquam aspexit Atrides,
 A mbiguus secumque animi bene constitit anceps,
 A n iuuenem meminisse patris permitteret, an
 O rdine narraret prius olli cuncta rogatus.
 H æc dum mente agit, dum pectore uoluit in imo,
 E xit odoratis thalamis hîc Tyndaris altis,
 D ianæ assimilis, colus aurea cui latus ornat.
 A ttulit huic sellam mira arte Adrasta politam,
 C ontextum Alcippéque tapetem uellere molli:
 D iij

O D Y S S E A E

P h y l o ex argento cistellam, Alcandra dedisset
 Q uam Polybi huic coniux, Aegyptia mænia Thebas
 Q uæ coluit, multis opibus per tecta refertas:
 B ina dedit nanque is Menelao argentea labra,
 E t tripodas geminos, atque auri dena talenta.
 I llius ast Helene pulcherrima munera coniux
 E x auróque colum, cistellámque ipsa rotundam,
 A rgento solidam, constructam auróque labellis.
 H auce ferens igitur Phylø olli ancilla ministrat,
 F ila parata intus cobibentem multa, columque
 E xtenfam, & uiolas imitantia uellera habentem.
 F ulta pedes scamno exiguo tum sede locata est.
 S ingula deinde uirum rogans, ita farier inquit:
 Nouimus Atride quivam diuine uirorum
 H i nostros adijisse lares & limina gaudent.
 M entiar, áme ego uera loquar? mens me intima cogit.
 T am similem memini siquidem me cernere nullum,
 S eu uir seu mulier fuerit, (stupeo omnia cernens)
 H ic nato similis mihi ut esse uidetur Vlyssis
 T clemacho, infantem genitor quem liquit in æde,
 I lle mei ad Troiam causa ipse pudore carentis,
 Q ui unanimes Graios bellum impulit acre ferentes.
 Tunc Helene flauo respondit crine maritus:
 C ui iuuenem assimilas (uideo) iste simillimus, uxor:
 S ic nanque ille pedes, sic ille manúsque ferebat,
 S ic oculos itidem, capite huic similisque capillis.
 N unc etiam in mentem mihi cum redijset, Vlysses
 Q uas tulit ærumnas, me circum sponte laborans,
 M ærebam, at lachrymas iuuenis hic fundere largas,

Purpuream

P urpuram attollens oculorum tegmina uestem.
 N estorides autem contra hæc Pisislratus olli:
 Optime Graingenûm, generosèque rector Atride,
 I llus hic certa est soboles: rectè inclyte narras.
 S ed quoniam prudens animi est, puerile putauit
 H uc primùm adueniens te uerba effundere coram,
 C ius nempe dei ueluti pendemus ab ore.
 Q uin et misit eques me huc ante Gerenius heros
 H uic comitem adiungens: nam te cupiebat adire:
 S iue monens ipsum uerbis, re siue iuuares.
 N anque patre innumeros opus est absente dolores
 F ilius in domibus serat, haud ope fultus amicûm.
 T elemacho ut genitor peregrè est, aliòsque, propulsent
 H oc sibi qui in populo mala, damna, haud repperit usquã.
 Tunc hæc stauus ei Menelaus reddidit orsus,
 O superi, mea tecta uiro petit ortus ab illo,
 Q ui mihi grata ferens, certamina multa subiuit:
 A nte alios redicens nobis qui charus amicos
 V sque futurus erat, pelago si fortè carinas
 S cruasset celeres qui respicit omnia, nobis.
 Q uin Argis struxissem urbem, noua tectaque, eum si
 C um nato ex Ithaca atque bonis adducere possem,
 V nius è populo collectus ciuibis urbis,
 I llarum è numero regimus quascunque propinquas.
 H icque frequens intermixti uixemus, ut haud nos
 Q uisquam in amicitia assiduos abiungeret, antè
 Q uam lethi implicitos nebulis crudelibus atri.
 H æc tamen inuidit nobis uis magna deorum,
 V num quæ miserum reditu deiecit Vlysssem.

Omniibus, hæc fatius, lachrymandi induxit amorem.

N anque Argiua Helene fleuit Ioue nata supremo,
 T elemachusque simul, necnon generosus Atrides:
 N ec tenuit siccos hic Nestore cretus ocellos,
 A ntilochi repetens præclari funera fratris,
 I nclytus Auroræ dederat quem filius orco.
 I lla igitur repetens, uelocia uerba profatur,
 Supra alios prudentem homines Menelaë ferebat
 T e genitor nobis Nestor, cum mentio de te
 I ncideret propria hæc alterna rogantibus æde.
 M i quoque nunc audi rex inclyte: non ego luctu
 P ost cænam oblector: quin nos aurora reuifet
 P roxima: nec damnem lachrymis præsentibus illos
 D eserę extinctos quos fors inimica peremit.
 Q uippe honor in miseris mortalibus iste remansit
 L uminibus lachrymas effundere, cædere crines.
 N anque meus Graiũm (credam) non pessimus olim
 F rater obit: quod tu melius me noueris æquum est:
 A udiui hoc absens siquidem: uicisse sed aiunt
 A ntilochum reliquos, cursũque hastãque timendum.
 Hæc ait: atque olli flauus sic inquit Atrides:
 T ot mihi nate refers prudens, quot rebus obire
 V ir queat aut uerbis, quanuis te grandior auo.
 O ptima sic loqueris, tali genitore creatus.
 N am noris sobolem faciliẽ eius, Iuppiter auxit
 Q uem nascentem opibus, celebrantem quemque hymenæos,
 P erceptuis ueluti nunc auxit Nestora donis,
 C ui proprijs cessit potuisse senescere tectis:
 P rudentẽsque dedit natos, bellõque potentes.

N os cæptum interea fletum soluamus, & ijdem
 C æna oblectemur. manibus dent ordine lymphas
 P roim famuli: si quidem quum se lux crassina tollit,
 P lurima Telemachum mæque inter uerba sercentur.
 Sic ait. Asphalio manibus tum funderè lymphas
 S edulus officijs famulus sublimis Atridæ.
 A tque epulis palmas olli apposucere paratis.
 T unc aliud uolens mixto Ioue nata Lyæo
 E xtemplo infudit pellentia pharmaca luctum,
 Q uæque iram sedent, obliuia cuncta malorum
 P ota ferant: quæ etiam quisquis cratère refusa
 H auserit, integra lachrymam non luce profundat,
 I mmiti non si cecidissent uorte parentes,
 N on si illi ferro frater natûsque pctiti
 O cciderint coram spectacula dira uidenti.
 T am bona seruabat uedicamina nata Tonante,
 Q uæ Polydamna olli coniux generosa Thoonis
 A e gypto in patria dederat: sata plurima terra
 P harmaca qua crescunt, bona plurima, plurima tetra:
 S upra alios homines artes ubi quisque uedendi.
 (Quòd genus à claro ducant Pæcone) nouit.
 H æc postquam infudit dulci Ioue nata Lyæo,
 V ocibus affata est præsentès Tyndaris istis:
 Atride, atque bonis iuuenes heroibus orti,
 Ordine post aliud subiungit Iuppiter, ut uult,
 S iue bonum, siue ille (potest nanque omnia) damnum.
 N unc epulas hilares domibus celebrate sedentes,
 E t uerbis recreate animos: nam congrua fabor:
 O mnia nec sanè referam patientis Vlyssi.

O D Y S S E A E

Quaecunque ad Troiam certamina dura subiuit,
 S trenuus ast olim quod uir tolerauerit ille
 T roiano in populo, quum multa tulistis Achiui.
 V erberibus siquidem deformans inclytus atris,
 S cæque etiam laceris circumdans uestibus heros,
 T roianam ingressus latam se condit in urbem,
 A tque inopem se mentitus simulauit, cùmque
 C ui similis Graiùm non esset in agmine quisquam.
 H ostilem, hunc referens, urbem petit, omnibus ipse
 D ardamdis ignotus: cum nanque unica noui:
 D ùmque rogo, effugit cauto sermone loquentem.
 Q uem postquam laui, atque oleo miserata perunxi,
 V este tegens molli, ac iurando iure recepi
 N on me ostensuram prius hostibus ilicet illum,
 Q uàm Graiùm ad naues tentoriâque alta redisset,
 I ntegrum mihi consilium patefecit Achiuùm:
 A dque suos redijt, multis ex ordine Troum
 E nse trucidatis, prudenti pectore præstans.
 T roades hic misero fletu resonare: sed ipsa
 G audebam, ad patrios ut quæ mutata penates
 I am cuperem remeare, altè suspiria ducens:
 C ypride nanque illuc ieram prædura monente,
 C um patria natam, thalamùmque uirùmque relinquens
 C onsilij formæque bonum, ac nullius egentem.
 Hæc Helena: atque olli stauus respondit Atrides,
 R ecitè istæc mulier narras, & cuncta decemter:
 A t mihi multorum mens strenua cognita dudum,
 C onsiliumque sagax terrarum in plurima uecto,
 N ec Laërtiadæ similis mihi cognitus unquam

Virtute

Virtute est, animoque ita dura per omnia prompto:
 Quod facile ostendunt, quæ martius edidit heros
 Durateo conclusus equo, fortissimus in quo
 Quisque sedebamus Danaum, mala fata ferentes
 Hostibus, atque illuc isti, nam duxerat auctor
 Te deus, ut magno Troas cumlaret honore,
 Quum te Deiphobus sequeretur pulcher euntem.
 Insidias illo ter circum tempore obissi,
 Tangens ipsa cauas, procerum dehinc nomine Graium
 Quenque uocans similis uoce horum uxoribus ipsa.
 Tunc ego Tydidisque simul, tunc clarus Vlysses
 Clamantem media positi percepimus aluo.
 Proinde ego Tydidisque uocantis uerba secuti,
 Siue exire foras, seu respondere paramus:
 Læerte sed nos genitus compescuit omnes.
 Verum ubi conticuit post id manus inelyta Graium,
 Respondere tibi uoluit mox Anticlus audax:
 Sed manibus fauces arctè compressit Vlysses
 Fortibus, atque opera Graios seruauit eadem,
 A nobis donec te cæsia Pallas abegit.
 Sic ait: atque olli respondit erectus Vlysse:
 Optime Graiugenium rector, magis illud acerbum,
 Tot decora hæc fato non eripuisse parentem,
 Nec potuisse, forent licet illi ferrea corda.
 Nunc age dormitum nos mittite: nanque quietos
 Lumina prædulci iam tempus soluere somno.
 Hæc ait: ancillisque Helene pulcherrima iussit
 Porticibus lectos insternere, murice pulchro
 Stragula quos tegerent, post insuper hisce tapetes

ODYSSEAE

A ddere, dein molles uestitu imponere amictus.
 E gressæ ergo faces famula extra tecta tulerunt.
 D cinstrauere toros. iuuenes tum educere proæo.
 O lli in uestibulo tecti cubuere nitentis,
 T elemachusque heros, & Nestoris inclyta proles.
 D orniit Atrides penctrali in sede palati,
 A tque Helene propter cubuit formosa maritum.
 A t miseris aurora uiris ubi lucida fulsit,
 B ellicus exurgens lecto Menelaus, amictum
 I nduit, atque humeris pendentem sustinet ensẽ.
 T um pedibus pulchris circumdata uincula, & heros
 P rogrediens thalamo similis dijs exijt alto,
 T elemachumque sedens iuxta, sic farier inquit:
 Nam quæ te iuuenis Lacedæmona causa subegit
 V isere sulcantem uasti lata æquora ponti?
 A n propria, an potius te publica? uera referto.
 H æc minor Atrides: cui sic satus inquit Vlysse:
 I nclyte Graiorum princeps Menelaë, profectus
 H uc adsum siquid mihi de patre fabere charo.
 M i domus absumpta est, periitque opulentia: tectis
 C onsidunt plenis hostes, iugulantque frequentes
 S emper oues, nigrasque boues in limine nostro
 P enelopes matris dijs turba inuisa procorum.
 I ccirco ueni genua ad tua, lugubre nobis
 S i lethum illius referas, seu uideris olim
 F ortè tuis oculis, alij seu credita narres
 E rranti. genitrix miserum nanque edidit illum.
 T u mihi nec ueritus, nèue assentare misertus,
 C ernere quæ licuit tibi, quin mi sedulus oro

Dic

D ic age, si quando genitor meus, optime, uerbis
 S eu mage pollicitus quicquam tibi rebus obiuit,
 T roiano in populo quum multa tulistis Achiui:
 I lla animo repetens age nunc mihi uera referto.
 Quis ita respondens suspiria duxit Atrides,
 P rò superi, fortis thalamo uoluere mariti
 I mbelles recubare proci, nugisque tumentes.
 A c ueluti in syluis generosi cerua leonis
 L ætentes locat hinnuleos, ut in hisce quiescant,
 I psa autem herbiferas ualles collésque pererrans
 P ascitur: ille suum repetens de more cubile,
 I ngruit, & timidæ fetus crudeliter haurit:
 S ic tuus usque procos genitor lacerauerit ardens.
 I uppiter atque utinam & uellet cum Pallade Phœbus
 I s pater ut redeat, Lesbo qui nuper in ampla
 C um Philomelide contenderat antè palestra:
 Q uem prostrauit humi Danais gaudentibus heros.
 T alis si ille proci si tantúsque afforet, omnes
 H os raperet uelox fatum, tristésque hymenæi.
 I am quæ nate rogas multa prece, singula nosces
 C erta, neque à uero quicquam tibi mentiar errans:
 S ed quæcunque senex uerax mihi dicere Proteus
 S ustinuit, disces per me, puer optime, cuncta.
 Aegypto reditus cupidum me nuper in alma
 V is superùm retinebat adhuc, queis sacra negaram.
 C um dÿ iussa uelint homines sua firma tenere.
 A egyptum at contra piscoso est insula ponto
 N omine dicta Pharos, terra quæ distat ab illa,
 Q uod spatium unius ualeat sulcare diei.

Quæ caua stridenti rapiatur flamine puppis.
 Commodus est illic portus satis: inde carinas
 In mare deducunt, undas haurire periti.
 Hic me bis denis superi tenuere diebus,
 Quicis nulli starunt spirantes æquore uenti,
 Per mare ueliuolum soliti iactare carinas.
 Ergo absumpta forent mihi cuncta uiatica, robur
 Omne uirum, nostri nisi diua miserta fuisset
 Aequorei uatis Protei generosa propago
 Idiotæ. eius enim pectus mea damna mouebant.
 Hæc igitur mæsto à socijs mi occurrit cuncti.
 Insula piscantis hamis quo tempore curuis
 Illa fame exhaustos socios inuisa tenebat.
 Ergo mihi his adstans fatur dea uocibus ultro:
 Desipis ane hospes, quæso, hæctenus? an magis stultus?
 An n'ne uolens cessas? gaudesque doloribus asper,
 Quod tenet ista diu iam te insula? nec tibi quæquam
 Spes reditus superest? sociumque absimitur ardor?
 Hæc ait: at uerbis respondi his protinus audax:
 Eloquar. O quam te memorem dea? nam dea certè es.
 Inuitus teneor regionibus hisce, deumque
 Calicolum offendi nuper pia numina demens.
 At tu (nanque dei cognorunt omnia) fare
 An n'ne meum remoratur iter deus? impedit ecquis
 Mi reditum, lato quæsitum ante omnia ponto?
 Vix prece finita dea sic mihi pulchra profatur:
 Quæ petis, hæc hospes referam tibi uera libenter.
 Sciuit in his Proteus uersari Aegyptius oris,
 Vterax nempe senex, maris inter numina notus,

Neptuni egregius noscensque profunda minister
 Quo me commemorant cuncti genitore creatam.
 Hunc capere insidijs ualeas si forte petitur,
 Ipse iter expediet uates, spatiumque uiarum,
 Quoque modo reditum uentosa per æquora captes.
 Quin atque illa tibi referet, si nosse labores,
 Quæ domibus bona cunque tuis, mala quæque patrat
 Contigerint dum te uia dura ac longa fatigat.
 Sic dea. tunc olli respondens talia fabar:
 Insidias quibus aggrediar, mi ostende, marinum
 Diua senem: noscens fugiat neu uincula doctus:
 Nanque deum haud capiat facile è mortalibus ullus.
 Hæc ego uix dederam, dea quum mihi talia reddidit:
 Cuncta tibi quæcunque petis, certissima dicam:
 Sæpe senex, medios quum sol accenderit æstus,
 Egreditur pelago Proteus, non fallere doctus,
 Sub zephyri flatus spuma circumdatus atra:
 Egredius que cauis hinc somno indulget in antris.
 Hunc turpes circum phocas dormire frequentes
 Aspicias, imo egressas (ut sæpe) profundo,
 Spirantes tristem pelagi uenientis odorem.
 Huc ego te inductum, quum cras aurora nitebit,
 Ordine in insidijs statuam. tu delige ternos
 Qui tibi præcipui comites è nauibus adsint.
 Quin occulta senis teneas ut cuncta marini,
 Informes primum phocas numerabit, & illas
 In numerum cogens, ad quamque, ut cernat, adibit.
 Dormiet hinc medijs porrectus, ut in grege pastor.
 Hunc somno implicitum postquam afficietis ab alto,

O D Y S S E Æ

S it uobis robúrque animi,uis promptáque cordis
 A tque illic cobibete senem uel abire uolentem.
 O mnia enim uertet sese in miracula rerum
 Quæ terram irrepunt,ignem,fluuiúmque liquentem.
 C omprimate at uinctum uos tempore firmitus illo.
 V erùm ubi uerba senex hominis tandem ore loquetur,
 Qualis erat dulci quum soluit membra sopore,
 T unc heros tunc solue deum,uis tum omnis ex absit,
 E t uatem rogata quo numine lesus aberres,
 V ndifono reditum non tutus quærere ponto.

Hæc fata,æquorcas subiit dea protinus undas.
 A st ego me ad naues referens in littore stantes
 C essi,multa animo uoluens mecum ardua prompto.
 A t postquam ad puppes adij,pelagúsque profundum,
 N óxque superuenit grata post tempora cæna,
 A e quoris accipimus proiecti in littore somnum.
 S ed roseas aurora comas ubi protulit orta,
 M ulta precans superos propter mare sedulus atrum
 F eci iter,ex omni socijs tribus agmine lectis,
 V iribus inniti quorum mi ad cuncta liceret.
 H ic egressa sinu pelagi mihi diua recentes
 Q uattuor apportat phocarum ex æquore pelles,
 D ireptásque recens:fraudem inmeētique parenti.
 C úmque prius foucas in littore diua cauasset,
 N os,residens donec peruenimus,illa morata est:
 O rdine nósque locans contexit pellibus omnes.
 S ic diras positi insidias sentimus,odorem
 L ethiferum experti phocarum.nanque marinum
 Q uisnam hominum iuxta cetum iacuisse ualeret?

Sed

S ed me ea seruauit, magnóque iuuamine fouit.
 A mbrosia siquidem bene olentis munere nares
 S ubleuit cunctis, cetique extinxit odorem.
 H oc pacto integra tolerantes luce manemus.
 A t densa è pelago digressa in littore phocæ
 O rdine distendunt uenienti membra sopore.
 A duenit inde seuex ardenti sole reuisens
 P rapingues phocas cautè, cunctásque recenset:
 I n quarum numerum cum nos comprehenderet, omnes
 C redit abesse dolos: porrectúsque ipse quiescit.
 I rruimus clamore: manus simul inde iacenti
 I nijcimus. tunc ille suæ non immemor artis,
 H orrendi primùm se uertit in ora leonis:
 P òst pardi & faciem suis induitúrque draconis:
 D einde liquens fluiuius, procera hinc extitit arbos.
 T endimus ergo magis tum uincla tenacia cuncti.
 A st ubi uicta senis tandem est patientia magni,
 M e rogitat, uerbisque affatur talibus orsus:
 Consilio cuius mihi, dic age, fretus Atride,
 V incla dei inuito nectas: quorum indigus adsis.
 Sic ait: atque seni respondi hæc uerba marino:
 S cis Proteu, scis ipse (neque est te fallere cuiquam)
 V t me hæc dura diu tenet insula: nulla malorum
 V t mihi finis adest, robúrque in corde labascit.
 N unc tu proinde refer (superi nanque omnia norunt)
 Q uisne deùm iratus reditu me excludit acerbè,
 P ifoso ualeam ne credere uela profundo?
 Hæc ubi dicta dedi, respondit talia uates:
 S acra Ioui diuisque alijs ubi rite dedisses,

Dcbueras nauim conscendere, ut ocyus altam
 I n patriam ueherere tuam, maria aspera sulcans.
 N am proprios nec adire lares, neque cernere amicos
 N ec patrios fines dederint tibi fata, priusquam
 Ae g y p t u m à superùm fuit antem rege reuifas,
 S acra deifque illic hecatombas munera reddas,
 Q u i cæli regnant in uertice, morte carentes.
 S ic iter optatum dederint tibi numina diuùm.
 Hæc ait. ast animi fractum mi in pectore robur.
 N am per iter longum plenumque labore iubebat
 Ae g y p t u m repentem, alto me credere ponto.
 H acce tamen uati respondi uerba marino:
 Rite senex quæcunque mones, perfecta dabuntur.
 N unc age fare precor (nec te mentirier æquum est)
 N auibus incolumésne omnes redire Pelasgi,
 Q uos abiens Troia Nestor, quosque ipse reliqui?
 A n'ne graui quisquam propria est in naue peremptus
 F uncre? an in sociùm manibus post tempora belli?
 Vix prece finita Proteus mihi talia reddit:
 N e pte: non istæc te noscere oportet Atride.
 N on animum explorasse mecum. nanque omnia postquam
 A udicris, lachrymis subitò pia lumina solues.
 M ul ti horum cccidere etenim, multique relicti:
 A t duo ductores tantùm periere Pelasgùm
 I n reditu. pugna quippe inter & ipse fuisti.
 V nus adhuc uasto retinetur denique ponto,
 I nclytus instructis perijt cum nauibus Aiax,
 Q uem prius ad Gyras pelagi regnator adegit,
 I ngentem pelago petram, eripuitque procellis:

E reptusque foret letho, licet ille Minervæ
 I nuius, mala ni, post impia uerba, tulisset.
 D ijs se etenim inuitis maris effugisse ruinam,
 A udiit excelsa iactantem uoce, profundi
 A rbitur, & ualidis manibus capit inde tridentem:
 H oc quatiens Gyraea in partes saxa reuulsit.
 C onstitit hic moles, cecidit pars altera ponto:
 Q ua primum residens mala plurima pertulit Aiax.
 N anque illum arripens, undosa per æquora uexit.
 S ic heros periit, falsas postquam ebibit undas.
 F ugit fata tuus frater: nam puppibus illum
 M agna Iouis coniux seruauit ab æquore tutum.
 C umque esset Malea iamiam uenturus ad alta
 S axa, superueniens Regem arripit ecce procella,
 L ataque per ponti fert æquora, multa gementem,
 E xtremam in campi partem, quo tecta Thyestes.
 I ncoluit quondam, quæ tunc Aegisthus habebat.
 I nteger at postquam reditus mox cognitus, illinc
 F lamina dÿ rursus uertunt. hi ad nota reuersi
 L imina, sic patriam in terram descendit Atrides:
 O scula cui non pauca dedit, lachrymasque calentes
 L umimbus fudit uisa tellure libenter.
 P rotinus hunc specula uidit, quem Aegisthus in alta,
 D um struit insidias Regi impius, ante locarat,
 B ina talenta auri spondens. speculator in annum
 P ollicitus curam, cauit, clam ne ille rediret.
 E rgo Thyestida hæc speculator in atria currens
 N unciat: isque malas extemplo uersus ad artes,
 C olloeat è populo bis denum lecta uirorum

C orpora in insidijs, epulas alibi que parari
 M andat, dira mouens animo. tum curribus ipse
 F ertur equisque pium ducturus in atria Regem:
 Q uem post incautum cœna exceptumque peremit,
 R uslicus ut mactare bouem ad præsepia suevit.
 H ic neque de socijs ullus superauit Atridæ,
 N ullus & Aegisthi: domibus cecidere sed omnes.
 Sic ait: at mi animi uis concidit omnis. arena
 P roinde sedens flebam: nec, fracta mente, lubebat
 V iuere præterea, radios neque cernere Solis.
 A st ubi mi extincta est lachrymarum immensa libido,
 A lloquitur uates me uocibus hisce marinus:
 Sit modus assiduis lachrymis iam, rector Atride:
 N ullus enim illarum est usus: quin optime tenta
 O cyus ut patriam repetas, terramque reuisas:
 N anque illum aut uiuum offendes, aut clarus Orestes
 P ræucniens letho dederit: tu funera cernes.
 Hæc ubi dicta senex uates dedit, inclyta sensi
 Q uanquam afflictæ prius, latari in pectore corda,
 S ic igitur Proteo uelocia uerba profabar:
 Horum ego fortunas noui. nunc illius ede
 N omina, qui pelago retinetur tertius alto.
 A n perijt? nanque ista dolens quoque nosse laboro.
 Sic ego: sed uates mihi reddidit hæcce marinus:
 N empe Ithacam coluit Laërtæ clara propago:
 Q uem stentem aspexi iam dudum ubi tectæ Calypsus
 I nsula habet clarum ui dura heroa tenentis:
 N on patriam interea repetit generosus Vlysses:
 N anque illum instructæ naues socijque parati

Deficiunt,

D eſciunt, opera quorum lata æquora ſulcet.
 A t tibi non Argis, ubi gloria floret equorum,
 C onceſſum eſt fatiſ mortem Menelæe ſubire.
 E lyſium in campum, latæ ad conſinia terræ,
 Q uæ Rhadamantibus habet loca, te pia numina mittent,
 H umano generi queis uita facillima in oris,
 S ed neque nix, neque hyems ibi multa, nec humidus imber:
 L enia quin illuc Zephyri ſpiramina ſemper
 O ceanus recreans mortalia corpora mittit:
 Q uandoquidem diuûm eſ gener, idem Helenæque maritus.
 H uſ dictis pelago Proteus ſe condidit alto.
 T unc ego me refero ſocijs comitantibus inde,
 M ulta mouens animo, ad ſtantes in littore puppes.
 E rgo ad eas ubi deuentum eſt, & ad æquora ponti,
 I nſtruimus cœnam, cum iam nox humida cælo
 I rrueret, gratum capimûſque in littore ſomnum.
 A ſt ubi detexit roſeos aurora capillos,
 T um primùm in uaſtum naues protraximus æquor:
 V elâque poſt illis malôſque adiunximus. inde
 C unctâ cohors ſociûm tranſtris conſedit, & albam
 E ruit ex undis ſpumam, maria aſperſa uerrens.
 A egypti repetens igitur monſtrata fluenta,
 E t ſtatuens puppes, Hecatombes dona peregi.
 S ic ira diuûm placata, & numine ſancto,
 C onſtruxi tumulum monumenta perennia fratri.
 M ox abi:uentum ſuperique dedere ſecundum,
 Q uo citus in charam patriam ſpirante reuertit.
 N unc domibus reſidens noſtris age nate quieſce,
 N os undena dies ſeu dum duodena reuiſat:

ODYSSEAE

Tunc etenim eximijs donis discesseris auctus,
 Curru, & equis tribus, accipies crateraque lectum,
 Quolibare queas dijs immortalibus, imo
 Pectore conseruus semper nostrum inchoyte factum.
 Hæc ait: atque olli respondit Vlysse creatus:
 Ne me, oro, hic multis Menclæ morare diebus:
 Ad tua nanque annum integrum si recta sederem,
 Nulla domus caperet, me nulla cupido parentum:
 Nanque tuis uerbis, dulci & sermone quietus
 Hic fruor: interea Pylîum tristantur in urbe
 Mi socij, tu me hic nimium retinere laboras.
 At que dona offers, pulcherrima delige porro:
 In patriam non ducere equos ego scilicet ausim,
 Sed pergrata tibi linguam oblectamina, latis
 Regnanti in campis, Lotos queis multa, Cyperus,
 Zeaque, frumentumque, atque hordea candida cresunt.
 Apta Ithacæ cursu desunt loca, pratæque: capris
 Apta magis, pascente & equos ea gratior extat,
 Insula queis nulla est agitandis commoda, latum
 In pelagus deflexa: Ithaca & minus omnibus una.
 Hæc ait: atque olli fortis subrisit Atrides:
 Accipiensque manu iuuenem sic fatur amicum,
 Talia quum loqueris, præclaro es sanguine cretus.
 At mutata tibi (nam id possum) dona dabuntur.
 M unus enim pulchrum eximie præcióque relinquens
 Post se cuncta, dabo, que nobis cunque supersunt:
 Perfectum ut solido argento cratera reportes,
 Cui labra ex auro circum perfecta feruntur.
 Vulcani illud opus, dederat mihi Phædimus olim

S idoniūm rector, quū me eius tecta reuersum
C ontexere illuc: tu me præbente fruēris.

Hæc illi inter se uario sermone serbant:

A tria conuina sedenim petiere tyranni.

H i duxere et oues, generosaque uina tulerunt:

E t panem uxores mensis posuere propinquis.

S ic igitur laribus quū cæna paratur Atrida,

A nte domos Laërtiadae collecta procorum

T urba pauimento, quo multa iniusta patrarant,

D iscorum et iaculi certamina dura subibant,

E quibus Aminous simul Eurymachusque sedebant

P ræstanti illorum cætus uirtute regentes:

Q uum Phronij hos adiciens soboles præclara Noëmon

A ntinoum dictis affatur talibus ultro:

Nouimus Antinoë, an potius non certa tenemus,

Q uum Pylon huc linquet rediturus Vlysse creatus?

N ostra uectus abit iuuenis rate, qua mihi porrò

E st opus, in latam ut uehar Elida, scilicet illic

B is denas mihi equas pascunt, mulosque sub illis

I ndomitos, aliquem ducens quorum ipse domarim.

His dictis stupuere proci: neque enim antè putarant

A d Pylon aduectum iuuenem, sed margine campi

L anatūm gregem, aut fidum petiisse subulcum.

Antinous Phronij tum nato hæc reddidit audax:

D ic age, quando abiit iuuenis? dic et quibus ille

E x Ithaca lectis comitantibus? an mage seruis,

C onduclisque hæc acta dabit mercede profectus?

Q uin age uera mihi (ualeam quæ nosse) referto:

I nuitōne tibi nauim abstulit, anne libenter

ODYSSEAE

C ongresso dulci tecum sermone dedisti?
 Sic ait Antinous: sic olli deinde Noëmon:
 C oncessi nauem ipse lubens, quam nemo petenti,
 P ræsertim eximia decorato mente, negasset.
 D ifficile hæc eadem fuerat renuisse uolenti.
 S æque dedere illi comites delecta iuuentus
 E populo: aspexique ducem conscendere nauim,
 M entora siue deum. per cuncta simillimus olli
 N am fuit. at stupeo. diuinum here Mentora uidi
 N anque sub auroram. tunc in Pylon ire parabat.
 Hæc fatuus, notas redijt genitoris ad ædes.
 O bstupere animis ergo indignantibus ambo:
 A tque alij sedere proci certamine misso:
 Q uos inter mæstus uerba hæc est farier orsus
 A ntinous, mentem uehementi percitus ira,
 T erribilemque oculis contorquens feruidus ignem:
 Prò superi, exactum quantum est opus, idque superbe
 H æc iuueni transacta uia est, quam posse negantes
 C onfici, à puero multi deludimur. ille
 P ræcipuis populi lectis, rate uetus abiuit,
 A fferat ut nobis primùm mala. Iuppiter atqui
 P erdat cum potius, nobis quàm callidus obsit.
 N unc mihi uiginti socios, celeremque carinam
 T radite, ut insidias redeunti moliar arcto
 O bseruans Ithacàmque inter Samon atque profundo:
 D e patre sollicitus ne puppe impune uehatur.
 Hæc ait: hæc omnes eadem laudare iubentes:
 C onfestimque domos adeunt patientis Vlyssi.
 P enelopen latuere diu neque dura procorum

Verba

V erba: Medon olli nam præco rettulit, extra
 L imina qui residens aulæ, percepit eorum
 C onsilia, intra aulam iuuenes quæcunque dedissent.
 P enelope hæc igitur dicturus currere præco:
 I cario ad quem sic uenientem creta profatur:
 Fare, proci mihi te quær præmisere ministrum?
 D iuini ancillis iniungas annc mariti
 V t cessent opera, atque procus conuiuia curent?
 P ostremam hanc utinã carnã experiantur in hisce
 V ersantes semper tectis, unãmque procantes,
 Q uandò hic lecta manus uictum consumitis onnem
 T elemachi prudentis opes, neque credita uestris
 A udistis patribus quondam puerilibus annis,
 O mnibus his mitem quàm sese ostendit Vlysses,
 N on quenquam rebus solitus, non lædere uerbis,
 E populo, summis qui mos in regibus extat,
 H os ut ament, & in hos odio uehemente ferantur:
 C um meus iniustis dederit mala nulla maritus.
 N unc mens uestra tamen, nunc facta indigna uidetur:
 G ratia nam meriti est elapsis nulla diebus.
 Hæc ait: at prudens olli inquit talia præco:
 I mmensum hoc regina malum (neque falleris) esset:
 G randius at longè multoque molestius audent
 C onstulare proci: quod Iuppiter arceat auctor:
 N anque parant duro redeuntem occidere ferro
 T elemachum, clari qui casum ut fortè parentis
 A udiat, in Pylon & claram Lacedæmona abiuit.
 His dictis uires reginam ac pectoris ardor
 V erbâque defecere diu: lachrymisque repleuit

L umina: nec potuit lenes emittere uoces:
 R eddidit hæc tamen præconi serius orsa:
 Fare Medon, cur natus abest? quid oportuit, oro,
 C onscendisse rates, pelagi quæ semper æquorum
 V sum ferre uirus solitæ, uasta æquora sulcam?
 E xtinguine homines inter sibi nomina poscit?
 Sic fata est regina. Medon sic illicet olli,
 H aud scio necne deus quisquam excijt: an mage fretus
 C onsilio ille suo petijt Pylon, audiat illic
 V t patris aut reditum, aut qua uitam morte resoluit.
 Hæc effatus abit diuini ad limen Vlyssis.
 R eginam hîc ingens dolor arripit: ac neque sella
 S ustinuit residere, licet plerisque paratis.
 N anque pauimento thalami se mæsta reclinans,
 E didit ingentes luctus: fleuere ministræ
 Q uot quot erant domibus, iuuenes, senioque grauata:
 A d quas effuse lachrymans regina profata est:
 Audite hæc charæ: me nanque doloribus unam
 A nte alias nobis æuôque et moribus æquas
 A uerunt superi, generosum quippe maritum
 A misi dudum, ornatum uirtute, bonumque,
 I n Danais cuius uiget Hellade nomen et Argis:
 N unc natum obtruncare parant, inglorius hocce
 L imine digressus qui me clam nuper abiuit.
 H eu duræ: neque me lectis excire iacentem
 D ebuerat uestrum quæuis, cum nossset apertè
 Q uum caua Telemachum puppis suscepit euntem?
 N anque iter a dmonita id iuuenem tentare, negassem
 D iscessum cupidè properanti quanlibet audax:

Extinctam

E xtinctam aut dirus liquisset in æde parentem.
 E rgo senem Dolium quisquam properantius, eia,
 A duocet huc, (seruum genitor quem celsa petenti
 H æc mihi tecta dedit. mea nunc pomaria custos
 S eruat) ut hæc ferat Laërtae protinus adstans:
 C onsilij siquod contextens cautus acumen,
 A d populos lugens adcat, qui perdere claram
 E ius & egregij prolem aggrediuntur Vlyssis.

Sic ait: at nutrix olli Euryclia profatur,

M e si nympha lubet charissima transfode ferro,
 S eu missam facito domibus: tibi uera fatebor:
 N on me iter hoc latuit: iuueni, quæque omnia iussit,
 D ulce merum cereremque dedi: ac iurata recepi
 B is senos non ante dies id pandere factum,
 N i cuperes, natum nouisses ue ipsa profectum:
 N e flendo corpus uiolares mæsta decorum.
 T u puras potius uestes nunc indue lota:
 E t famulas ducens penetrantia ad intima, supplex
 P allada prognatam summo Ioue nata precare:
 Q uæ tibi seruabit dilectum à funere natum.
 A fflitctoque seni ne curam hanc adde: putarim
 N anque Arcestiadae genus immortalibus esse
 N on odio prorsus: sed erit, reor, inde superstes
 Q ui latus potiatur agris, atque ædibus altis.

Hæc anus: atque olli lachrymandi extinxit amorem.

I nduitur uestes regina hic lota nitentes,
 E t secum ancillas ascendit ad intima ducens.
 O btulit inde molam qualo, orauitque Minervam:
 Clara Iouis soboles, bello metuenda uirago,

O D Y S S E A E

Hæc audi: quandoque meus uir in ædibus olim
 S i tibi crura bouum aut ouium delecta cremauit,
 N unc memor illorum, natum mihi protege diua,
 H isque procos laribus Tritonia pelle superbos.
 Audijt alma preces ululatu diua ferentem.
 A st umbrosa proci strepitum per reëta dedcrunt:
 E tumido quorum sic farier agmine quisquam:
 Præparat eximios hymenæos pulchra petenti
 P enelope, neque Telemacho scit funera texi.
 Farier hæc aliquis, fuerant nec ut acta tenebant:
 I n quibus Antinous uerba hæc frequentibus insit:
 Mittite felices temeraria uerba sodales
 C unctâ simul, ne quis genitrici hæc nunciet intus.
 Q uin age seruantes occulta silentia, cæptum
 P erficiamus opus, nostris quod mentibus hæret.
 Viginti hæc fatus socios ex agmine legit
 E gregios: celeremque petunt in littore nauem.
 A ltum ergo in pelagus primùm traxere carinam:
 H inc malum statuunt, aptantque patentia uela:
 P elliceis remos innectuntque ordine loris,
 S ingula prout decuit: simul albâque lintea tendunt:
 A rmâque suscipiunt, præbentibus omnia seruis.
 T um firmata mari puppis: quam scandere cuncti:
 C ænatique manent donec uenit hesperus ollis.
 R egina at prudens penetrâli in sede iacebat,
 N on sanè illa cibo aut soluens ieiunia potu:
 Q uin animo uoluens, an mortem filius atram
 E ffigeret, domitûs ne procorum occumberet armis.
 S ic inuasit eam meditantem singula somnus,

Quæ leo densa hominum conclusus cunque corona
 Hoc metuens, cogi quod se intra retia cernat.
 Dormijt ergo artus dulci resoluta sopore.
 Hic olli immittens simulacrum bellica finxit
 Vndique corpus eo referens muliebri Minerva
 Iphthimæ Icario genitæ, quam duxerat heros
 Vxorem, qui testæ Pheris Eumelus habebat.
 Idolum hoc igitur dea mittit in atria Regis,
 Si mæsta ac lachrymas fundentis diu peremes
 Regina assiduum sedaret Cæsia luctum.
 Ingressa igitur quæ claustrum lora serabant,
 Constitit illius supra caput, atque ita fatur:
 Dormis Penelopea animum mæroribus angens?
 Non te (crede) sinent, queis uita facillima, diui,
 Mærentem lugere diu. tibi nanque redibit
 Filius, haud superis inuisus ob impia facta.
 Penelope huic prudens respondit talia contra,
 Prædulci in somni foribus detenta sopore:
 Nam quæ te causa huc duxit germana, profare,
 Visere nos nunquam solitam? cum longius absis:
 Mæque iubes multis cessare doloribus, ut qui
 Sollicitis animum curis mentemque fatigent?
 Nanque bonum amisi generosumque antè maritum,
 Cunctis conspicuum uirtutibus, inque Pelasgis
 Egregium: cuius uiget Hellade nomen, & Argis.
 Nunc puer hinc abiit rate filius, isque labori
 Non assuetus adhuc, non idem mercibus aptus.
 Durior est huius prom quam mihi causa mariti,
 Atque uni timeo, ne quid patiat in illo

Quem petijt populo: pelago neu fortè pererrans.

Insidias hostes etenim plerique pararunt,

Vt prius hunc perimant, quàm litora nostra reuisat.

Hæc ait: atque obscura olli respondit imago:

Fide age dispellens animo turbata dolorem.

Talem nanque ducem est nactus, quem semper adesse

Quisque sibi optaret. pollet Tritonia porro,

Quæ miserata tuos animi generosa dolores,

Mæ tibi præmisit dicturam hæc omnia dudum.

Penelope hîc olli respondit talia contra:

Sive dea es, seu uoce deæ monita hæcce recensēs,

Coniugis ærumnas refer infelicis Ulyssi:

An superest, neque adhuc crudelibus occubat umbris?

An Stygij potius descendit in atria Regis?

Sic mulier: cui mox obscura ita reddit imago:

Id Regina quidem per me non noris aperte,

Uinat, an occiderit: stultumque est uana referre.

His dictis ualuæ per claustra recessit imago,

In uentôsque abiit. dulci Regina sopore

Inde soluta, hilari percepit gaudia corde,

Irruerant in eam quòd somnia nocte profunda.

Interea pelagi sulcabant æquora uasti

Telemacho mortem properans manus apta procorum.

Saxosa at medio quædam iacet insula ponto

Asteris. hæc Ithacamque inter iacet, & Samon inter,

Parua, sed insidijs portus naualibus illic

Semper utrinque patent. hic insedere Pelasgi.

HOMERI ODYSSEAE
LIBER QUINTVS.

F iam prima noua lustrabat lampade terras
 Tithoni croceum linquens aurora cubile:
 Ast immortales confessum iuere frequentes:
 Cū quibus altitonās, cui summa potētia celo.
 Ergo illis repetens cāsum infelicis Vlyssi
 D etenti nymphæ domibus, sic Cæsia fatur:

O pater, ô superūm genus immortale deorum,
 Nec bonus aut prudens posthac neque sceptrifer ullus
 Rex mitis, neque iustitiæ sit cultor, & æqui,
 Sed potius durus sit quisque, sed impius olim.
 Nulla etenim populis clarus quos rexit Vlysses,
 Vtque pater fouit, benefacti mentio restat.
 Insula nunc miserum magnisque doloribus auctum
 Detinet, atque sua remoratur in æde Calypso,
 Qua nequit in patrios prohibente redire penates,
 Quandoquidem naues illum sociique uolentes
 Desciunt, opera quorum maria aspera sulcet:
 Quin olli in patriam redeuntem occidere natum
 Nituntur, chari sortem qui nosse parentis
 Vt queat, in Pylon & Lacedæmona nuper abiuit.

Hæc dea: cui nubes cogens ita Iuppiter infit:
 O mea progenies, nam cur tam dura locuta es?
 Nōme animos illuc adhibes, quod scilicet omnes
 Hoscē superueniens ferro obruncabit Vlysses?
 At tu (nanque potes) iuuenem nunc sedula mitte
 Vt patrias redeat duce te non laesus ad oras,

O D Y S S E A E

A tque proci infectis repetant sua limina rebus.
 Sic ait: & Maia genito debinc talia mandat:
 Vade age nate uoca Zephyros, & labere pennis,
 Auricomæque refer nymphæ quæcunque deorum
 De reditu miseri sententia censet Vlyssis,
 Vt redeat, non ille hominum ductû ue deorum,
 Compacta at multis uinclis rate, plurima passus:
 Bis dena in Scheriam præpinguem luce feratur
 Pheacum in patriam, qui dijs oriuntur amici:
 Vtque deum heroem uenerati, ad tecta remittent
 Exoptata diu, patriæque ad litus amatæ,
 Ae re aurôque graui locupletem, & uestibus amplis,
 Quot sorte ad Troiæ capturus mania sacra
 E præda haud fuerit, non si integer inde redisset:
 Nanque olli fatis & amicos cernere uisum,
 Adque altas remeare domos, patriamque cupitam.
 Hæc pater omnipotens: ad quæ Cyllenius ales
 Se parat: & primum pedibus talaria necit
 A urca, quæ sublimem alis siue æquora supra
 Seu terram rapido pariter cum flamine portant.
 Tum uirgam capit. hac diuûm internuncius ales
 Dat somnos miserisque adimit mortalibus ut uult.
 Hanc igitur manibus gestans secat æthera uelox,
 Pieriamque petens, primum descendit ad æquor,
 Radit auique laro similis dehinc ocyus undas,
 Quæ pelagi sinibus pisces uenatur oberrans,
 Et multa humentes reddit falsugine pennas.
 Huic diuûm interpres similis uolat æquora supra.
 Insula quem postquam longè posita accipit, alto

Egressus

E gressus pelago terram petit, adque Calypsus
 S peluncam ingentem properans concedit, & intus
 C omperit eximio præstantem corpore nympham,
 A ccensumque ignem Thyo Cedroque reposita,
 I nsula diuum quarum spirabat odorem.
 I psa intus dulci sedenim dea uoce canebat,
 P ercurrens radio telam, quam cæperat, aureo.
 S peluncam nymphæ circum sylua alta uirebat
 C lethra, Alnusque, & olens Cyparissus, culmine quarum
 I mmeræ somnum capiebant nocte uolucres,
 B ubones atque accipitres, cumque hisce marina
 C ornices pelago nunquam discedere doctæ.
 S peluncæ at uirides uitis circumdare ramos
 F lexilis, & plenos producere sueta racemos.
 Q uin illic nitidis & fontes quattuor undis
 V icini inter se quisque in diuersa fluebant:
 P ratæque erant uiolis apioque uirentia multo.
 P roinde illuc isset si diuum ex ordine quisquam,
 L audasset formamque loci, latiusque redisset.
 C onstitit hic, auideque oculis pellecta probauit
 A les Aristoriden qui quondam occiderat Argum:
 S peluncamque petit. nec contrà nesciunt illum
 A uricoma aspiciens uenientem diua Calypso:
 Q uandoquidem inter se superi nouere beati,
 V el si longinquas horum quisquam incolat oras.
 N ec Lærtiaden sanè Cyllenius intus
 C omperit: in sicco residens nam litore flebat,
 Q uo lachrymas fundens, animumque doloribus angens
 S cderat, immensi spectans prius æquora ponti.

ODYSSEAE

Tum sic Mercurium alloquitur formosa Calypso,

Conspicua, ut decuit, sellaque locata nitenti:

Nam quæ te Maia fate causa huc egit, amicum

Vt ueterem, raro sic limina nostra petentem?

Fare age, si quid habes: mens id mi absolucere suadet,

Si liceat, reddique exactum denique possit.

Huc ades hospitij tamen antè ut pignora sumas.

Hæc fata apponit mensam ueneranda Calypso,

Ambrosiamque super: tum nec are pocula rubro

Implet: at ille cibo posthac potuque quietus

Indulsi: gratæque hilaratus munere cænæ,

Respondit nymphæ Cylleuius hæcce roganti:

Auentus causam nostri dea poscis: & omnem

Vt se habet, accipies, ea quam cognosse laboras.

Me pater omnipotens reuentem huc indyta misit:

Nam quis spontè maris tantum transcurreret æquor,

Non ullam inueniens spacijs ingentibus urbem,

Quæ dijs sacra ferens hecatombes munera reddat?

Sed licitum nulli superum, contemnere summi

Iussa Iouis, neque decreta immutare Tonantis.

Fantur adesse uirum tibi diua, miserrimus horum

Qui fuerit, quotquot Troiæ sub manibus altis

Bella nouem gessere annos, decimoque ruentes

Pallados in patriam læserunt numen cuntes:

Proinde ea crudeles ijs exciit æquore uentos:

Integrumque heros sociorum perdidit agmen:

Asi ipsum huc uentusque ferens & fluctus adegit:

Quem missum ut facias confestim, nuncius adsum:

Nam procul à charis non ille peribit amicis,

C ernere quos illi fatum est, ac posse reuerti
 O ptatam in patriam, tectique ad limen auiti.
 Sic ait: auditis riguit queis alma Calypso:
 R espondens que deo uelocia uerba profatur:
 Durum estis nocuumque dei genus ilicet omnes,
 C oncubitus hominum soliti inuidisse deabus,
 S i qua uirum cupiens ex ijs dilexit aperte.
 S ic quum Aurora sibi delegerat Oriona,
 I nuidere olli, queis uita facillima, diui,
 D onec in Ortygia Phæbi germana nitentis
 H unc ueniens pulchris occidit casta sagittis.
 I asiona Ceres itidem quum pulchra foueret,
 O lli & amicitia & lectis commixta frequenter
 P inguibus in campis, & facti uenit ad aures
 F ama Iouis, pater hunc percussit fulmine summus.
 M ortalem mihi nunc iudem inuidistis adesse,
 Q uem rate confracta turbata per æquora uectum,
 E ripui pelago, summi quum rector olympi
 I llus absissam disiecit fulmine puppim.
 Q ua cuncti illius comites quum clade perissent,
 H uc ipsum uentus que ferens undæ que tulere.
 D ilectum hunc alui miserata, deumque futurum
 P romisi, arriperet quem nunquam curua senectus.
 A t quia iussa Iouis superum non irrita cuiquam
 R eddere, nec præter licet ire, intercîdat heros,
 S i iubet infido sese committere ponto
 I uppiter hunc. etenim non me duce missus abibit,
 C um mihi nec naues, nec prompti in nauibus adsint
 R emigio socij, quorum secet æquora ductu:

Quin illum monitis, retegens obscura, iuuabo,
 Vt charas patrie tandem reuehatur ad oras.

Hæc dea: Mercurius contra cui talia fatur:

Hunc age mitte, grauem deuitans numinis iram,
 Sæuiat iratus ibi ne regnator olympi.

Hæc effatus abijt uigilem qui extinxerat Argum.

Ad Laërtiaden sedenim ueneranda Calypso

Cessit, ubi accepit summi mandata Tonantis.

Littore qui solo residens de more perennes

Fundeat lachrymas: meliorem dulcis & æui

Partem absument, non iam ultra nympha placebat,

Quam propter noctes longas dormire coactus,

In specubus uastis cupienti inuitus adisset:

Pæcque dies saxi residens, aut littore sicco,

Densaque cum lachrymis ducens suspiria, & alto

Concorda dolore premens, uastum spectaret in æquor.

Lugentique adstans, ita mæstum affatur Vlysses:

Fundere iam lachrymas, animumque absumere mitte

Infelix: tibi iam per me discedere tutum.

Ergo age ligna seca ferro prælonga, coaptans

Inde ratem, super atque trabes huic adijce rectas,

Alte, ut te ualeat portare per æquora, fixas.

Ipse tibi cererem, lymphasque, & uina decenter

Rubra dabo, ne dira fames te ledat euntem.

Adiciam hinc uestes, uentum & post terga secundum

Submittam, incolumis patriam quo flante reuisas,

Id modò si superi dederint, quos sustinet axis.

Me siquidem hæc norunt melius, perfectaque reddunt.

His nymphae dictis metuit generosus Vlysses,

Respon-

R espondensque deæ uelocia uerba profatur:

Iam tu nympha aliud, reditum non mente uolutas,

P er tumidos pelagi quū me rate currere fluctus

D ifficilēsque iubes, quos uix sulcare carinæ

M aiores ualeant uentus felicibus actæ.

P roinde ratem inuita nunquam te scandere tentem,

N i dea iurando spondes mihi iure, futurum

M e læsum ut nullo dimittas optima damno.

Hæc ait: auditus ridens queis diua Calypso

H eroem manibus mulcens, hæc reddidit olli:

Impius es certè, uersute & callidus heros,

T alia qui nobis meditatus dixeris, ergo

A udiat hæc Tellus, cælumque hæc desuper amplum,

E t Strygis unda atro per Tartara gurgite currens,

D ij cuius iurare timent & fallere numen,

N on aliud tibi me damnum molirier ullum,

Q uin tibi prospiciens, eadem quippe illa parabo,

Q uæ mihi consulerem simili compulsa ruina.

N on iniusta meo mens pectore, ferreus aut mi

E st animus, sed qui miseris succurrere norit.

Extemplo his dictis præcedere candida cæpit,

P ostque deæ clarus uestigia pergit Vlysses:

S peluncamque cauam pariter petiere profecti.

C onsidet hic heros sella qua federat ante

M ercurius: gratumque cibum nympha obtulit olli,

E sset ut ebiberetque, homines queis uiuere sucti.

H eroem at contra sedit dea, nec mora, promptæ

A mbrosiam apponunt famulæ nectârque sedenti:

A dque manus epulas ambo extendere paratas.

P ostquam exempta fames, compressus amorque bibendi,
 T alibus alloquitur generosum heros Calypso:
 V iribus ingenij præstans Laërtia proles,
 V t nunc in patria moliris littora terræ
 I re citus, lato sic concipe gaudia corde.
 N anque ea si nosset, tibi quæ toleranda supersunt,
 E xoptata prius patriæ quàm tecta reuisas:
 H isce lubens mecum fruerere penatibus, atra
 M orte carens, animûmque tibi non grata moueret
 V xor, eam quamuis noctesque diesque reposescas:
 Q ua tamen inferior non sum, non corpore pulchro
 I ngeniûm minor. quis enim conferre deabus
 C orpore mortales & formæ dotibus ausit?
 Sic dea: cui contrà prudens ita fatur Vlysses:
 H ac ueneranda mihi ne quæso irascere causa:
 E t sanè hau d dubitem non forma aut corpore tecum
 P ræstanti uxorem contendere posse relictam:
 N anque ea mortalis: tu nunquam diua senescis.
 S ic tamen ipse uelim, cunctis cupiâque diebus
 I re domum, patriæque reuisere littora terræ.
 Q uod superûm pelago si quis me perdat in alto,
 C unctâ feram, condens immensos corde dolores.
 N am mala sum passus iam plurima, multâque bello,
 A equore multa tuli, quibus hæc adiungier optem.
 Hæc aut: atque imas sol est demersus in umbras.
 O lli in speluncæ secessum ad celsa profecti
 F ulcra, toro Veneris petierunt munera nota.
 P rotulit at postquam bigas aurora rubentes,
 I nduitur solitis extemplo uestibus heros,

A lba decem tenuisq̄ue tegit, contextáque mira
 A rce: sed & lumbis accincta est aurea nympha
 Z ona: super capitique adductum ante omnia uelum.
 T uncque dea optanti reditum perfecit Vlyssi.
 N anque olli ancipitem primùm dedit ipsa securim,
 I ngentem, ere grauem solido, cui pulcher inesset
 E x olea factus capulus. postq̄ue ascia sumpta est.
 E xtrimum ducente dea Laërtius heros
 I nde nemus petit, arboribus quod creuerat altis,
 C luthra, Alno, ad summum protensaq̄ue abiete calum,
 I amdudum ficeis, leuiter quæ adstructa natarent:
 Q uas ubi sollicito ueneranda ostendit Vlyssi,
 R ettulit ad notos sese regina penates.
 A st opera celeri secuit ligna inclytus heros.
 V ighi arboribus cassis ergo, hasce securi
 E xpoliens, rectas ad amussim reddidit omnes.
 A ttulit hîc terebras properanti diua Calypso.
 Q uis Laërtiades terebrauit seâta coaptans,
 T rans cuneis figensque eadem compacta pergit.
 V tque pauimentum mira faber arte poliret,
 Q uæ pelago uectet prægrandia pondera, nauis
 S ic heros agilem absoluit latamque carinam.
 T um rectos statuit contos densosq̄ue peritè,
 Q uis longas adhibet tabulas, fixasque coercet.
 E rigit hîc intus malum, cui congrua cessit
 A ntenna, & nauim qui dirigit æquore temo.
 V iminibus structam circumdedit inde salignis
 (Vt maris arcerent fluctus) denseque reuinctis.
 A ttulit interea generosa huic lintea nympha,

O D Y S S E A E

E quibus exactè perfecit, ut omnia, uelum.
 A lligat inde pedes intus, funèsq; rudentèsq;
 A tque ratem in latum protraxit uectibus æquor.
 O mnia quæ postquam quarta heros luce peregit,
 M ittit ab Ogygia quinta illum dia Calypso,
 L otum, & odoratis intectum uestibus: utres
 A pposuitque duos: uino alter plenus ut atro
 E sset, aquis alter. quin multa uiatica sacco
 A diecit, necnon delecta obsonia: demum
 I nnocuum ac lenem uentum submitisit eunti.
 O mine quo latus, uelum protendit Vlysses,
 A c nauim temone regit, non ille sopori
 D editus, obseruans sed Pleiadas atque Bootem
 S erius occiduas uisentem scilicet oras:
 D ehinc Arcton, certo plaustrum cognomine dictam,
 Q uæ se illic uertens magnum aspicit Oriona:
 O ccantique eadem est expers nel sola lauacri.
 H anc etenim laua linquentem parte Calypso
 I usserat heroem pontum sulcare profundum.
 Septima post decimam sic lux affulsit eunti.
 O Etæua ast ollicæpit Phæacia montes
 O stentare suos, ut queis iam proximus esset.
 H anc primùm, ut pelago tenebras, exurgere uidit.
 E cce autem Aethiopum rediens Neptunus ab oris,
 E Solymis longè conspexit montibus alta
 A equora sulcantem: atque ingentes concipit iras.
 T unc quassans caput, hæc effudit pectore dicta:
 A dijs, heu, reditum obtinuit Laertius heros,
 A ethiopum petij lautas quo tempore mensas:

Phæacum

P hæacum terrámque audax iam attingit Vlyſſes.
 S i petet hanc, ſpondent finem olli fata malorum.
 S ed tamen huic non pauca etiam toleranda ſuperſunt.
 Congregat hæc fatuſ, nubes: ſæuúmque tridentem
 A rripiens, pelagus turbat. dehinc omnia cogit
 P rælia uentorum: cum queis ruit oceano nox
 I nuuens umbra magna terrámque polúmque.
 V nà Eurúſque Notúſque ruunt, Zephyrúſque ſonorus,
 H orriſer & Boreas uoluens altum æquore fluctum.
 E xtemplo heroi ſoluuntur frigore membra.
 I ngemit: hæc ſecum dein mæſtuſ uerba profatur:
 Heu quid iam peius miſero mihi denique reſtat?
 H eu metuo mihi ne ſit uera effata Calypſo,
 Q uum monuit pelago hauſurum me damna priuſquam
 I n patriam ueherer: quæ iam perfectæ dabuntur.
 H eu quianam tantos induxit in æthere nimbos
 I uppiter, inuertens pelagus? quiſnam impetuſ eheu
 V entorum omnigenúm? mors nunc mihi certa re-poſta eſt..
 F elices Danaï, quos térque quaterque beatos
 M orſ tulit Atridiſ ad Troiam grata ferentes.
 N ónne illa ſatius fuerat me luce perire,
 Q uum petijt telis acies me Troiça denſiſ
 E xtincti circum bellantem corpus Achilliſ?
 N anque mihi inferiã Danaï cum laude tuliffent:
 O bſcura nunc fata parant me perdere morte.
 Talia iactantis fluctuſ caput impulit ingens:
 I mpulſum exigua circúmque in naue rotauit.
 E xcidit híc heros procul à rate, proijcit atque
 T emonem è manibuſ. medium tum frangere malum

O D Y S S E A E

V ndarum mixtim ac uentorum immensa procella.
 Q uin cecidre mari uelúmque antenna que longè.
 V ndis ipse diu iacuit reuolutus in altis:
 N ec tulit hunc ingens confestim emergere aquæ uis,
 V estibus, alma olli dederat quas nymp̃ha grauatam.
 S erius exiliens tristes tamen euomit undas,
 Q uæ capiti effluerent multæ, streperem que cadentes.
 A c neque sic fessus nauis curam abiicit, audax
 S ed pelago sese impellens, illam arripit ultro,
 E t leti fugiens alas, rate sedit in ima,
 Q uam sæui huc illuc agitabant æquore fluctus.
 A c ueluti Boreas Autumni tempore spinas
 D ense inter sese nexas impellit in agris,
 S ic pelago nauim uenti in diuersa ferebant.
 N am Notus, ut Boreæ raperctur flatibus, illam,
 E t Zephyro quandoque Euris mittebat agendam.
 Interea errantem Cadmo sata conspicit Ino
 L eucothea, antè quidem mortali munere uiuens,
 S ed quæ nunc superiùm pelago sortitur honores.
 H æc igitur Laërtiaden miserata dolentem,
 A ßimilis mergo uolitans super æquora fertur,
 E t rate diua sedens, misero sic fatur Vlyssi:
 Fare age, tam rigidas curnam Neptunus in iras
 P rogressus, pelago tibi tot mala præbeat atro:
 N anque nec iratus quamuis tibi finiet æuam.
 N unc tamen hoc facito (prudens mihi nanque uideris)
 V estibus abiectis uentos agitare per æquor
 M itte ratem, et manibus reditum pote denique nando
 P hæacum in terras, queis iam seruabere tutus.

Nunc

Nunc immortalē substerne hanc pectore uitam,
 Quae neque damna feres fractus, neque funus obibis.
 Verum ubi contigeris iucundae littora terrae,
 Fluctibus egressus quamprimum hanc abijce ponto
 A terra procul, ac tete ad contraria uerte.

Haec ubi dicta dedit, uittas dea praebet Vlyssi:

Ipsa autem mergo similis se mittit in undas:
 Quam niger adueniens contextit in aequore fluctus.
 Quare animo secum dum plurima uolueret heros,
 Ingenuit, talisque effudit pectore uoces:

Hec uerborum ne quis superum me fraude petitum
 Rursus agat, rate quum me hortatur nare relicta.
 Sed neque adhuc parere uelim, cum longius absit
 Quam modò prospexi terram, qua seruer ab undis.
 Hoc tamen efficiam (nanque hoc prestare uidetur)
 Donec ligna sua compagine fixa manebunt,
 His residens patiar constanti corde dolores:
 Cum tamen unda ratem concusserit, aequore nabo.
 Consilij neque enim potero melioribus uti.

Talia iactabat secum generosus Vlysses,
 Atque olli in pelago fluctum excijt Ennosigaeus
 Immensum, horribilem, percussitque alta gementem:
 Ac sicca ueluti paleae si uentus accruum
 Impetijt ualidus, cunctas huc raptat & illuc,
 Sic quoque ligna ratis disiecit fluctus: at uni
 Ille, ut equum quisquam conscenderet, haesit eorum:
 Exiit & uestes quas olli diua Calypso
 Tradiderat: uittamque simul sub pectore necit:
 Brachiaque extendens, pronus se misit in undas,

N are paratus: eum pelagi cum prospicit alti
 R eguator, quassansque caput, simul hæcce profatur,
 Sic mala multa ferens, ponto iactatus oberres,
 D um uersere uiris regalibus intermixtus.
 S ed tua nec reddes hoc damna leuissima pacto.
 Impulit hæc effatus equos, Aegæaque petiuit,
 E ximie structas ubi latior incolit ædes.
 A tque hic cæruleis oculis metuenda uirago
 G rata ferens Laertiadae sic fluctibus acta,
 S edauit reliquos ne flarent aethere uentos:
 V elocemque ciet Boream: tum frangit & undas,
 R emigio donec celebris Phæacia tellus,
 H eroem à tetro seruatum funere cepit:
 Q ui geminas noctes totidem lucésque per æquor
 E rrando, instantem cernebat pectore mortem:
 T ertia sed postquam lux olli apparuit orta,
 C essauit Boreas, uenti & posuere, sinentes
 T ranquillū pelagus, terram quū clarus Vlysses
 P rospexit longè fluctu sublatus in altum.
 V tque solet natus genitoris grata uideri
 V ita, tulit multos morbi si fortè dolores,
 C onsumptis que diu fortunam sensit acerbam,
 Q uum faciles olli superi cessere salutem:
 S ic grata heroi tellus conspecta que sylua est.
 P roinde illam pedibus properans contingere, nabat.
 A t postquam è terra clamantem audisse ualeret,
 A uribus ad cautes pelagi fragor accidit eius.
 N am fracti in sicco resonabant littore fluctus
 C um fremitu, nec spuma locum non texerat omnem.

N am neque erant apti naues concludere portus,
 D epresso at cautes in litore, surdâque saxa.
 E rgo animi lassum defecit robur Vlysses:
 H acque gemens secum suspiransque insit ad auras:
 Me miserum, omnipotens nam cernere littora postquam
 I nsperata dedit, secuique hæc æquora nando,
 I am mihi non ullus pelago patet exitus alto.
 L ittus acuti implent scopuli, quos undâque circum
 I nstrepit, et leue hinc consurgit ad æthera saxum.
 A lta autem nimis est scopulos quæ uerberat unda,
 V t nequeas firmare pedes ereptus ab orco,
 N e duro illidat saxo me exire parantem
 A rripiens fluctus, labor et mihi cedit inanis.
 S in diuersa petens mage lemia littora quæram
 P ortubus apta magis, coniectans brachia ponto:
 T um uereor ne me tumefacta procella reportet
 V ndosum in pelagus, suspiria longa trabentem:
 N eu fortuna mari mihi post contraria, cetum
 C oncitet ex illis quos educat Amphitrite.
 I n me iratus enim sæuit regnator aquarum.
 Talia dum secum generosus uersat Vlysses,
 F luctus eum rapiens eiectum ad litus agebat,
 Q uod laceram huic pellem, confracta quod ossa dedisset.
 C onsilio ast illum iuuat Tritonia prompto.
 N anque manu saxum suspirans cepit utraq;
 T anti sper tenuitque, ruens dum transit unda.
 Q uam postquam effugit, refluensque hanc impetus egit,
 P ercusit miserum, longæque abiicit in æquor.
 A c uelut egreditur fouea quum polypus alta,

S uflinet hærentes ex omni parte lapillos,
 I llius è ualidis manibus sic plurima saxo
 P ellis adhæsit, eúmquè intexit in æquore fluctus.
 I nclytus hic heros fati extra iura perisset:
 C onsilium at Pallas maturum præbuit olli:
 Q uandoquidem egressus contracto in littore fluctu
 E xterius narè incepit, si fortè uideret
 D epressum aut littus, uel sicco in litore portum.
 A t fluuij postquam liquentis ad ostia nauit,
 C ommodus est illic uisus descensus Vlyssi,
 V t scopulis uacuis, nec uento obnoxius ulli.
 N ouit enim porro fluitantem, est sicque precatus:
 Rex audi, quicumque ille es: tua numina supplex
 N anque peto ex undis, Neptuno inuisus atroci.
 A bÿcienda etenim non est dijs cura uirorum
 E rranes quicumque adsint, tua pulchra flucta
 N unc uelut accedo, & genua ad tua, plurima passus:
 S ed miserere tamen rex optime supplicis, oro.
 Sic ait: at subito cursum amnis sistit & undas,
 C uncta prius tranquilla ferens, adque ostia tandem
 S eruauit miserum, flexit genua ilicet heros,
 R obuistasque manus: fluctus nam corda domarat:
 E t tumidum iam corpus erat: tum naribus undas
 E que ore aspiceres multas fluitare, subinde
 S emianimis iacuit, cumulo uictusque malorum.
 V erùm animi postquam redit in præcordia uirtus,
 Q uam dea præbuerat, soluens à pectore uittam,
 P roijcit in fluuium qua parte excurrit in æquor:
 A tque illam in pelagus fluitantem protinus Ino

Læta capit. post quæ miser anæ egressus Vlysses
 Incubuit iuncis, terræ dans oscula matri:
 Hæcque ferens secum suspiria plurima duxit:
 Hæc mihi quid patior? quæ iam ultra damna subibo?
 Difficilem hanc fluuii noctem si degere tentem,
 Hæc metuo ne me gelidæ cum rore pruina
 Viribus absument defectum, animique uigore.
 Rigidus aurora è fluuijs nam spiritus exit.
 At si umbrosa petam nemoris secreta propinqui,
 Mæque labor frigisque sinant requiescere densis
 Arbutis, dulci resolutum membra sopore,
 Præda feris timeo ne certa rapacibus addar.
 Hæc tamen utilior misero sententia uisa est.
 Ergo petit syluam, qua fons surgebat aperto
 Propter eam campo: duoque hæc arbusta subiuit
 Inter se connexa, oleastrum, oleamque uirentem:
 Quas neque uentorum perflarat spiritus unquam,
 Nec Solis radij penetrare, nec humidus iuber
 Quiuerat. implicitis inter se creuerat harum
 Vtraque sic ramis: sub queis Laertius heros
 Se condens, lecti in morem cumulauit acërum
 Frondibus adstructis, quarum esset copia præstò,
 Quæ texisse uirum duo seu tria corpora possent
 Hyberno uel si seuissem tempore uenti.
 Ergo torum aspiciens simul est letatus Vlysses:
 In mediòque cubans, se frondibus undique texit.
 Non aliter torrem multo cinere occulit agri
 Ruslicus extrema, cui decst uicinia, parte,
 Semina conseruans ignis, ne extincta requirat,

O D Y S S E A E

Quàm sese folijs generosus texerit heros.
 Protinus ergo olli somnum Tritonia misit,
 D annorum ut caperent obliuia grata iacentem.

H O M E R I O D Y S S E A E L I -
 B E R S E X T V S.

Eruminis igitur domitus somnoq; iacebat
 Egregius Laërtiades, quū Pallas in urbē
 Phæacū ad populos se cōtulit agide clara:
 Qui campos habitasse tuos Hyperia fe-
 runtur,

Finitimi quōdā Cyclopibus, ijsq; minores

V iribus, à dira mala plurima gente tulisse.

Quare hos Nausithous deducens optimus illinc

T raditur in Scheria sedem posuisse remota,

E xornans urbem muro, domibúsque beatis,

Ae dibus atque sacris, postquam diuiserat agros:

V erùm is iamdudum Stygias inuiserat umbras:

T unc etenim Alcinous regalia scepra gerebat.

C æsia concessit proin huius in atria Pallas,

V t reditum eiecto miserata pararet Vlyssi.

E rgo subit thalamum prudens Tritonia pulchrum,

Q uo gratum Alcinoi capiebat filia somnum,

I ndole Nausicaa formaque æquanda deabus.

A t gemine famule formosæ utrinque iacebant,

C ura quibus thalami, & custodia credita ualæ.

H ìc thalamum ingreditur similis dea cæsia uento:

C onstitit & supra caput illius, hæc profata,

Remigis

R emigis eximij nata assimilata Dymantis,
 (Hæc erat æquæ ex animo dilecta puella)
 H anc igitur referens Pallas, sic farier orsa est:
 Te nimis, ut uideo, segnem edidit inclyta mater,
 S uilineas pulchras tibi cum sordescere uestes.
 I am præstò tibi sunt hymenæi, ornata decenter
 S is quibus, atque alios ornes, qui te optima ducent:
 N am rectè his homines sequitur bona fama peractis,
 G audiâque ad charos permanant magna parentes.
 N unc age lotura, quum lux se ostendet, eamus:
 N am tibi me sociam dederim, quâ prompta pareris:
 V irgineum perdes quandò ocyus ipsa pudorem.
 T e siquidem lecti proceres ex agmine multi
 P hæacum poscunt, quorum alto es sanguine creta.
 P roinde hortare patrem, quum cras aurora nitebit,
 V t mulas currumque parat, quo cuncta uehantur
 V estimenta tibi, peplici que, et stragula uestis.
 I psa que co melius multo uict abere, quàm si
 I re pedes cupias, cum sint procul urbe lauacra.

Hæc ubi dicta dedit, conscendit Pallas Olympum,
 Q uo firmam memorant sedem constare deorum,
 Q ui neque concutitur uentis, pluuiaue madescit,
 N ec niibus tegitur, sed purus semper in illo
 E t nebulis ær uacuuus, candor que serenus,
 Q uo que oblectantur superum pia numina diuum:
 I lluc diua abiit, postquam est affata puellam.
 A urora hic oriens lectis exciuit ab altis
 N ausicaam placida miratam insomnia noctis:
 Q uæ charis properè dictura parentibus, alta

A tria percurrrens, inuēnit in adibus illos:
 N anque foco genitrix ancillis cinctā sedebat,
 P urpureas ducens lanas formosa, patrique
 C oncilium ad Regum magnorum occurrit cuncti:
 A d quod cum illustris Phæacum turba uocarat.
 E rgo patrem uirgo dictis affatur amicis:
 Nōne mihi instrueres genitor charissime currum,
 S ublimem, solidum, uestes ut protinus omnes
 A d fluuium lotura feram, quæ sordibus horrent?
 T e quoque Phæacum positum decet ordine primo,
 C oncilium puras adeuntem sumere uestes.
 Q uin & sunt domibus nati tibi quinque, mariti
 Q uos inter duo sunt, crescunt alijque per annos:
 C onfessumque horum, lota sine ueste recenter
 N on ullus peteret: mihi quæ sunt omnia curæ.
 Hæc effata, nouos hymen eos dicere apertè
 N on est ausa patri, qui sensum accepit, & olli
 R eddidit hæc: Tibi non mulas aliudue negare
 N ata quæam: famuli currum tibi proinde parabunt,
 Q ualem chara petis: tu rectà flumen adito.
 Hæc ubi dicta dedit, famulis Rex inclytus aptè
 C urrem ornare iubet, qualem cius nata petisset.
 Q uæ properè, ut fuerant iniuncta, exacta dederunt.
 E thalamo hinc uestes operosas regia proles
 E xtulit, & curru posuit generosa polito.
 A t formosa cibos uarios huic mater in arca
 T radidit, apponens obsonia, & utre lyæum:
 A ureus accessit quibus & lecythus oliui,
 Q uo secum ancillas præclaras perungeret omnes.

Ergo

E rgo altum uirgo currum conscendit, habenas
 A ccepitque manu, simul insonuitque flagello
 P ercutiens mulas, magno hinc ruit impete currus
 A ssportans uestes multas, pariterque decoram
 N ausicaam, & quotquot delegerat illa ministras.
 A t fluuij postquam ad clari uenere fluenta,
 L ympha quibus faceret speciosa lauacra perennis,
 S ordida uti quanuis cuncta expurgare ualerent,
 A curru famule mulas ante omnia soluunt.
 V icinum has amnem propter siuere subinde
 P ascentes gramen prædulce errare: sed ipsæ
 E curru accipiunt uestes, undisque madentes
 I n foueis magno properè certamine calcant:
 D ein lotas, cunctisque à sordibus expurgatas
 L itore distendunt sicco, quæ multa lapillos
 V nda maris refluxo quatiebat uerbere salsi.
 E rgo ipsæ unxerunt ubi lotæ corpus oliuo,
 I ndulsero cibo ripam prope fluminis alti,
 D um siccas uestes ijs redderet ætherius Sol.
 P ostquam exempta fames, & amor compressus edendi,
 A biiciunt lætæ uittas: tum denique Regis
 P rima pilæ inter eas incepit filia ludum.
 Q ualis ad Eurotam, aut Erymanthi culmine summo
 E xercet Diana choros metuenda sagittis,
 A ut apri aut leuis illa sequens uestigia cerui,
 Q uam circum ægrestes glomerantur Oræades, ortæ
 A b Ioue, præstanti formâ, cunctæque decoræ,
 E xuperans Diana tamen supereminet omnes:
 L atonæ tacitum pertentant gaudia pectus:

O D Y S S E A E

T alis erat famulas inter generosa uirago.
 A st ubi iam ad patrios esset reditura penates,
 I nstructo referens curru pulcherrima uestes,
 C onsilio hoc Laërtiaden Tritonia iuuit,
 N ausicaam ut somno resolutus cerneret heros,
 Q ua ducente miser Phæacum inuiseret urbem.
 N anque pilam ad famulam iaceret cum regia uirgo,
 I n fluuium longè famula comecit aberrans.
 T ollitur hinc ingens atque excutit clamor Vlysseni:
 Q uis residens, animòque mouens non pauca, profatur:
 Heu quâsnam in terras hominum me fata tulerunt !
 I niusti an uiuunt regionibus hisce, ferique:
 A n magis hospitio celebres, diuòsque timentes?
 V irginca, ut reor, ad nostras uox aduolat aures:
 N ymphae hanc dicas uersantum in montibus altis,
 A ut fontes prope, uel fluuios, uallésue uirentes.
 C lamarunt magis ànne uiri me propter ad auras?
 Q uicquid id est tamen experiar, propiùsque uidebo.
 Exiit his dictis arbusi tegmine denso,
 E t ramum è sylua frangit mala passus Vlysses,
 V elâret folijs ut aperta uirilia multis.
 V t que leo egreditur sylua generosus, in altis
 M ontibus educus, uentos perpeffus & imbres,
 A t que oculis ardens, ouiumue boùmue per agmen
 C eruarumue ruit, dirâque fame excitus audet
 I n ualidis clausas inuadere ouilibus agnas:
 S ic nudus quannus sese miscere puellis
 V i Laërtiades prædura urgente parabat.
 E rgo illas salsis afflictus & horridus undis

Terruit,

T erruit, atque omnes diuerso ad littora cursu
 F ugerunt: sola Alcinoo generata remansit:
 N anque olli ingentes animos dedit incluta Pallas.
 P roin contra heroëm dubium stetit äñne puellam
 A pprendens genibus supplex oraret: eandem
 A n procul adstantem uerbis leniret, ut urbem.
 M onsträrétque sibi, & uestes præberet egenti.
 H æc alternanti potior sententia uisa est
 S tare procul, uerbisque prius mulcere puellam:
 N e genibus prensis in se cius uerteret iram.
 C onfestim dulci tum sic sermone profatur:
 T e supplex regina pcto, siue es dea, seu tu
 M ortalis. quòd si è numero sis una dearum,
 I ndole præstanti, formæque & corpore toto
 D ianæ mihi puebra uidere simillima castæ.
 S in te mortalem potius terra educat alma,
 O ter felices qui te genuere parentes,
 T er quoque felices fratres, quos gaudia porro
 M axima te propter subeunt, ubi tale frequentes
 I ndugredi germen prospèctant cunque choreas.
 S upra alios omnes fuerit tamen ille beatus,
 D otibus uxorem qui te amplis duxerit auctam.
 M ortalem haud memini similem tibi cernere, siue
 I lle uir, aut mulier fuerit, stupeóque uidendo.
 C onsimile in Delo celebres ad Apollinis aras
 C onspexi ad cælum palmæ consurgere germen:
 N anque iter, id multo populo comitante peregi,
 Q uod mihi erat grauium pòst causa futura malorum.
 I llud item stupui quondam regina uidendo

O D Y S S E A E

Cui simile è terra natum haud reor optima lignum,
 Sic ego te stupeo mirans, ac tangere prensis
 Te genibus metuo, plerisque doloribus haustus.
 Hæsternum uicena dies me eiecit ab undis:
 Nanque hoc me spacio uexere per æquora fluctus.
 Insula ab Ogygia nunc huc deiectus aberro,
 Ut damnis alijs uexer, cum nulla quietis
 Spes superet, mala multa etiam toleranda supersint.
 Nunc miserere tamen: nam te mala plurima passus,
 Primam adij: neque te præter mihi cernere quenquam
 Mortalem licuit, postquam has sum uectus in oras.
 Quare ostende urbem, quasque induar adijce uestes,
 Siquam huc adueniens tecum regina tulisti.
 At tibi dent quæcunque cupis, pia numina diuum,
 Tæta, uirique animum concordia pace ligatum:
 Nam potius nihil aut præstantius esse putarim,
 Quàm cum recta tenet domibus concordia nexos,
 Vxorémque uirumque. hosti dolor altus, amicis
 Gaudia, quanquam ipsos attingat summa uoluptas.
 Hæc ille: Alcinoi soboles cui talia reddit:
 Hospes, quandoquidem haud malus imprudensque uideris,
 Fortunásque uiris summi regnator Olympi
 Diuidit ille bonis ut uult prauis que potenter,
 Tæque malis, auxit, sunt attamen illa ferenda.
 Nunc quoniam nostras oras urbemque petisti,
 Non tu uestis inops fueris, neque scilicet horum
 Indigus, ærumnas passo quæ tradier æquum est:
 Quin urbis per me ac populorum nomina disces:
 Hæc loca Phæacæ habitant, urbemque propinquam.

Alcinoi

A lcinoi ast ego sum generosi filia regis,
 P hæacum in populum cui us, cui summa potestas.
 Sic ait: ancillisque iubens deint talia fatur:
 A n'ne uirum intuitæ fugitis? iam sistite cursum.
 A n'ne illum hostili deuectum huc mente putastis?
 N on hic, non quisquam mortalisue humidus in nos
 D amna ferens, pingues Phæacum accesserit agros.
 D ijs siquidem chari sumus immortalibus altis:
 S ccessu at uasti quoniam maris hocce moramur
 P ostremi, nec quisquam alius uir nostra frequentat
 L itora: cum miser hic ad nos peruenerit errans,
 H uic curare decet: nanque ab Ioue pauper, & hospes:
 E t quæ parua danus, capienti grata feruntur.
 E rgo illi famulæ potum præbete, cibumque:
 E t fluuio, uenti qua non stant parte, lauate.

Hæc ait. inter se hortantes steteruntque puella:
 Q uoque loco Alcinoi soboles præclara beati
 I usserat, heroem fluuio residere iubentes,
 P alliaque apponunt olli, tunicamque paratam.
 A ureus accessit queis & lecythus oliui.
 A bluere inde iubent illum sua membra liquenti
 F lumine: quum sic est illas affatus Vlysses:
 Hinc procul ancillæ consistite: nanque ego salsam
 I pse humeris spumam ablucrim: post ungar oliuo:
 N anque diu caruit quouis nostrum unguine corpus.
 M e uobis nunquam præsentibus usque lauaram:
 E rubeo siquidem nudarier ante puellas.
 Hæc ait. ast abeunt famulæ, dominæque renarrant
 S ingula: diuinus spumamque hic abluit heros,

P lurima quæ dorso atque humeris illisa manebat:
 E t caput abstergens, pelagi discussit odorem.
 A Et ubi iam totum sibi corpus inunxit oliuo,
 I nduit & uestes, dederat quas uirgo petenti:
 C æsia maiorem conspectu reddidit illum,
 A ugustumque magis, crispas ut uertice crines
 M itteret, ac similes hyacinthi floribus omnes:
 N on aliter quàm qui argentum circumlinit auro
 D oētus ab eximia faber artes Pallade multas,
 V ulcanóque, opera absoluit non pauca peritè.
 M irum infudit ci Pallas per membra colorem.
 V icino pelagi tum litore sedit Vlysses
 O ra deo similis, & pulchros corporis artus.
 O bstupuit primo aspectu regina, suisque
 S ic ait ancillis: Mentem huc adhibete puellæ:
 N on sine mente deum nostras deiectus in oras
 M iscuit egregijs hic se Phæacibus heros.
 N am prius horrendo teter mihi corpore uisus,
 N unc similis dijs est summo regnantibus axe.
 A tque utinam talem nancisceret ipsa maritum,
 D egeréque hac olli uitam regione liberet.
 N unc illi potum famulæ præbete, cibumque.
 Hæc ubi dicta dedit, dominæ parère puellæ
 F estinant, uictumque ferunt properanter Vlyssi.
 I lle famem, sibi quam iciunia longa pararant,
 A ppositis auidè extinxit, corpusque refecit.
 A lcinoi post quæ soboles generosa plicatas
 I mposuit curru uestes, ualidásque sub illo
 A diuinxit mulas: conscendit & ipsa deinde:

Atque

A tque his magnanimum uerbis affatur Vlyffem:
 Nunc hospes noſtram reſtā te confer in urbem,
 V t te celfa mei genitoris ad atria mittam:
 P hæacum procures cunctos nanque hiſce uidebis.
 N unc cape dicta memor, prudensque hæc mente teneto,
 D um per agros dabitur transire, hominumque labores,
 P oſt currum ancillis uenies comitantibus heros,
 O cyus hocque uia duce me certiffimus ibis.
 A ſt ubi Phæacum claram ueniemus ad urbem,
 T urris ubi excelfa eſt, & utroque ab littore portus,
 A tque ubi ſacra foro uicina eſt illicet ædes
 E ſaxis crecta ingentibus Ennoſigæo,
 A nguſtusque aditus, nam tractæ ex æquore puppes
 O btexere uiam, cum ſit ſua cuique carina,
 D cniſque ubi efficiunt ratibus propria arma, rudentes
 A tque alios funes, acuuntque ex ordine remos:
 (Non etenim tenti curæ Phæacibus arcus,
 N on pharetræ: at mali, at remi, celerésque carinæ,
 Q uicis pelagi tractus gaudent ſulcare profundos)
 S commata, ſi mecum uideare, perhorreo uulgi.
 E t quia Phæacum noui genus omne ſuperbum,
 E xtimeo peior ne quis ſic farier auſit,
 Q uisnam hic Nauſicaam ſequitur formoſus & ingens
 H oſpes? ubi inuentus? ſanè hunc feret illa maritum.
 A n quenquam externum pelago quaſiuit in alto
 E rrantem, quòd nulla uirum ſit copia præſtò?
 A n ne quis oratus multa præce forte puella
 H uc ſuperum calo uenit, quem ſemper habebit?
 F ecerit at melius quærens aliunde maritum,

Q uandò omnes nullo Phæacas honore reponit,
 Q uorum ipsam è numero muli peticre, bonique.
 D i xerit hæc aliquis: fient que opprobria nobis:
 D amnarémque aliam quæ talia cunque patraret,
 S i quæquam inuitis se fortè parentibus ausit
 C ommiscere uiris hymenæos ante peractos.
 P roinde meis aures adhibe charissime uerbis,
 A lcinoo ut reditum obtineas comitèsque uolente.
 E st nemus alnorum, sacrum tibi Cæsia, iuxta
 I dque uiam: atque ibi fons, & prata uirentia circum.
 H ic patris Alcinoi delubrum, hic uinea floret
 V rbe procul, quantum uox permeet alta uocantis.
 H occe morare sedens, donec ueniamus in urbem,
 I nclytáque Alcinoi capiant nos tecta parentis.
 H æc postquam ingressos adijisse putaueris hospes,
 T um te Phæacum uicinam confer in urbem,
 A lcinoi rogitans quamnam sint atria regis:
 Q uanquam ædes illas puero duce nosse ualeres.
 P hæacum inter enim sublimia tecta potentum
 A lcinoi similes uideas non ædibus ulla.
 H inc ubi deuenies nostros præclare penates,
 I nteriora celer tecti pete limina, donec
 A d matrem uenias. splendenti hæc asidet igni,
 P urpureas & net lanas (mirabile uisu)
 P ost matrem famulæque sedent: altæ ipsa columnæ
 H æret. quin solium patris illic luce renidet,
 Q uo residens uinum similis dijs ebibit heros.
 H unc tu præteriens, supplex genua accipe matris,
 C onfestum ut reditu letus potiare cupito,

L ongius à patrijs quanquam regionibus absis.

Quòd si illam lenem offendas, si mente benigna

T e foueat, superest tibi spes certissima chari

A tria posse patris, reliquos & cernere amicos.

Hæc ait: ac torto mulas formosa flagello

I nsonat: atque illæ properantes flumina linquunt.

V eloci at quaterent ubi campum ad littora cursu,

F rena tenens manibus moderantius impellebat:

V t Laërtiades, famulæ & sequerentur euntem.

S ol cadit hic, ollique nemus tenuere sacratum

P allados. hoc primum sedit Laërtia proles,

E t diuam supplex hac Pallada uoce precatur:

Clara Iouis summi proles Tritonia, nunc me

E xaudi miserum: precibus nanque antè fuisti

S urda meis, tunc quum me affligeret Ennosigæus.

H uic populo charus per te & miserabilis adsim.

Audijt hæc preces fundentem Cæsia: nec se

C onspiciam oranti tamen obtulit ipsa: potentem

N am patrum uerita est, miserum uehementer Vlyssæm

Qui prius afflixit, patriæ quàm ad tecta rediret.

HOMERI ODYSSEAE LI-
BER SEPTIMVS.

Is diælis diuam orabat Laërtius heros:
Nausicaã at uelox deuexit currus in urbem.
Quæ postquã eximij genitoris ad atria uenit,
Constitit ante fores: præstòque siere sorori
D ijs similes fratres, curru nexasque resoluunt.

O D Y S S E A E

I ngenti mulas, uestesque in tecta reportant:
 I psa petit thalamum: uetula atque huic ocyus ignem
 E piro in patria genita attulit Eurymedusa,
 Q uam quondam Epiro raptam uexere carinae
 S electum Alcino munus, Phaeacas ut omnes
 Q ui regeret, responsa illis pro numine reddens.
 N ausicae haec igitur, primis quam eduxerat annis,
 A ccenditque ignem thalamo, caenamque parauit.
 A st urbem cum iam peteret generosus Ulysses,
 M ulto illum nebulae contexit Pallas amictu:
 P haecum ne si quisquam foret obuius olli,
 Q uisnam esset rogans, conuicia diceret audax.
 A t postquam portis aderat uicinus, et urbi,
 T unc occurrit ei glauco dea lumine torua:
 G estanti que urnam similis generosa puella,
 C onstitit ante ipsum: cui sic Laertius infit:
 Nata, precor te trade duccem mi ad tecta potentis
 A lcinoi, populo qui regnat in hocce beatus:
 N am miser ex Apia terra nunc hospes adiuui
 H aec loca: nec quisquam porro mihi cognitus horum
 Q uotquot in hac urbe et regionibus hisce morantur.
 Haec ait: atque olli respondit caesia uirgo:
 Q uae petis, illa pater me commonstrante uidebis
 A tria: nanque mei sunt adibus illa parentis
 P roxima. proinde duccem tacite me chara sequeris.
 N eue horum aspicio quenquam aut affator cundo.
 N am facile externos Phaeax non ullus amaris:
 N ec ferme hospitium praebent aliunde profectis:
 N auibus at genus hoc fident uelocibus unis,

Aequora

A equora queis freti sulcant.nam Iuppiter illas
V t pennas celeres dedit.aut quod mente capeſſis.

Prima uiam fata hæc iuit Tritonia Pallas:

P oſtque deæ clarus ueſtigia ceſſit Vlyſſes.

V rbe igitur media Phæacum nullus euntem

C onſpexit:ſiquidem bello metuenda uirago,

A Ære prædenſo gradientem ſepſit Vlyſſem,

A c multo nebulae dilectum textit amictu.

O bſtupuit cernens heros portuſque ratæſque,

C onuentuſque uidens Phæacum,ac mania longa,

C elſaque firmata & uallis,mirabile uiſu.

A ſt ubi uenerunt præclari ad tecta tyranni,

C æpit eos inter ſic farier inclyta Pallas:

Hæc ſunt illa,pater,quæ dudum tecta petebas,

I n quibus eximij celebrant conuiuia reges.

E rgo aulam penetrans & limina,pelle timorem:

N anque uir in quouis opere eſt præſtantior,audens,

E x alijs quanquam ueniens regionibus adſit.

R eginam inuenies ingreſſus in atria primum

A retcn proprio dictam cognomine,& ijsdem

Q ui regem Alcinoũ genuere,parentibus ortam.

N auſithoum ſiquidem genuit maris arbiter,olim

C um forma eximiam Peribæam mixtus inſiſſet,

M axima natarum quæ uixerat Eurymedontis,

Q uem ſæuos perhibent quondam rexiffe Gigantes,

E xincta illorumque iniuſta gente periſſe.

H æc compreſſa igitur natum dedit Ennoſigæo

N auſithoum claris regem Phæacibus olim.

N auſithous genuit Rhexenorâque Alcinoũmque:

Quorum illum occidit Phæbus sine prole uirili,
 Quam nullam huic tulerat noua nupta, sed edidit unam
 A retem, Alcinous qua uixit coniuge latus,
 Vxorem impense ueneratus, ut esset in orbe
 Vir nullus tanto uxorem dignatus honore,
 A retcm quanto dignam duxere parentem
 Nati, atque Alcinous, Phæacúmque inclyta turba.
 Susplicere hanc etenim soliti pro numine, grato
 Ore salutabant, irct quum pulchra per urbem:
 Quandoquidem huic prudens animus non defuit usquam:
 Consulere ut populo, ac lites dissoluere posset.
 Quod si fortè tuos animo miserata labores
 Hæc fuerit, superest tibi spes certissima, charos
 Poffe tuæ patriæ quandoque reuifere fines.

Hæc effata abiit bello metuenda uirago
 A equor in immensum, Scheriámque reliquit amœnam.
 Hinc Marathona petens & Athenas Cæsia latas,
 Condit Erechthei se limine, fortis at heros
 Regis tectâ subit, meditatus multa priusquam
 Alta pauimenti contingeret æra nitentis.
 Nam uelut à Luna Phæbeo aut sidere fulgor
 Egrediens magni lustrabat tectâ tyranni.
 Acre etenim fuerant constructi à limine muri
 Ad penetrare domus: pinnis circúmque nitebant
 Cyaneis, auro solidæque ante omnia ualuæ:
 Argento ductique arato in limine postes,
 Argento limen superum: hoc super, aurea cornix.
 Perfecti sed utrinque canes auro atque argento,
 Mulciber eximia quos fecerat arte decenter,

I ndyta ut Alcinoi seruariet limina, semper
 E xpertes lethi, quos nullum absumeret auum.
 A pplicite ast intus muris à limine primo
 A d penetrare aderant sellæ, tenuésque per illas
 D ispositæ uestes, muliebrique arte peractæ:
 P hæacum his soliti proceres residere cathedris,
 P inguibus intererant epulis noctésque diésque.
 I n sacris autem iuuenes altaribus aurei
 S tabant, accensasque faces hinc inde tenebant,
 Q uæ noctu afferrent lucem cœnantibus æde.
 Q uinquaginta intus famulæ, quæque ordine longo
 P insere seu flauæ Cæceris frumenta per ædes,
 T exere seu telas, aut uoluerè pensa, sedentes
 I n gyrum, similes proceræ frondibus alni:
 T extaque stillabant oleum uelamina liquens.
 S icut enim reliqui cedunt Phæacibus altum
 P er mare nauigijs pulchris, uxoribus horum
 S ic tela texenda aliæ: Tritonia multas
 N am dedit ijs artes, & mentis acumina promptæ.
 E xtra aulam porrò completens iugera terræ
 Q uattuor, hortus erat, circum undique septus, & altis
 C onstitus arboribus: quo Punica mala uirebant,
 E t Pyrus, atque suis Mali cum fructibus amplæ.
 P raterea dulces Ficus, Olcæque uirentes:
 P erpetui inque illis fructus, quos sicca negaret
 N on æstas, neque byems: zephyri nam flamina semper
 M aturos reddunt genitos, gignuntque recentes.
 P ost pyra proinde pyrum, post mala senescere malum,
 P ost ficus cernas ficus, unâsque sub unas.

O D Y S S E A E

Vinea quin illic est fertilis, altera cuius
 A rea siccatur Phœbea lampade, plano
 P osta loco: alterius sed uinitor excipit uuas,
 A ut calcat: florem perdunt aliaque subinde
 N ondum maturæ: mutant aliaque colorem.
 A reolæque illic distinctæ tramite recto,
 S emper olus, quodcunque horti nouere, ferebant.
 A t fontes intus gemini: quorum irrigat hortos
 A lter: at alterius cursus sub limen in ædes
 D efertur, largè præbens Phæacibus undas.
 T ot superùm donis pollebant tecta tyranni:
 S ingula quæ sistens multum est miratus Vlysses.
 A t postquam hæc animo pellegit cuncta, penates
 I ngreditur: celerique petens penetralia gressu,
 P hæacum proceres rectoresque inuenit omnes
 V ltima Mercurio libantes pocula diuo.
 P ostremo huic etenim libabant nocte sopora.
 E rgo per eximias ædes, mala passus Vlysses
 T ectus ijt nebula, quam offuderat antè Minerua,
 D onec ad Areten pertransiit, Alcinoúmque.
 C ūnque manu genibus reginam apprehenderet heros,
 S cindit se nubes, & in æthera purgat apertum.
 O bstupere olli tectis herosa uidentes:
 C onticuere tamen: supplèxque hæc infit Vlysses:
 Arete eximij Rhexenoris inlyta proles,
 E cce tibi, Regina, miser, claroque marito,
 C onuiuisque adsum, queis uitam sancta beatam
 N umina dent, bona cuncta suis & linquere natis
 I n domibus, quos & populus commisit honores.

At citò

A t citò mi redivitum in patria uos tecta parate.

N anque diu à charis abssum mala passus amicis.

Hæc ubi dicta, foci in pulvere sedit ad ignem.

P hæc ac sique illum tacitè mirarier omnes:

Q uos prudens uerba hæc Echenèus rettulit inter,

P hæc acum ille uirum iam natu maximus heros,

F acundique oris, uetera atque recentia doctus.

E rgo senex illis maturus talia fatur:

Dedecus hoc ingens fuerit, Rex optime, nobis,

H ospes humi ante focum iacat si pulvere sicco:

H ique tuum expectant nutum, neque farier audent.

P roinde iube nitido solio residere, iacentem

A ttollens, fidisque merum præconibus illi

P orrigere, ut superum libemus pocula Regi,

S upplicibus solitus qui semper adesse uerendis.

E que tuo mox proma penu canam afferat olli.

Hæc Echenèus ait: queis postquam nobilis aures

P rabuit Alcinous, solertem accepit Vlysses,

E que foco erectum, solio locat ipse nitenti:

L aodamanta autem sibi charum ante omnia natum

E xcijt: Alcinoe nam proximus ille sedebat.

H inc manibus lymphas ancilla dat, aureus olli

G uttus, eratque lebes argenteus, inde politam

A pposuit mensam, Cereris quam sedula flauæ

M uneribus cumulat gratis, uictumque ministrat

L argius, atque hilari profert præsentia uultu.

E rgo cibo ac potu indulset Lærtius heros.

A t Rex præconem alloquitur, ac talia mandat:

P onto noë infundens unum cratère propina

O D Y S S E A E

O mnibus, ut superum libemus pocula Regi,
 S upplicibus solutus qui semper adesse uerendis.
 Hæc ait: at dulcem præco cratère lyxum
 O mnibus extemplo infudit per tecta minister.
 A st ubi libarunt quantum uoluere bibentes,
 A lcinous claris tum sic Phæacibus inquit:
 Phæacum audite hæc proceres, eque ordine primi,
 Q uæ me cunque animus uobis effariet urget:
 P erfectis epulis dormite ad uestra reuersi
 L imina: mane scnes orto sed cogite multos,
 H ospes ut à nobis capiat conuiuia præsens,
 S acraque reddamus dijs immortalibus. inde
 H uic facilem reditum lætumque parabimus omnes,
 C onfestim ut nostris ratibus sua tecta reuisat
 E xultans, uel si longinquas incolat oras,
 V t mala nulla miser subeat neque damna priusquam
 I n patriam redeat, qua perferet omnia durus,
 Q uæ fatum ac triplices olli neuere sorores,
 Q uum miserum genitrix in luminis edidit auras.
 I am superum si quis nos calo inuisit ab alto,
 S umma parant aliud quicquam post numina nobis.
 N anque deos semper manifestos cernimus, ollis
 Q uandocunque sacras hecatombas rite paramus,
 N obiscum & celebrant conuiuia læta sedentes.
 Q uod si solus iens occurrat fortè uiator,
 N on sese occultant nobis: nanque hise propinqui,
 C yclopes ueluti sumus, & fera turba Gigantum.
 Hæc ait Alcinous: cui talia reddit Vlysses:
 N unc aliud potius tibi sit Rex optime cordi:

Corpore

Corpore non similis dijs immortalibus altis
 Ingeniôue adsum: mortali at sanguine cretus
 Ex ijs, perpeffos quos damna grauiſſima noſtis,
 Aequari ualeo quibus ipſe doloribus hauſtis.
 Plurima quinetiam uobis ego damna referrem,
 Quæ toleranda mihi ſuperi miſere potentes:
 At ſinite afflictum quanuis cœnare dolenter.
 Irato ſiquidem miſ peius uentre, nec ullum
 Ille ſui inmemorem fieri ſinit improbus unquam,
 Non miſerum quanuis, magnôque dolore grauatum.
 Proinde animus luctum ſuadet, ſed uenter & eſſe
 Et potare iubet ſemper, poſcîtque repleti,
 Quæ mala cûnque tuli, cunctorum obliuia præbens.
 Vos, ſimul extulerit digitos aurora rubentes,
 Feſtinate precor patrias me mittere in oras,
 Paſſum multa licet: quin uitam morte reſoluam
 Rura cupita ſemel cernens, patriôſque penates.
 Sic ait: atque omnes laudarunt dicta, iubentes
 Hoſpitio exceptum dimittere digna locutum.
 Aſt ubi libantes quantum uolucere biberunt,
 P hæaces cubitum quiſque ad ſua tecta reuerſi,
 L inquentes miſerum teſtis heroa beatis:
 Quem iuxta Arete ſedit, formaque decorus
 Aleinous, famulaque hîc cœnæ uafa reportant.
 A rete inter eos tum ſic formoſa profatur.
 Pallium enim ac tunicam nouit, quas inclyta quondam
 Fecerat eximias ueſtes, doctæque miniſtræ.
 Hiſ igitur dictis generoſum affatur Vlyſſem:
 Percontor te hoſpes primùm, quis? & unde uirorum

O D Y S S E A E

H uc ades? hanc tibi quisnam dedit optime uestes?
 N óme huc te errantem pelago uenisse ferebas?
 Hæc ait Arete: cui talia reddit Vlysses:
 O Regina, graues longo sermone dolores
 P romere difficile est: superi mihi nanque dedere
 I nnumeros, tamen hæc referam quæcunque rogasti.
 Ogygia immenso longè iacet insula ponto,
 Q ua magni Atlantis soboles uersuta Calypso
 A e des pulchra colit dea, non mort alibus ullis
 C oncubitu sese miscens, cuiquàmue deorum.
 V i superùm at solus cessi deiectus in ædes
 I llus, omnipotens candenti fulmine nam mi
 P erfregit medio disiecitque æquore puppim.
 E xcidio ex illo sociùm manus occidit omnis.
 I pse ima residens confractæ parte carinæ,
 P er maria ad lucem nonam turbata ferebar.
 O gygia at decima me cepit nocte Calypsus
 I nsula formosæ: proprijs quæ sedula tectis
 E xceptum curans aluitque, deùmque spondit
 M e fore, quem nunquam raperet damnosa senectus.
 A t mihi non animum mouit dea: sed tamen annos
 S eptem illic uixi, lachrymis semperque rigabam
 Q uas mihi diuinas dederat nympa incluta uestes.
 A st ubi iam octauus redeuntibus affuit horis,
 T um mihi persuasit reditum dea, siue iubente
 I d Ioue, siue deæ mutata est fortè uoluntas.
 M e rate proin mittens, Cereris dulcisque lyæi
 D ona dedit, uestesque adiunxit nympa beatas,
 S ubmittens facilem lenémque per æquora uentum.

Septima

S eptima post decimam sic me lux uidit euntem:
 O ctaua at uestros cepit Phæacia montes
 O stentare mihi.tum gaudia pectore magna
 C oncepi, infelix:multos nam deinde labores
 E xhausturus eram,mibi quos dedit Ennosigæus,
 Q ui mi iter impediit, commotus undique uentis:
 T urbauit que fretam:cuius me scilicet undæ
 N on sincerent ferri marentem naue per altum.
 N anque ratem medio disiecit in æquore turbo:
 A st ego nans undæ hoc sulcaui, donec in oras
 M e uestras uentus rapiens fluctusque tulere.
 I n quas egrediens, fluctu correptus, in acten
 A d surdas cautes et littora dura ferebar.
 A t retro naui rursus, dum fluminis undas
 I ngrederer: locus est uisus nam commodus ille,
 V t neque saxosus, neque uento obnoxius ulli.
 H uc animum exiui recreans.nox deinde moranti
 F usca superuenit. procul ergo egressus ab amne,
 A rbustis tectus iacui, lectisque uolutus
 F rondibus: insudit que deus per membra soporem.
 V exatus quauis, tota sic nocte quicui
 F essus ad auroram, mediæque ad tempora lucis.
 V erum ubi Sol caderet, fugit mihi corpore somnus.
 N atæ hîc fortè tuæ famulas in littore uidi
 L uidentes, similis cum queis erat ipsa deabus.
 O rai hanc supplex:nec mentibus illa benignis
 E xcidit, ut iuueni te uix occurrere tali
 P osse putes: neque enim iuuenes sapere aspicias unquam.
 P ræbuit hæc cererem largè, laticemque byæum:

E t fluuio lauit: dedit hasque mihi optima uestes.

Hæc, Regina, licet mærens, uera omnia dixi.

Sic ait: Alcinous contra cui talia fatur:

N ostra parum rectè hoc effecit filia, quum te

Ac dibus haud statuit nostris, muliebri secutum

A ncillarum agmen: quã primam es quippe precatus.

Hæc ait Alcinous: cui sic Laërtius heros:

I mmeritam quæso bone Rex hoc nomine natam

N e damna: ancillas iussit me nanque sequentem

I re: sed erubui comit antibus ire puellis,

N e cernens animo ferres fortassis iniquo:

Z clotypi mortale genus nam uiuimus omnes.

Tunc hæc Alcinous grata uice reddidit olli:

N on mihi rem præter, faciles cor suggerit iras,

H ospes: honesta tamen sunt cuncta decencia porro:

I uppiter atque utinam & uellet cum Pallade Phæbus,

Q ualis es, ut mecum concordi mente ligatum

A sspicrem generum, nostræ natæque maritum.

N anque à me, degens nobiscum hac urbe libenter,

T ecta & opes caperes, te non remorabitur ullus

P hæacum inuitum: neque faxit Iuppiter istuc:

A t tibi (ut hoc noris) reditum cras ipse parabo.

I nterea somno resolutus membra quiesces.

A t nauem hi ducent tranquilla per æquora, charam

I n patriam ut redeas, aut quod tibi cunque libebit,

E ubæa uel si magis sit locus ille remotus,

Q uam spacio immenso nostri distare loquuntur

Q ui uidere, illuc Rhadamanthum puppe uehentes

V isurum Tityon terræ omniparentis alumnum.

Hi tamen

H i tamen exactum facile una luce dederunt
 I llud iter, retróque ad limina nota tulerunt.
 T u quoque quàm celeres nobis sint æquore puppes.
 P erspicias, qualis remósq̃e agitare iuuentus.
 Sic ait Alcinous: quæcis dictis latus Vlysses
 R edditus, hæc olli respondit uerba precatus:
 Hæc perfecta utinam reddat regnator Olympi:
 S ic etenim Alcinous terra celeberrimus alma
 V iueret, ad patriæque ego tecta cupita redirem.
 Hæc illi inter se uario sermone ferebant.
 A t iubet Arete famulabus pulchra uocatis
 P orticibus lectos insternere, purpureóque
 S tragulo eos tegere, ac superaddere deinde tapetes:
 M olles quin etiam uestitu apponere amictus.
 E rgo id opus famulæ properant per tecta, facesque
 G estantes, subito lectos strauere: subinde
 H is dictis promptæ generosum hortantur Vlysses:
 S urge hospes: lectus præstò est: somniumque capeffe.
 Hæc famulæ: ast heros dormitum abit inde libenter.
 Q ui somno indulgens, recreabat corpora lectis
 C onditus instratis, ubi porticus ampla sonaret.
 A lcinous tecti penetrati in sede quiescens
 D ormij: hunc iuxta regina cubile parauit.

H iij

HOMERI ODYSSEAE LI-
BER OCTAVVS.

Vrora at currus ubi protulit orta rubētes,
Alcinous lectis exurgit mollibus heros:
Exit ex è thalamo Laërtæ clara p̄pago:
Quem sacer Alcinous Phæacū adducit ad
amplum
Conciliū, ad curuas indiētū mane carinas.

C onfedere igitur saxis exinde politis
O rdine: mōxque tulit sese Tritonia Pallas
P raconi Alcinoi faciem aſſimilata, per urbem,
V t Laërtiadæ reditum generoſa pararet.
A dſtitit ergo uiris, & ſic ad quēque locuta eſt:
Huc age Phæacum proceres, eque ordine primi
I te ad concilium ſuper hoſpite conſulturi,
A lcinoi celebres Regis qui uenit in ædes,
I aētatus pelago, ſimilis dijs, corpore præſtans.
Excijt his dictis uires animoſque uirorum.
C onuenere igitur, pleniſque ſedilibus olli
S ederunt. ſtupuit ſiquidem pars plurima cernens
P rudentem Laërtiaden, cum Caſſia magnum
I nſudiſſet ei capitique oculiſque decorem,
C orporis atque habitu maiorem heroa dediſſet,
O mnibus ut charus Phæacibus, utque uerendus
R edditus, in populo certamina plurima uictor
P erſiceret, quacunque olli delecta iuuentus
P ropoſitura foret. ſedenim petiere frequentes
C oncilium populi, quibus hæc Rex optimus inſit:

Phæacum

Phæacum proceres, animis ea figite uestris,
 I mo quæ cupimus deprompta è pectore fari.
 H ic errans nostras heros peruênit in ædes,
 N ec scio an occiduo ànne oriente à sole profectus.
 A t reditum nostra certum sibi naue parari
 O rat.nos illi reditum de more paremus:
 Q uandoquidem nullum nostra hæc ad limina uectum
 F lere diu optati reditus toleramus egentem.
 I nsuetam ergo undis ducamus in æquora puppim:
 Q uinquaginta itidémque duum fortissima cuncto
 C orpora de populo totaque ex urbe legantur.
 E xite hinc remis aptè per transstra reuinctis
 E xtemplo, & pingues epulas curate frequentes:
 N anque dabo has largè quum limina nostra petetis.
 H æc iuuenes mandata ferant, sed cætera Reges
 S ceptriferi manus ad nostros properate penates,
 H ospes ut accipiat conuiuia læta, nec ullus
 I d neget: accersant diuinumque urbe poëtam
 D emodocum. huic etenim deus oblectamina cantus
 S upra alios tribuit, quò mens cunque egerit illum.
 Præcessit Rex his dictis, aliisque secuti
 S ceptriferi: præco cantorem adiut que peritum.
 A t lecti iuuenes quot Rex mandarar, ad alti
 S e pelagi littus studio flagrante tulcre.
 A d mare sed postquam iuuenes nauémque profecti,
 V ndisonum in pelagus nigrum traxere carinam,
 T unc olli malum imponunt, ac uela ministrant,
 P ellibus & sceltis neclunt ex ordine remos
 V t decet, extendunt & candida uela parati.

I nde salo puppim statuunt, ad tectaque clari
 A lcinoi post hæc redeunt mira arte polita.
 P orticus ergo uirum, quin septa, domusque repleta est:
 N am plerique illuc ierant iuuenesque senesque.
 B issenas his mætat oues Rex optimus, albis
 D entibus atque sues octo, geminosque iuencos,
 T ergora queis rapiunt scetis, epulasque ministrant.
 A duenit hic cantor Musæ dilectus, ab illa
 Q ui cepit quondam præbente bonumque malumque.
 N anque oculis captum, decorauerat inclita cantu:
 P ontonous fellam apponit cui protinus inter
 C onuiuas lectos, longæ applicat atque columna:
 E t clauo citharam suspendit deinde sonoram
 C antoris supra caput, admonuitque propinquam
 A ccipere: & præco cistam mensamque ministrat:
 Q uoque sitim sedet, magnum cratera repleuit.
 A dmouere manus epulis hinc turba paratis.
 P ostquam exempta fames, compressus amorque bibendi,
 M usa dedit uati laudes ac gesta uirorum
 C armine tum celebri notoque ad sidera celi,
 I urgia Peliden nata inter & inter Vlysses,
 C ontendere uelut lauta ad conuiuia uerbis
 I nter se grauibus: quo nomine maior Atrides
 G audebat Graiium aspiciens contendere primos.
 S ic etenim in Pytho quondam responderat oli
 D elius ingresso templum, ac responsa petenti.
 P rincipium instabat magnæ tum nanque ruinae,
 Q uam superum in Troas rector Graiosque mouebat.
 A si ea dum uates caneret, Laertius heros

P urpuream manibus uestem desumpsit utrisque,
 O bducens capiti, faciem texitque decoram:
 N am flere erubuit coram Phæacibus heros.
 Q uandocunque igitur cessabat munere cantor,
 A bstergens lachrymas uestem abducebat Vlysses
 A capite, & superis libabat pocula sumens.
 A tque is cum rursus caneret, rursusque iuberent
 P hæacum proceres cantus dulcedine capti,
 F undebat lachrymas heros, uultumque tegebat:
 N ec populo quisquam lachrymantem aduertit in omni,
 A lcinoum præter: propius nanque ille sedendo
 P ercepit mæsto suspiria corde trahentem.
 R emigio claris tum sic Phæacibus inquit:
 Phæacum audite hæc proceres, æque ordine primi,
 I am gratis nobis epulis satiata libido est,
 I am cithara, sequitur quæ epulas postrema uoluptas:
 N unc agite egressi certamina cuncta subire
 E xperiamur, ut hic referat post hospes amicus
 I n patriam rediens, alios quam uincimus omnes
 C æstibus, & saltu, & cursu, duræque palæstra.
 Exijt hæc fatus princeps, aliisque secuti.
 A t præco citharam clauo suspendit adunco,
 D emodocumque manu capiens, eduxit ab altis
 A e dibus, atque uia cæcum deduxit eadem
 Q ua proceres ibant, certamina ut illa uiderent.
 E rgo olli petiere forum, quos turba secuta est.
 H ic iuuenes multi consurrexere uigentes,
 A croneus, cumque Ocyalo surrexit Elatreus,
 N auteusque, Primneusque; etiam, Anchialusque; & Erectmeus,

O D Y S S E A E

P onticusque Proteusque, Thoon, Anabesincusque,
 T cetonida Anchialus Polynctique inchyta proles.
 E uryalus similis gaudenti caede Gradiuo,
 N aubolidésque omnes & forma & corpore uincens
 P haeacas, praeter generosum Laodamanta.
 T res iidem Alcinoo generati ex ordine surgunt,
 L aodamasque, Haliusque, ac diuinus Clytonceus.
 H i primi celeris petierunt praemia cursus.
 E rgo à carceribus cursum capere, simulque
 P uluerulenta omnes campi per plana ruebant.
 V loci at cursu Clytonceus uincere cunctos.
 Q uantus enim est mulis ubi culta noualia scindunt,
 T erminus, ille alios omnes post terga reliquit.
 D ifficili iuuenes certarunt deinde palaestra:
 V ictori Euryalo cuius data praemia palma,
 A mphialusque alijs saltus praelatus honore est.
 A st omnes disci certamine uicit Elatreus:
 L aodamas satus Alcinoo dein castibus omnes.
 V erum ubi cunctorum est ludis satiata libido,
 L aodamas socijs haec insit rege creatus:
 Nunc agite o socij quæramus ab hospite, num quod
 C ertamen didicit: neque enim malus esse uidetur.
 S i femora aspicias, si crura manusque, superque
 C rucem ingenti præstantem robore, necdum
 E xcessit robur: cumulo tamen ille malorum
 V ietus adest: siquidem nihil æquore peius opinor
 C oncussisse uirum, ualido sit corpore quauis.
 Hæc ille: Euryalus contra cui talia satur:
 R ectè hæc Laodama narras, & cuncta decenter.

Accedens

A ccedens uerbis compella proinde benignis.
 At postquam Alcinoos satus audiit hæcce, profectus
 C onstitit in medio: tum sic affatur Vlysses:
 Huc hospes concede pater, certamina tenta,
 S i quod doctus ades: nam te decet illa tenere.
 M aior enim nulla est uiuenti gloria cuiquam,
 Q uàm quod obit proprijs manibus, pedibusque peregit.
 N unc age, siquid habes, animoque expelle dolores.
 N on iter usque diu cupies: nam puppis in æquor
 I am dudum tracta est, socij sunt iamque parati.
 Regius hæc iuuenis: cui sic Laërtius heros:
 C ur mihi Laodama mordentes hæcce iubetis?
 M i dolor est longè mage quàm certamina cura:
 P lurima quandoquidem subij mala, multaque passus
 H oc uestro sedeo cætu, reditumque cupitum
 A Rege exposco precibus, populoque coactò.
 Hic olli Euryalus respondens t alia fatur:
 H uic ego te similem haud credam, certamina doctè
 Q ui sciat illa, homines inter quæ multa feruntur.
 T e magis huic similem dicam, qui puppe sedendo
 I mperitat nautis, curatque negocia ponto,
 Q uisque onerum memor est, custosque uiatica scruat,
 L uera aut rapta: neque es similis certamina doctò.
 Hic illum toruè aspiciens, ita fatur Vlysses:
 H aud rectè hæc hospes dixi: iniustusque uideris.
 S ic non grata uiris superi dant cuncta potentes,
 I ngenium, formam, atque orandi scilicet artes.
 V ilior est aliquis formæ nam sæpe decore,
 A t speciem uerbis ornat deus, huncque libenter

O D Y S S E A E

P rospicit orantem populus, uirésque beati
 S uspicit eloquij, superat quibus ille coactos:
 P érque urbem incedens, pro numine cernitur ipfis:
 A st alius forma similis dijs nascitur altis:
 I llus at nulla est insulsis gratia uerbis.
 S ic te conspicuum uultu uoluere potentes
 R eddere calicolæ, uanum ingeniumque dederunt.
 A t mi animum charo mouisti in pectore, uerba
 R ecta parùm, fundens, sed nec certamen, ut inquis,
 O mne mihi ignotum est: quin me reor ordine primo,
 R obore dum fruere solido, manibúsque fuisse.
 N unc mala me passum multi afflixere dolores
 E xhaustum bellisque uirum, pelagique procellis.
 S ic tamen afflictus, certamina uestra subire
 E xperiar, uerbis turbatus pectora duris.
 Hæc dicens, ipsa discum cum ueste prehendit
 I ngentem, solidum, ac uincentem pondere cunctos,
 P hæaces quibus inter se certare solebant.
 H unc circumtorquens manibus proiecit Vlysses.
 A t lapis insonuit: cuius perterrita iactu
 P hæacum ad terram sese omnis turba reclinat:
 S igna supergrediens sed transit omnia saxum
 P ræualidis missum manibus: cui cæsia signum
 A similata uiro proponit Pallas, & inquit:
 Luminibus captus signum hoc dignosceret hospes
 C ontrectans: neque enim reliquis iacet intermixtum,
 A t longè primum. proinde hoc certamine fide
 P ræmia Phæacas inter tibi certa reponi.
 Hæc dea: queis diælis multum est latatus Vlysses,
 Gaudens

Gaudens quod socium in certamine uidit amicum.

Lenius est igitur Phæacibus hæcce locutus:

Huc agite ô iuuenes, uestrum plerosque putarim

Quod ieci, discum, aut iacturum longius esse.

Ex alijs sedenim quæ cor mihi suggerit audax,

Experiamur age hic (nam me irritastis & ultro)

Cæstibus aut lucta aut pedibus nullum ipse recusem

Phæacum è numero, solum extra Laodamantem:

Nanque hospes meus est. quis enim contendat amico?

Demens ille quidem est, & nullo dignus honore,

Qui dura hospitibus certamina proferat hospes,

Æterno in populo peiora sibi omnia reddens.

Est alium nullum temno, nullumue recuso,

Quin contra experiar quenuis cognosse laborans.

Mesiquidem nullo (quot sunt) certamine damnes.

Tendere nanque arcus & contrectare politos

Edidici, primusque uirum læsisse sagitta

Agmine in hostili possem, uel plurima adesset

Socium manus, atque ea tendere docta sagittas.

Mæque Philoëtetes arcu superauerat unus,

Troianum in populum cum Græcia flecteret arcus.

Est alios à me credam superarier omnes

Quotquot terra homines cereali munere nutrit.

Nam priscais ausim nunquam contendere, quales

Amphytrioniades, atque Eurytus Oechaliensis,

Qui certare deis arcu uolucris supremis.

Confestim perijt proin Eurytus, inque paternis

Artigit haud senium laribus: nam percitus ira

Audentem hunc arcu secum contendere, Phæbus

O D Y S S E Æ

P erdidit ipse hastam iacio quò nempe sagittam
 N emo alius cursu Phæacum uincere nequis
 M e ualeat, metuo, nam me domuere furentes
 I n pelago fluctus, deiectum à puppe profundum
 I n mare: quæ cunctos artus mihi causa resoluit.
 Hæc ubi dicta dedit, fecere silentia cuncti:
 A lcinousque olli respondit talia solus:
 Ingrata inter nos hospes non ista recenset,
 V irtutem cum laude tuam quum ostendere pergis,
 I ratus iuueni, qui te in certamine laudis
 D ixerit expertem, nequis contemnere teque
 V irtutemque tuam ualeat, qui congrua norit.
 N unc audi quæcumque loquar, quæ heroibus ipse
 P òst alijs referas quum tecta paterna renises,
 C oniuge cum chara natisque epulabere letus,
 V irtutem recolens nostram, quo rector Olympi
 N os opere à patribus doctos excellere cessit.
 N on pugiles sumus egregij, duræque palæstra
 C onspicui, at pedibus celeres, & puppibus apti:
 N os citharæ choræque iuant, conuiuia semper,
 M ultiplikes uestes, lecti, calida atque lauacra.
 P hæacum ergo agite huc primi saltare periti,
 S altate, ut charis referat post hospes amicis
 Q uum sua tecta petet, reliquos quàm uincimus omnes
 N auibus, & cursu ac cantu, quantumque chorcis.
 D emodoco ast alius citharam nunc ferre sonoram
 F estinct nostris laribus per tecta iacentem.
 Sic ait Alcinous: post quæ consurgere præco,
 R egali citharam laturus ab æde sonoram.

Tum

T um lecti è populo, quæis publica cura dedisset
 I udicij leges pulchro in certamine, surgunt,
 A e quarunt quæ locum choreæ, latumque theatrum
 F ecerunt: præco citharam fert inde sonoram
 D emodoco, qui se medium tulit. ergo iuuentus
 F lorida consurgit saltus choreæque perita:
 P ercutiuntque solum pedibus, miratur Vlysses
 P roinde pedum iactus crebros: stupuitque uidendo.
 P ersonat at cithara diuinus carmina uates
 P ulchra super Veneris formosæ ac Martis amore,
 V t mixti inter se Vulcani in limine primum
 C lam fuerint, dederitque is multa, cubilia turpans
 V ulcani regis, subitoque ut nuncius huic Sol
 V enit, concubitu qui hos uiderat intermixtos.
 Q uod postquam accepit commota Lemnius ira,
 A rtis ad arma suæ redijt, mala multa uolutans:
 I ncudem & statuens magnam, fortissima cudit
 V incula, nexa modis miris, ut fixa manerent.
 C umque dolos Marti struxisset percitus ira,
 E xijt è thalamo, & qua tecti parte iacebant,
 F ulcra torique prius circum undique uincula fudit:
 D esuper è trabibusque inspersit multa politis,
 T enuia, quæ nullus ceu fila uideret arachnes,
 E superum numero: fecit sic cuncta dolose.
 A t postquam fraudes thalamis instrauerat omnes,
 E gregie structam Lemnum perrexit in urbem:
 (Nanque ea cunctarum est olligratissima tellus)
 A urea lora tenens, hæc Mars speculatus ab alto est.
 E rgo ubi Vulcanum digressum à limine uidit,

I llus eximias lætus concessit in ædes,
 Q uippe coronatæ Veneris detentus amore:
 Q uæ cum fortè recens à patre Tonante redisset,
 S ederat, adueniens petijt quum tecta Gradiuus,
 A cciensque manum Cythereæ, talia fatur:
 Chara mihi ante alias, lecto recubemus: ab hocce
 Nam populo Vulcanus abest, Lemnûnque profectus,
 S intias agresti strepitantes uoce petiuit.
 Hæc dicens, Veneri recubandi induxit amorem.
 E rgo torum ingressi, somnum cepere: sed illus
 V incula Vulcani se circumfusa dedere:
 V t membra haud possent mutare aut tollere iuncti,
 N ullo posse modo se experti soluere iunctis.
 D cinde superuënit sic nexis Mulciber, ut qui
 A ntè reuersus erat, quàm Lemnia rura teneret,
 A Phæbo monitus speculato hæc ipsius ergo.
 I n thalamum quare cruciatus corda rediuit:
 V estibuloque adstans, & multa iunctus ab ira,
 H orrendum insonuit, superos atque excijt omnes.
 Iuppiter omnipotens, aliorum & numina diuûm
 R idiculum inque decens ut opus uideatis, adeste:
 V t me loripedem contemnit nata Tonante
 C ypris, & accensa est damnosi Martis amore:
 Q uandoquidem is pulcher, pedibusque est integer, ipse
 D ebilior: cuius, qui me genuere parentes,
 C ausa fuere mali: nec me genuisse profectò
 D ebucrant. Nunc uos ut iuncti in amore quiescant
 I n lectis spectate meis: ego nanque uidendo
 D iscrucior: nec iam sic posse quiescere paulùm

S perem ambos, quannus sit mutuus ignis in illis. V
 A t somnum ut renuant, dolus hos ac uincla tenebunt, H
 D um genitor dotes reddat mihi Iuppiter omnes,
 P ro nata accepit quasunque pudore carente.
 N am formosa Ioui, sed non est filia prudens.
 Hæc ait: at superi uenire ad tecta frequentes
 F irma: uenit lati maris arbiter, utilis atque
 M ercurius, curuòque timendus Delius arcu.
 A st exire deas uetuit pudor ædibus omnes.
 V estibulis igitur superi mansere, bonorum
 A uctores: risum collectisque exciit ollis
 V ulcani magna nexus dolus arte periti.
 Q uæ spectans aliquis, propè stanti talia fatur:
 Q uæ parit ars uirtusque, haud sunt spernenda profecto.
 A ssequitur lentus celerem, Vulcanus adeptus
 V t Martem est, superum licet ille celerrimus extet:
 L emnius at claudus proin pœnas feruidus auget.
 Hæc illi inter se uario sermone serebant,
 M ercurium alloquitur quum sic Ioue natus Apollo:
 N ate Iouis, largitor opum, interprèsque deorum,
 F ortibus an cuperes uinclis circum undique uinctus
 C um Venere in pulchris dormire cubilibus aurea?
 Hæc Phæbus: cui sic diuum internuncius ales:
 O utinam hoc fieret, certa metuende sagitta,
 T er totidem ut nexus uinclis ingentibus essem,
 A tque omnes coràm me dijque deæque uiderent,
 D um me formosa cum Cypride lectus haberet.
 Omnibus hæc dicens risum exciit, Ennosigæum
 P ræter is abstinuit risu, semperque precari

V ulcanum ut Martem uinclis exolueret unus.
 H æc ergo est olli uelocia uerba profatus:
 Solue ego polliceor quæcunque decentia poscis,
 C uncta soluturum cum dijs tibi debita Martem.
 Sic ait: ast olli claudus sic Lemnius infit:
 N e me complectens terram hæc Neptune iubeto:
 N am mala sunt promissa malorum nomine sponsa:
 I pse ego quî ualeam cum dijs te nectere, soluat
 D ebita ni Mauors, abeat sed fortè solutus?
 Tum Neptunus ei respondit talia contra:
 D ebita ni reddat Mauors, Vulcane, solutus
 A st abeat uinclis, persoluam ipse omnia porro.
 Arbitræ hæc pelagi: redditque hæc Lemnius olli:
 V erba tua haud cuiquam liceat renuisse pudenter.
 Hæc dicens, uinclis exoluit Lemnius illos:
 Q ui postquam duris dempserunt membra catenis,
 T hreijcios Mauors confestim accessit in agros:
 A t risu gaudens Cyprum Cytherea petiuit,
 E t Paphon: hic diuæ nam templum aræque calebant.
 E rgo lauant illam Charites, oleoque perungunt,
 I mmortale deæ quo par sit corpus inungi:
 V estibus atque ornant pulchris, mirabile uisu.
 Inclutus hæc cecimit uates: quæ clarus Vlysses
 A udiit oblectans animos, alijque beati
 P hæces remis celebres, & nauibus apti:
 A t Rex ipse Haliûmque & Laodamanta scorsum
 D cin saltare iubet: nanque ijs contendere nemo.
 E rgo pilam manibus postquam cepere politam,
 P urpuream, Polybus quam prudens fecerat illis,

Vmbrosa

Vmbrosa hanc alter iaciens ad nubila misit,
 S e retro incuruans: alterque elatus in altum
 C epit eam amè, pedes solium quàm tangere possent:
 S icque pilam experti sursum de more fuerè.
 I nde super saliunt pascentem plurima terram,
 M otu alternantes crebro, iuuenèsque propinqui
 P laudebant circum: strepitusque est plurimus ortus.
 T um sic Alcinoò generosus fatur Vlysses:
 Inclyte regnator, populis celeberrime cunctis,
 T e choreæ eximiè doctos mi ostendere dixti:
 P ollicitis maiora facis: stupeòque uidendo.
 S ic ait: Alcinoüs quibus est letatus: & inde
 P hæacum primis ait hæc, èque ordine lectis:
 Phæacum audite hæc proceres, alijque coacti:
 E gregiè prudens hospes mi hic esse uidetur:
 P roin illi hospitij nos munera grata feramus.
 B is seni in populo Reges moderantur habenis:
 T ertius ac decimus post quos ego iura ministro:
 D et nostrum uestem ac tunicam nunc quilibet olli:
 E lecti posthac auri det quisque talentum.
 Q uæ collecta simul fuerint, manibusque prehendet
 I lla suis hospes, cænam mox latus adibit.
 E uryalus porro uerbis ac munere sese
 O lli conciliet, cui non est congrua fatus.
 S ic ait: ast alij laudarunt dicta probantes:
 P ræmittuntque omnes, ut ferrent dona, ministros.
 T um regi Euryalus respondens, hæcce profatur:
 O ptime Rex, populos semper celebrande per omnes,
 H ospitis accensam placabo, ut præcipis, iram:

N anque dabo huic ensẽ, capulus quem argenteus ornet,
 C ontegit ẽque recens secto uagina elephanto:
 D uxorit immenso dignum quod munus honore.
 Argento hæc dicens ornatum porrigit ensẽ
 L acerte genito: dein talia uerba profatur:
 Salue hospes pater: & grauius si fortẽ locutum
 A udisti uerbum, ferat id cum turbine uentus.
 A t tibi dulcẽtam uxorem patriamque uidere
 D ij dent, quum à charis procul es mala passus amicis.
 Hæc ait Euryalus: cui sic Laertius heros:
 S alue & tu, tibi dentque dei quæ possis, amice:
 N ec te huius desiderium post mordeat ensis,
 Q uem mihi, me uerbis cupiens lenire, dedisti.
 Sic dicens, humeris speciosum accommodat ensẽ.
 S ol cadit hic, præstõque heroi dona fuerunt,
 I nclita quæ in Regis præcones tecta tulerunt:
 E t nati Alcinoi capientes illa potentis,
 E xtemplo matrem iuxta posuere uerendam.
 H ic sese Alcinous ductorem præbuit illis,
 Q ui sedere dehinc uenientes sedibus altis.
 T unc hac Areten affatur uoce maritus:
 Huc arcam Regina affer, quæque optima, lectam,
 A tque intus nitidam uestem tunicamque repone.
 V os calidas undas properate afferre lebete,
 L otus ut hic hospes, quum cuncta reposta uidebit
 M unera quæ Reges Phæacum huc lecta tulerunt,
 O blectet mentem cæna, cantuque decenti.
 I pse dabo hunc auro solidum crateraque promptẽ,
 V t facti semper nostri memor ædibus altis

Hoc

H oc libare Ioui ualeat, reliquisque deorum.
 Sic ait. Arete ancillis tum candida iussit
 O cyus ingenti Vulcanum subdere abeno.
 A st illa tripodem statuerunt igne lebetem:
 I njiciuntque undam, atque accendunt ligna ferentes:
 I tque ignis tripodem circum, lymbæque calefcunt.
 A rete ergo arcam speciosam præbet Vlyssi:
 E thalamo referens: tunc intus dona locauit
 P hæaces quod ei dederant cum uestibus aurum.
 I psa etiam uestemque dedit, tunicamque nitentem:
 T alibus atque ultro uerbis affatur Vlyfsem:
 Cratærem huncce uidens nodo comæcte reuinctum,
 N equis cum læfisse uia queat ilicet, alto
 Q uum somno implicitus curuata in naue quiesces.
 Quæ postquam effatam audiuit Lærtia proles,
 C ratærem inuoluit, uario nodoque reuinxit,
 Q uem dudum heroi monstrarat dia Calypso.
 T um labrum ingressum iubet illum proma lauari:
 Q ui calidas animo letus mox contigit undas,
 Q uarum omnem durus pridem intermiserat usum,
 L iquerat auricomæ postquam atria pulchra Calypsus,
 I n quibus assiduo studio dea fouerat illum.
 H unc igitur postquam famulæ lauere, perungunt
 I nde oleo, ac tunicam dant huic et pallia circum.
 T um labro egressus, uinum qua parte bibebant,
 S e tulit. Alanoi sedenim pulcherrima regis
 F ilia, conspicui sistens in lumine tecti,
 L ærte genitum mirata est incluta cernens:
 T alibus heroemque affatur uocibus ultro:

Salue: iamque mci in patria non immemor esto:

N anque mihi debes seruatae praemia uitae.

Hæc ait: atque olli prudens ita fatur Vlyffes:

N auficaa, Alcinoi regis generosa propago,

O uinam liceat reditu patriâque potiri,

I dque uelit summo qui regnat Iuppiter axe:

N anque colam te illic supplex pro numine semper.

M e siquidem uirgo seruasti à funere sola.

Dixit, & Alcinoos sedit uicinus. at illi

D istribuant partes cuique, infunduntque Lyæum.

H usque superueniens cantorem adducere præco

D emodocum populo charum, quem collocat aptè

C onuiuas inter: statuit iuxtaque columnam.

P ræconi hæc autem fatur Laërtius heros,

A dorso abscindens primum (nanque illa relicta

P ars Suis extabat, pingui circumdata multo)

Accipiens agedum cantori hæc porridge præco

D emodoco: hunc etenim, quannus afflictus, honoro,

Q uandò homines inter meritò reuerentia uates

A tque honor insequitur: nanque illos carmina Musa

E docuit, uatùmque genus dilexit amicum.

Sic aut. accipiens præco proin porrigit illa

D emodoco: latis aninis qui munera sumpsit.

H ic epulis palmas olli admouere paratis.

P os: quam exempta fames, & amor compressus edendi,

P lurima perpeffus sic uatem affatur Vlyffes:

Demodoce, ante alios dignum te laude putarim,

Q uum te uel docuit Phæbus, uel Musa Tonantis

F ilia: nanque canis Graiorum fata decenter

Quæ sunt cunque ausi, uel quæ subicre ferentes,
 Non secus atque ipse adfueris, auditæ narres.
 Duratei sed equi structuram concine porro,
 Pallade quem monstrante dolum, construxit Epæus,
 Clarus at in summam duxit Lærtius arcem,
 Hiscæ implens, Troiæ qui mania subuerterunt.
 Quòd si uera istæc narraueris, ut quæ decebit,
 Omnibus extemplo referam mortalibus audax
 Diuina edocuit deus ut te carmina promptè.
 Sic ait. at uates impulsus numine cantum
 Incipit, ut reliqui bene structa classe Pelasgi
 Discessere, igni nota in tentoria iactò:
 Lærtæ at genitus, reliquis comitantibus, alto
 Tectus equo, Troum sedisset in agmine denso,
 Qui molem ingentem summa prius arce locarant.
 Cum sic staret equus, uana effudere sedendo
 Propter eum Troës triplici ratione moentes,
 Scindere siue cauas ferro & tentare latebras,
 Seu per saxa grauem demittere ab arce trahentes,
 Vel simulacrum ingens placamina mittere diuûm.
 Perfectum nanque hocce dari sic debuit ollis,
 Supremum excidium Troiæ quum fata parassent,
 Quæ cepisset equum, cuius resideret in aluo
 Lecta manus Graiûm, eadem hostibus illatura.
 Tum canit ut fuerint populati scilicet urbem,
 Quos effudit equus Graios, uacua quæ latebræ.
 Hinc alios alibi Troiam uastasse canebat.
 At Lærtiaden, cùmque hoc Menelaon adisse
 Diphobi celsas ædes, ubi fortis Vlysses

G radio similis durissima praelia passus,
 P allados auxilio tandem superauerat hostes.
 I nclytus hæc uates cecinit, Laertius atque
 C onsumens animum lachrymis, mæsta ora rigabat.
 A c neluti mulier flet circumplexa maritum
 Q ui cadit ante urbem pugnans, populósque uidentes,
 D um charos natos audax patriámque tuctur,
 I lla quidem spectans morientem, ut palpitat, altè
 S tridet eum circum lugens, hostilia tergum
 A gmina sed pulsant hastis, humerósque, trahúntque
 C aptiuam, & micros hausturam deinde labores,
 I lla genas lacerrat miserando exterrita casu:
 S ic oculis lachrymas mæstus fundebat Vlysses:
 N ec tamen hunc flentem Phæacum aduertat ullus
 A leinoum præter: sedit nam proximus olli,
 A ltaque ducentem audiuit suspiria primus.
 R emorum gnaris quare Phæacibus insit:
 Phæacum hæc audite duces, qui sceptrâ tenetis:
 D emodocum cithara par est cessare canora,
 Q uandoquidem grata hæc non omnibus omnia cantat.
 C æna ut subducta est, mouitque hæc carmina uates,
 I ngenti noster luctu non destitit hospes.
 I llius immensi tetigerunt corda dolores.
 P roin finem faciat, cuncti ut conuiuia lati,
 L ætus & hic hospes celebret: quod præstat, opinor.
 N am præstò iam sunt uenerandi hæc hospitis ergò
 I n patriam reditus, collatâque dona benigne.
 F ratris quippe loco est hospes, cumque hospite supplex
 F actus ei qui uel paulo cordatior extet.
 I ccirco neque mi uersutè callidus abde

Quæ te cunque rogo: melius nam pandere cuncta est.
 Dic nomen quo te materque paterque uocabant,
 Atque alij in patria ciues, patriæque propinqui.
 Nullus in orbe etenim uiuit sine nomine, non fit
 Sit bonus aut malus is, quum luminis exit in auras:
 Nomina sed cunctis dant quum genuere parentes.
 Terram urbemque tuam nobis populûmque referto,
 Ut te illuc ducant seruantes mente carinæ:
 Nanque gubernator Phæacum haud nauibus ullus,
 Nec temo, aut quæcunque alijs sunt nauibus apta:
 Ipsæ animos nouere hominum, et quæ mente uolunt:
 Cunctorumque sciunt urbes, agrôsque feraces:
 Përque fretum uolitant immensum præpete cursu,
 Aërè contactæ nebulæque, nec ilicet ipse
 Scindier aut metuunt, incommodæue ulla subire.
 Nausthoum at memini quondam mihi ferre parentem,
 Neptunum iratum Phæacibus esse, quod ipsi
 Nauibus incolumes deducere sœuimus omnes.
 Quin monuit nauem Phæacum, à munere noto
 Dum reditum caperet, fracturum hunc esse profundo,
 Ingentem ut nostræ murum circumdaret urbi.
 Hæcce pater cecinit: quæ dent perfecta potentes
 Cælicolæ, aut potius (si gratum est) irrita mittant:
 Tu tamen ista refer: nec te mentirier æquum est,
 In quibus erraris terris, ad quæque tulisti
 Te loca, quas urbes, homines quos uideris errans.
 Dic age, qui que rudes, duræue, nec æqua serentes
 Hospitibus, quinam faciles, animisque benigni.
 Cur lugens? cur te interius dolor occupat ingens,

Cum Troiæ fatum, atque audis mala fata Pelasgum?
Quæ fecere dei, generi mortemque pararunt
Humano, ut ueteres sint carmina grata nepotum.
Affinisne perit tibi fortè sub Ilio alto?
An gener? anne socer? quosque ut non parua sequatur
Cura, genus causa est, itidèmq; & sanguis eorum?
A' nunc aliquis socius tibi charior occidit? oro:
Nam fratre inferior nec peior scilicet ille est,
Qui prudens animi socius sit cognitus ulli.

FINIS.

FRANCISCO VALESIO GAL-
LIARVM REGI EXCELLEN-
tissimo Franciscus Floridus Sabinus S. P. D.

Atis scio, Rex præstantissime, nõ defuturos, quibus suscepta à me reddendorum Homeri poematum Latinis carminibus provincia, nimis ardua, ac nõ facile suscipienda fuisse uideatur: nam eiusmodi opera in summo excellentiæ gradu posita, suscipienda potius, quàm hoc pacto attingenda esse, (ne quis fortè ea ex optimis Græcis pessima Latina reddat) & qui id ausus fuerit, nimirum suis uiribus detulisse existimari debere, quum ea sibi successura in animo concipiat, quæ antiquorum nullus profus attigerit: recentiorum uero permulti, & illi quidem doctissimi, cum ad id se negocium accinxissent, difficultatis magnitudine perterriti, aut ab opere destiterint: aut pro summa laude summum sibi dedecus comparauerint. Quicumque tamen meum institutum ex immensa quadam in Homeri scripta amoris abundantia emanasse intelliget, illud neutiquam, ut opinor, omnino improbandum duxerit. quanquam nec illam nobis normam à ueteribus præscriptam esse putem, ut quæ ipsi non tractarunt, nobis minus integra reliquerint: neque recentiorum exempla, quibus huiusmodi conatus ex uoto minime cesserit, ita nos deterrere debeant, ut quæ illi assequi nequiverint, neque nobis quidem successura sperare possimus. Pleraque etenim ab antiquis non tentata, sic nostris temporibus tractata uidemus, ut nihil in eis uel ipsa antiquitas sit desideratura: & quæ à quibusdam sine laude

incepta fuerunt, ab alijs postea magna cū gloria ad summum
deducta sunt: quorū plurima exempla hoc loco adducere,
nisi eorum cēsuras qui ex tam futilibus coniecturis de alio-
rum scriptis sententiam ferre solent, anilibus deliramētis in-
sulsiores esse existimarem. Quenā est enim maior impuden-
tia, quā ipsas res, quanti sint faciēda, nolle accuratius per-
spicere, sed friuolis potius leuissimisque argumētis quicquam
aut probare, aut improbare? Neque hoc ideo dictum uelim,
quod omnes qui nostra hęc legerint, eadem sperem probatu-
ros: cum plerisque ne ipse quidē Homerus aut Virgilius sa-
tisfaciat: sed quod eos magnopere uituperādos arbitror, qui
siue errent, siue maximē sapiant, non possint, quare eorū al-
terutrum faciant, certis rationibus ostendere. qui ut interim
ualeant, non defuerint, nisi fallor, quibus mirū uideatur, me,
postquam utrunq; Homeri opus Latinis carminibus redde-
re decreuerim, non potius ab Iliade, quā ab Odyssæa esse
auspicatum, cum illa (ut alias causas taceam) magis hominum
manibus teratur, quā altera. Hi autē sic accipiant, me sem-
per in ijs quæ tractāda suscepi, quæcunq; illa sunt, id in pri-
mis curasse, ut nullum, quoad eius fieri posset, calumniādi lo-
cum nasutis relinquerē. Cum enim plerique Iliadi manus sint
admoliti, Odyssæa certē omnibus adhuc intacta supererat.
Proinde etsi principio à uertēda Iliade ducto, plus mihi for-
tasse ex eo labore laudis comparassem, q̄ aliorum quisquam
qui hactenus scripserint: non dubiū est cuiusmodi cēsores con-
festim fuisse dicturos, aliorum laboribus aliquid politius, li-
matius, absolutiusque addere, perfacile esse. de qua re, quum
Odyssæam absoluero, mihi dubitandum non erit. Ceterū
dum alijs uellicādi ansam eripere studeo, maiorē mihi nego-
cij uim

cij uim difficultatemq; comparauit. Enimvero cum Ilias circa altiora uersetur, ut paulo amplioren heroici carminis maiestatem desideret, simplicior tamē est, & cui Latinae phrasos grauitas longē magis q̄ Odysseae accommodari queat. Hæc siquidem miris modis uaria est, omnēsque persequitur minutias: quarū si non Latina lingua, Latina certē poësis est pauperrima: quod facit ut nullo ferē pacto te illis lucē dare posse speres. Huc accedit, quod si ab Iliade initiū duxissem, nō pauca loca à P. Virgilio (quē mihi unicū hoc in opere duccem proposui) elegātissimē tractata, Virgilianis carminibus potuissem exprimere: quod in Odysseae infrequētē admodum mihi usu uenisse didici, nisi quod Protei figmentum aliquot Maronis carminibus illustrare ualui. Neq; enim quum unū aut alterū carmē ex diuinis eius scriptis, idq; diuersissimis locis, in mea interserere quierim, tanto mihi usui cessit, quāto si integra loca Virgilianis numeris, hoc est absolutissimis, dignē ac pro poëmaticis maiestate reddere potuissem. Quæ cum ita se habeāt, illud etiam mihi diligētissimē erat cōsiderandum, quonā præcipuē exemplo diuinū hoc poëma latinē redderem: nec quicquam mihi se hac in re satis firmum offerebat. P. siquidem Virgilius, qui solus mihi Latinorū heroici carminis maiestati, aliōsq; ornatu, ut Græcorū Homerus, exactē reddidisse uidetur, nullam mihi in summa operis tractandi lucem afferbat: cum ipse non Homeri se interpretem, sed amulum profiteatur: quæque latinē ex Homero reddit, plerunq; aut magis exaggeret, aut contrahat magis: quod in interprete magnopere esset uituperādum. Supererat mihi igitur ex ueteribus, Horatij de hac re præceptum, si modō illud est præceptum, quod in arte poëtica proponit, dum tres

primos Homeri Odyssæ uersus duobus ipse Latinis reddi: in quibus tamen cum Homeri sensus non plene mihi explicatus uideatur, non modò in cæteris id præscriptum sequi non libuit, sed ne sic quidem ut ille fecit, eos Odyssæ uersus reddere uolui: quod alij pleriq; Horatium eius rei auctorem proferentes fecissent. Cum igitur multis modis eius rei periculum facerem, nullum uertendi genus magis re ipsa Homero conuenire comperi, quàm si omnes eius sententias totidè carminibus explicarem. Id enim eò mihi redire uisum est, ut si quid fortasse in Homero redundaret, quod Latina Musæ Græcis multo seueriores respuerent, modè illud cōtrahendo, eodem, qui Homeri carminum est, numero, integrum me eius poëtæ sensum reddere posse expertus sim. Quod quãuis mihi difficillimū fuerit, nec quèquã uiuere putem, qui idem aut simile opus eodè instituto absq; maximis sudoribus reddere queat, ingenuè tamen asserere nõ dubitauerim, nisi mihi integrum ubique Homeri sensum ita explicasse uiderer, ut non aliter facturus fuerim si latius fuisset diuagatus, aut si quã ex ea re meis carminibus uel obscuritatem uel duritiem afferri animaduertissem, nequaquã me fuisse dubitaturum quod uno carmine ab Homero dicitur, duobus aut tribus etiam reddere. Verùm quòd in octo quos iam uerti libris, id mihi ex animi sententia cessisse cognoui, in eo me instituto perseuerasse nondum pœnituit. At nouū est superstitionis genus, dixerit quispiã, neque ab ullo unquã usitatum. Ego uerò an alijs ignotū inexpertū me fuerit, non laboro, dū integros mihi poëtæ què interpretandū suscepi, sensus expressisse fateatur, qui defecato animo mea legerint. Iam quòd aliqua me in Homero contraxisse dixi, ad poëtæ sententiã non pertinet, sed

tinet, sed ad quandam, qua ille exuberat, uerborum copiam: quæ si singula exprimere uoluisssem, haud dubiè cõtra ea cõmississsem, quæ Horatius præcipit, quum fidum interpretè, ut uerbum uerbo reddat, laborare nõ debere admonet. Neque enim id mihi unquam fuit propositum, quod Andrea Iustinopolitano, qui in usum puerorũ indoctorũmq; simile quippiam fecit: uerũ ut quæ ab Homero dicerètur, totidè ubiq; latinis uersibus à me reddita in lucem prodirent. Quod si doctis probabitur, ut maior mihi hoc in negotio labor fuerit exhauriendus, letioribus certè auspicijs me id assecutum plerique asserent, quàm hos, qui dũ Homeri sententiam explicent, nullo in loco ponunt, uel si Homeri multis carminum millibus superent: quo nihil absurdius mihi posse fieri uideatur. Iam enim quum tot uerba eodem aggerunt, quũ sibi longius diuagari licere putant, nihil minus referunt quàm eum pœtam quem interpretandum susceperunt. Verũ cum suo quisque per hoc pelagus uento nauiget, suam cuique sponsam, mihi meam. Porro autem in exprimendis Homeri epithetis eo temperamento sum usus, ut quæ cum Latina uenustate reddi posse censuerim, diligèter exprimere, multa item multis rationibus omitterem. Nonnulla enim quæ reddi potuissent, quod frigidum quippiam in Latino carmine et infacetum sonarent, aut omisi, aut pro ijs alia posui: quale est, uerbi causa, *ῥῆσας ἰσῆσας*: quod epitheton propriè aut æquales aut congruas significat: quorum tamen in pœmate Latino neutrum admodũ probaris. Quædam sunt quæ uix magno uerborũ ambitu explices, ut illud, *ἔχει πεμπόβολα χερσίν*: per quam uocem uerua quinque ordines habentia significantur: quod uix duobus Latinis carminibus assequaris. Sed neque

satis rectè φάσας ἰπίδας in Latino uersu accommodas, uel si eas
parui pedes, aut pedibus carentes uertas: neq; τίνας κνωρο πο-
εῖας, uel in soluta oratione absque Oedipo cōiectore expri-
mas. Sūt & quæ proprio nomine apud nos carēt, ut ἀκμάδε-
πι: quæ uox, lignum sustinēs incidem, significat: tamen eam in
Latinum carmen absque risu nequaquā intrudas: quorum si-
milia in Homero infinita deprehendas. in cuius poëmati-
bus licet ea sint admirāda, in Latinū carmen feliciter includi
nequeunt. In ijs ergo & similibus modū seruauī, ut nec o-
mnino illa, si fieri posset, præterirē: neq; in ijs reddēdus ultra
decorū laborarē. nā quæ toties Homerus, inculcat, ἰυρόπι,
& φιλιγίριτα ζῆς, γλαυκώπις ἀθήνη, ἰύσοπος ἀρχιφόρτις,
λεωκόλιος ἦρη, & horū similia quā plurima sic itidē distinxi,
ut sæpius repetita fastidiū non parerent, neque tamen præ-
termissa uiderentur. Nec enim dubium est quin sæpenume-
ro ijs frequentius utatur Homerus, quod eorum ferè singu-
la singulos cōcludāt uersus. Caterūm quandocunq; aliquam
poëtæ sententiā magis propriè illis ostēdi animaduerti, nul-
lo modo mihi ea, (quoad eius fieri posset) prætermittenda
duxi. Ac si eundē plurima quandoq; eidem rei epitheta ad-
dere cōperi, si ea latinæ phrasi elegantius possent accommo-
dari, & ipse cuncta expressi. sin minus, ita opus distinxi, ut
quæ uno loco præterissem, de eadem re agens alibi reddide-
rim, hoc pacto auctoris sensum explicans, & uocum coacer-
uationem effugiens. Quæ pro rei magnitudine quam breuissi-
mè attingere uolui, ne quis quod cōsultò feci, per inscitiam à
me factūm arioletur. Sanè uerò quod ad carminum structu-
ram attingit, ante omnia operā dēdi, ut pro mei ingenij captu
accuratè illa expolirē, summam in primis facilitatē seu per-
spicuitatem

spicuitatem cōsectatus. Sed & data opera alijs nonnunquam
epithetis quàm Homerus faciat, usus sum, ut aliquam carmi-
ni gratiam conciliarem. Vix enim credi potest quantum or-
namenti una dictio pœtica structurae aut dare aut adimere
queat: cuius rei P. Virgiliū ante alios omnes studiosissimum
fuisse, uel ex eo intelligimus, quod nominum plerunque ge-
nera contra Grammaticorū ac Latinae linguae praecepta im-
mutat, uel quum Phaëthontiadā amarā corticis musco cir-
cundat, ne si amari posuisset, omnem uersui gratiam subtra-
heret: uel quum à rituum & cerimoniarum fide recedit, fæ-
dera sacra porca iuncta fuisse dicens, cū porco fierent. Tan-
tum abest ut Seruium grammaticū ullo iudicio fuisse putem,
qui Virgiliū à Criticis reprehendi iure putet, quod cū Ho-
merus Odysseae X I. *συγχεῖν ἰερὰ φύλον* appellet, quae uox o-
diosam significat, aut odio dignā: ipse in V I. Aeneidos mæ-
stam Eryphylē uocauerit. In similibus igitur (quae tamē in
me toleranda essent) Virgiliū uolens imitatus sum: quan-
quam & operis difficultas me plerunque ad ea protraxerit.
Nam & eundem secutus auctorem, procleusmatico non se-
mel, tribracho nō ita frequēter, iambo perrarō sum usus, id-
que in ijs locis ubi sedem habere possunt: trochaeo tamen at-
que anapaesto abstinui: ne fortē quae Virgilio licuerint, cūcta
mibi etiam licuisse temerariē persuaderem. Ad hypermetra
etiam quandoque me carminis ratio adegit, ad tunc sin paulo
frequentius. Quae licet plerisq; pœseos nitia uideantur, ma-
gnam tamen illi gratiam conciliant, uel ipso Virgilio teste, qui
cum non Homeri se interpretem, sed aemulū (ut dixi) profite-
retur, in suo opere, sui iuris scriptor, eorū permulta uitasset,
nisi mirificē poema exornarent: quod & ecthlypsis & syna-

læphe sæpenuero præstât, & spondeus in quinto loco po-
situs: quæ maiorem grauitatem maiestatemque uersui asser-
re apparet. Earundem nanque syllabarum complosionem,
quam Cacophaton parère Grammatici tradunt, & Gram-
maticis lögè melior Fabius Quintilianus est auctor, (quum
uidelicet ab ea syllaba dielione incipimus, qua superior fi-
nitus est sermo) nec ipse quidè Virgilius in carmine, neq; M.
Tullius in soluta oratione uitare potuerunt, sicut neque fie-
ri serme potest, ut paragogen in carmine uitemus: quãuis &
ipsa magnum persæpe decorem illi asserat. In eorundem au-
tem carminum repetitione (quæ unius Homeri propria est,
& simplicem quandam redolet uetustatem, quæque nõ ideo
probat, quod Homerus ea frequentius utitur, sed iccirco
prorsus non reijcitur, quod multis magnisq; illius uirtuti-
bus est intermixta) ita mihi temperare conatus sum, ut inter-
pretis officio non sine Latini poëmatu ratione fungerer, hac
quoque in parte Virgilium summi iudicij poëtã ut plurimum
secutus: tum demũ mihi ipsi satisfacisse uisus, quum Virgilij
me exemplo tutari ualeam. Nam reliquos quanuis doctissi-
mos uiros, qui aliquot Homeri carmina diuersis in locis uer-
terunt, prorsus relinquam, nisi eos summum in illo opere sco-
pum attigisse uiderim. A quo ne M. quidem Tullium nostræ
eloquentiæ deum excluderim, qui cum Sirenum cãtilenam ex
Odyssæe duodecimo Latinis carminibus reddiderit, in ea-
dẽ exprimenda mea Minerva uti decreui. In quo non dee-
runt scioli, qui me hoc nomine impudẽter accusent, quod tan-
ti uiri auctoritatem sequi noluerim. Ut tamen etiam ad ra-
uim pro suo arbitratu parũ id rectè à me factũ exclamet,
nunquam tamen mihi persuaserint, M. Tullium ita in carmi-
nibus

nibus enituisse, ut posteris eorum uertēdorum normam, eā-
que non pratermittendā reliquerit: Arati siquidem Phæno-
mena nollem uertere ut ille fecit: & quæ ex tragædijs ple-
runque latinè reddit, multis uiris doctis non ad eod proban-
tur, quin nostris temporibus uixisse & uiuere credant, qui
in eodem argumento sint illo feliciores. De qua re ut plura nō
dicam, sicubi uacillauī (nec enim fieri potest ut quisquam ubi-
que sapiat) non dubito quin ueniam erratorum à doctis sim
impetraturus, et ab ijs præsertim, qui per se, quāti sit momēti
aliena subire iudicia, experti sunt. Verè enim ac elegāter in-
quit Horatius in arte Poëtica,

Sunt delicta tamen, quibus ignouisse uelimus:

Nā neque chorda sonum reddit, quē uult manus & mēs:

Poscentique grauem, persæpe remittit acutum:

Nec semper feriet quodcunque minabitur arcus.

Et ipse de quo egimus Cicero, plerunque suum erratū agno-
scere, & *ἠμάρτυμα* fateri nō erubescit. Nec solum
id in simplicibus tantum locis, sed in integris persæpe argumē-
tis fecit, quū sua scripta posterioribus scriptis cōfutauit. De-
mum quid mirum me interpretem aliquando errasse, quum
ipsum quem interpretor auctorem, quandoque dormitasse
prodat Horatius? Proinde te, Rex optime atque excellentis-
sime, enixè oro atque obsecro, ut nostros hos labores æqui
bonique consulas: illudque cogites, non pauca mihi impedi-
menta, dum hac in arena uersarer, fuisse oblata. Vix enim in
eam pedem intuleram, quum Alexāder Farnesius Cardina-
lis ad te, Carolumque Casarem à Paulo III summo ponti-
fice de summa rerum Christianarū legatus missus in Galliā
uenit: cui dum pro officij iure frequentius adesset, per totum

id temporis spatium, quo ille iniuncti oneris prouinciã gessit,
 suscepti operis curã prorsus deponere coactus sum: nec mul-
 to post magni tumultus bellici instrepuerunt, quibus nihil Mu-
 sis magis esse contrarium compertum est. Nunc autem quoniã
 pax inter te Carolũmq; Cæsare haud sine dei optimi Max.
 nutu firmata est, perpetuãque propterea inter Christianos
 tranquillitatem fore speramus, erit causa cur me ad hoc ne-
 gocium totis uiribus accingam, ac utrunque tibi Homeri poë-
 ma Latinis carminibus eodem hoc instituto reddere adiu-
 tar. Vale.

EMENDATIONES.

In epistol. pri. p. a. 6. b. uers. 26. uulgatus. In eadẽ epi. pag. 7. uers. pen. mitas.
 Fol. 1. b. uers. 20. Aegisthus. 3. a. 4. sedentum. 5. b. 17. afforet. 8. a. 5. legg. 11. a.
 9. superent. 13. b. 27. quat. 15. a. 10. etis mo. a. 29. iura. 15. b. 13. His actis Phronio
 puppẽque Noëmona cretum. 22. b. 18. excipiãt. 28. a. 26. Quicquam. 32. a. 1.
 minister. 33. a. 1. fouitq; iuuamine magno. b. 6. hecatombes. 37. a. 26. chari. 41.
 b. 14. quum. 42. b. 5. tibi. 45. a. 14. hausturũ. 48. a. 17. Quid. a. 19. uerat arbor.
 423. possit. 52. a. 20. quibus C. 54. a. 6. Verberat. a. 23. His precibus. 55. a. 23.
 Peribexam. 60. a. 1. dedere. a. 10. ferebãt. 64. a. 4. iacturos. 67. a. 19. nunc. b. 1.
 ornat.